

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

PANORAMA POTRAVINÁŘSKÉHO PRŮMYSLU 2010

2011

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

Vydalo Ministerstvo zemědělství České republiky
Těšnov 17, 117 05 Praha I
internet: www.eagri.cz, e-mail: info@mze.cz

ISBN 978-80-7434-010-9

Tisk: MS Polygrafie s.r.o., Bělá pod Bezdězem

**PANORAMA
POTRAVINÁŘSKÉHO
PRŮMYSLU
2010**

2011

Studii „Panorama potravinářského průmyslu 2010“ vypracoval pod gescí odboru potravinářské výroby a legislativy MZe ČR Ústav zemědělské ekonomiky a informací, Praha

Ministerstvo zemědělství ČR

Recenzent: Ing. Václav Lukeš

Ústav zemědělské ekonomiky a informací, Praha

Autoři: JUDr. Ing. Josef Mezera, CSc. (CZ-NACE 10+11, 10.3, 10.9, 11.0)

Ing. Lenka Mejstříková (CZ-NACE 10.1, 10.5, 10.7)

Ing. Martin Plášil, Ph.D. (CZ-NACE 10.2, 10.4, 10.6, 10.8)

© Rozmnožování anebo rozšiřování této publikace nebo jejích částí jakýmkoliv způsobem je zakázáno bez předchozího písemného souhlasu autora: Ústav zemědělské ekonomiky a informací, Praha.

Text neprošel jazykovou úpravou.

OBSAH

Použité zkratky a vysvětlivky pojmů	5
Úvod	7
I. CZ-NACE 10 - VÝROBA POTRAVINÁŘSKÝCH VÝROBKŮ, CZ-NACE 11 - VÝROBA NÁPOJŮ	8
I.1 Charakteristika odvětví.....	8
I.2 Pozice odvětví v rámci zpracovatelského průmyslu.....	9
I.3 Hlavní ekonomické ukazatele.....	10
I.4 Zahraniční obchod.....	16
I.5 Shrnutí a perspektivy odvětví	18
II. Výrobní obory výroby potravinářských výrobků	19
Zpracování a konzervování masa a výroba masných výrobků CZ-NACE 10.1	19
1. Charakteristika oboru.....	19
2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků	20
3. Hlavní ekonomické ukazatele.....	20
4. Zahraniční obchod.....	24
5. Shrnutí a perspektivy oboru.....	24
Zpracování a konzervování ryb, korýšů a měkkýšů CZ-NACE 10.2	26
1. Charakteristika oboru.....	26
2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků	26
3. Hlavní ekonomické ukazatele.....	26
4. Zahraniční obchod.....	30
5. Shrnutí a perspektivy oboru.....	30
Zpracování a konzervování ovoce, zeleniny CZ-NACE 10.3	31
1. Charakteristika oboru.....	31
2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků	32
3. Hlavní ekonomické ukazatele.....	32
4. Zahraniční obchod.....	35
5. Shrnutí a perspektivy oboru.....	35
Výroba rostlinných a živočišných tuků a olejů CZ-NACE 10.4.....	36
1. Charakteristika oboru.....	36
2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků	37
3. Hlavní ekonomické ukazatele.....	37
4. Zahraniční obchod.....	40
5. Shrnutí a perspektivy oboru.....	40

Výroba mléčných výrobků CZ-NACE 10.5	41
1. Charakteristika oboru.....	41
2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků	42
3. Hlavní ekonomické ukazatele.....	42
4. Zahraniční obchod	46
5. Shrnutí a perspektivy oboru.....	47
Výroba mlýnských a škrobářských výrobků CZ-NACE 10.6.....	50
1. Charakteristika oboru.....	50
2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků	52
3. Hlavní ekonomické ukazatele.....	52
4. Zahraniční obchod	55
5. Shrnutí a perspektivy odvětví.....	55
Výroba pekařských, cukrářských a jiných moučných výrobků CZ-NACE 10.7	57
1. Charakteristika oboru.....	57
2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků	57
3. Hlavní ekonomické ukazatele.....	58
4. Zahraniční obchod	61
5. Shrnutí a perspektivy oboru.....	61
Výroba ostatních potravinářských výrobků CZ-NACE 10.8	62
1. Charakteristika oboru.....	62
2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků	63
3. Hlavní ekonomické ukazatele.....	63
4. Zahraniční obchod	66
5. Shrnutí a perspektivy výroby.....	66
Výroba krmiv CZ-NACE 10.9	67
1. Charakteristika oboru.....	67
2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků	68
3. Hlavní ekonomické ukazatele.....	68
4. Zahraniční obchod	72
5. Shrnutí a perspektivy oboru.....	72
III. CZ-NACE II Výroba nápojů.....	73
1. Charakteristika oboru.....	73
2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků	74
3. Hlavní ekonomické ukazatele.....	75
4. Zahraniční obchod	78
5. Shrnutí a perspektivy oboru.....	78

POUŽITÉ ZKRATKY A VYSVĚTLIVKY POJMŮ

CPV	ceny průmyslových výrobců	MZ	Ministerstvo zdravotnictví
CZ-NACE	klasifikace ekonomických činností místo stávajících OKEČ	NČZ	nové členské země
CZ-CPA	Statistická klasifikace produkce dle aktivit v Evropském hospodářském společenství	PGRLF	Podpůrný garanční rolnický a lesnický fond
CZV	ceny zemědělských výrobců	PRV	Program rozvoje venkova ČR pro období 2007-2013
ČMZRB	Českomoravská záruční a rozvojová banka	SC	spotřebitelské ceny
ČNB	Česká národní banka	SVNN	Svaz výrobců nealkoholických nápojů
ČSPS	Český Svaz Pivovarů a Sladoven	SOTC	Společná organizace trhu s cukrem
ČSÚ	Český statistický úřad	SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
ČŠS	Český škrobárenský svaz	SZP EU	Společná zemědělská politika EU
FEFAC	Evropské sdružení výrobců krmiv (European Feed Manufacturers Federation)	ÚSB	Ústřední bramborářský svaz
EAFRD	European Agricultural Fund for Rural Development (Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova)	ÚPH	účetní přidaná hodnota
EK	Evropská komise	VÚPS	Výzkumný ústav pivovarský a sladařský Praha
ES	Evropské společenství	VV a S	vlastní výrobky a služby
EU	Evropská unie	ÚKZÚZ	Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský
ISO	International Standard Organisation - Mezinárodní organizace pro standardizaci	ÚZEI	Ústav zemědělské ekonomiky a informací (k 1. 7. 2008 došlo ke sloučení VÚZE a ÚZPI)
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu	ZO	zahraniční obchod
MSP	malé a střední podniky	ZP	Zpracovatelský průmysl (v systému CZ-NACE označen jako C)
MZe	Ministerstvo zemědělství		

VYSVĚTLIVKY POJMŮ

tržby za prodej vlastních V a S (VV a S) v b. c.	tržby za prodej vlastní hmotné a nehmotné produkce externím odběratelům
účetní přidaná hodnota (ÚPH) v b. c.	rozdíl mezi výkony vč. obchodní marže a výkonovou spotřebou
počet zaměstnaných osob	zahrnuje zaměstnance, kteří jsou kvantifikováni průměrným evidenčním počtem zaměstnanců (přepočteným)
osobní náklady v b. c.	zahrnují veškeré požitky zaměstnanců i osob pracujících na základě dohody o provedení práce nebo dohody o činnosti vč. nákladů na zákonné i ostatní sociální pojištění
výkonová spotřeba	součet nákladů vynaložených na spotřebované nákupy (materiálu, energie a ostatních neskladovatelných dodávek) a na nákup služeb
produktivita práce z účetní přidané hodnoty v b. c.	poměr účetní přidané hodnoty z výkonů a celkového počtu zaměstnaných osob - přepočteného
hrubý operační přebytek	účetní přidaná hodnota snížená o zaplacené osobní náklady
vývoz	hodnota zboží odeslaného do států EU a do třetích zemí
dovoz	hodnota zboží přijatého ze států EU a dovozu ze třetích zemí
obchodní saldo zahraničního obchodu	rozdíl mezi vývozem a dovozem

V číselné části tabulek jsou kromě významových hodnot použity i následující symboly:

- údaj se nevyskytuje;
- . údaj není k dispozici nebo není smysluplný;
- i. d. údaj není možno uveřejnit z důvodu ochrany individuálních dat.

ÚVOD

Hodnotící zpráva „Panorama potravinářského průmyslu 2010“ je další zprávou o vývoji uvedeného odvětví, které jsou pravidelně zveřejňovány od roku 1998. Obdobně jako v minulých letech byla zpracována v Ústavu zemědělské ekonomiky a informací (ÚZEI), a to řešitelským týmem sestaveným z útvarů Ekonomiky zemědělství a potravinářství a Trhu potravinářských komodit pod gescí Ministerstva zemědělství ČR - Odboru potravinářské výroby a legislativy.

Pokud jde o strukturu zprávy, sestává ze tří částí. První část představuje ucelenou produkční charakteristiku vývoje odvětví Výroby potravinářských výrobků (CZ-NACE 10) a Výroby nápojů (CZ-NACE 11). Druhá část je věnována produkčním charakteristikám jednotlivých oborů CZ-NACE 10. Třetí část obsahuje samostatnou charakteristiku vývoje CZ-NACE 11. Důraz je kladen především na hodnocení vývoje v posledním roce.

V této zprávě jsou produkční charakteristiky sledovaných odvětví a oborů (s výjimkou zahraničního obchodu) hodnoceny v časové řadě let 2005 až 2010 z údajů Českého statistického úřadu (2005-2009). Podkladem pro ČSÚ jsou šetření o fyzických a právnických osobách zapsaných do Obchodního rejstříku i fyzických osobách nezapsaných do Obchodního rejstříku. Rok 2010 představuje vlastní odhad Ministerstva průmyslu a obchodu ČR, který byl projednán s Ministerstvem zemědělství ČR a opírá se o údaje roku 2009, které byly modifikovány aktuálními meziročními indexy. Údaje roku 2009 jsou předběžné a na rozdíl od let předchozích (2005 až 2008) může dojít ještě k jejich revizi. Zdrojem informací o zahraničním obchodu jsou prvotní data celních orgánů zpracovávaná a kontrolovaná ČSÚ. U zahraničního obchodu je zachyceno období 2009 a 2010.

V rámci každé z výše uvedených částí i u jednotlivého oboru je zpracováno shrnutí a jeho další perspektiva, jež vychází z jeho dosavadního vývoje i příležitostí, které mohou pozitivně ovlivnit další vývoj v příštích letech. Hodnocení za odvětví stručně pojednává i o poskytnutých podporách.

Zpráva je koncipována tak, aby měla širší využití a mohla posloužit jak odborné, tak širší veřejnosti.

Pro zájemce, bude zpráva k dispozici na MZe na internetu na adrese: <http://www.eagri.cz>, resp. v ÚZEI na internetu na adrese: <http://www.uzei.cz>.

I. CZ-NACE 10 - VÝROBA POTRAVINÁŘSKÝCH VÝROBKŮ CZ-NACE 11 - VÝROBA NÁPOJŮ

I.1 Charakteristika odvětví

V ČR se výroba potravin, nápojů a tabákových výrobků podílela na HDP 2,65 % (2010), což je meziročně méně (v roce 2009 tento podíl činil 2,87 %). Na zaměstnanosti v ČR úhrnem se toto odvětví podílelo 2,87 % (2010), což je též meziročně méně (v roce 2009 tento podíl činil 2,95 %). Obdobně jako v EU patří i v ČR sektor potravin k nosným odvětvím, s poměrně velikostně i co právních forem, členitou podnikatelskou strukturou. Hlavní význam potravinářství spočívá především v tom, že trvale zabezpečuje výživu obyvatelstva výrobou zdravotně nezávadných, kvalitních a v širokém sortimentu dostupných produktů, včetně regionálních specialit a biopotravin a zpracovává rozhodující část agrární produkce.

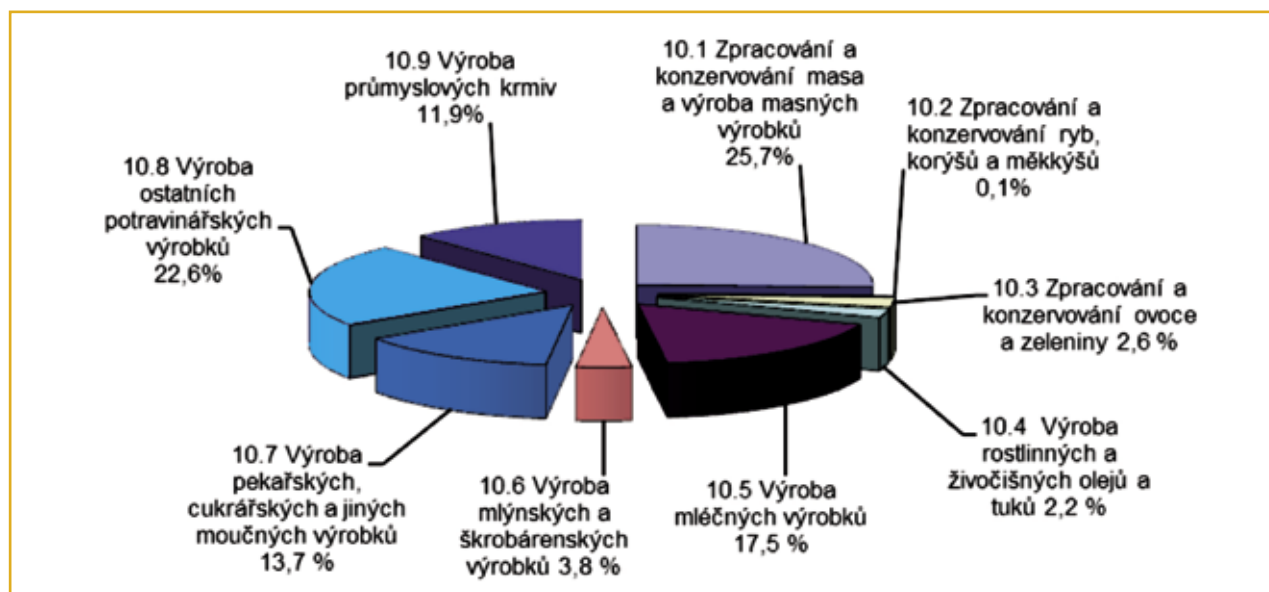
Propagace prodeje potravinářských výrobků probíhala i nadále prostřednictvím národní značky KLASA. Jedinečnost a kvalitu mnoha tuzemských potravin dokládají i další označení a ochranné známky. Výrobci nejlepších potravin se v rámci jednotlivých kategorií výrobků účastní řady soutěží a získávají ocenění. Novým systémem podpory zahájeným MZe v roce 2010 spolu s AK ČR a PK ČR se stal projekt „Regionální potravina“, který v jednotlivých krajích napomáhá především malým a středním podnikatelům.

Výroba potravinářských výrobků a výroba nápojů podle systému CZ-NACE, tj. z oborového hlediska je též značně členitá, neboť zpracovává mnohé agrární komodity, a to jak rostlinného, tak živočišného původu a uspokojuje různé cílové skupiny spotřebitelů.

Jde o následující výrobní obory - oddíly, resp. jejich skupiny podle systému CZ-NACE:

- 10 – Výroba potravinářských výrobků
- 10.1 – Zpracování a konzervování masa a masných výrobků;
- 10.2 – Zpracování a konzervování ryb, koryšů a měkkýšů,
- 10.3 – Zpracování a konzervování ovoce a zeleniny;
- 10.4 – Výroba rostlinných a živočišných olejů a tuků;
- 10.5 – Výroba mléčných;
- 10.6 – Výroba mlýnských a škrobárenských výrobků;
- 10.7 – Výroba pekařských, cukrářských a jiných moučných výrobků;
- 10.8 – Výroba ostatních potravinářských výrobků;
- 10.9 – Výroba průmyslových krmiv.
- 11 – Výroba nápojů

Podíly výše uvedených oborů, resp. jejich skupin, na celkových tržbách za prodej VV a S odvětví CZ-NACE 10 v roce 2010 uvádí graf I.1. Z tohoto grafu je patrné, že z hlediska produkční výkonnosti bylo v uvedeném roce pět klíčových oborů, resp. jejich skupin (s podílem vyšším než 10 %). Jsou to: CZ-NACE – 10.1 Výroba, zpracování a konzervování masa a masných výrobků, 10.8 Výroba ostatních potravinářských výrobků, 10.5 Výroba mléčných výrobků, 10.7 - Výroba pekařských, cukrářských, a jiných moučných výrobků a 10.9 Výroba krmiv. Podíly dalších výrob byly na tržbách odvětví již podstatně nižší, představovaly zhruba jen 9 % z této struktury, avšak z hlediska nabídky sortimentu potravin nacházejí plné uplatnění.

Graf I.1 - Podíly oborů CZ-NACE 10 na tržbách za prodej vlastních výrobků a služeb v roce 2010

Pramen: rok 2010 - vlastní odhad MPO

Pozn: údaje v běžných cenách

I.2 Pozice odvětví v rámci zpracovatelského průmyslu

Pozice odvětví Výroby potravinářských výrobků v rámci zpracovatelského průmyslu zůstává stále významná, ale postupně se její pozice oslabuje. U tržeb za prodej VV a S v b. c. činil podíl sledovaného odvětví na zpracovatelském sektoru v roce 2010 jen necelých 7% a tíž podíl u Výroby nápojů necelá 2%. U ukazatele účetní přidaná hodnota činil podíl CZ-NACE 10 na zpracovatelském průmyslu v roce 2010 též 7,0% a u CZ-NACE II necelá 3%. Podíl CZ-NACE 10 na zpracovatelském průmyslu u zaměstnanosti činil necelých 9,0% a podíl CZ-NACE II dosáhl jen přes 1%.

Na podporu rozvoje výroby potravinářských výrobků a nápojů byly určeny některé programy. K rozhodujícím patřily:

- podpory v rámci programu PRV a ze zdrojů EAFRD – Opatření I.1.3; jde o opatření přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům. Podpora v roce 2010 dosáhla 476 mil. Kč, z toho EU se podílela 357 mil. Kč a ČR 119 mil. Kč (předběžné údaje). V roce 2009 tato podpora činila 315 mil. Kč, z toho EU se podílela 236 mil. Kč a ČR 79 mil. Kč.
- národní podpory v rámci Dotačního programu 13 – Podpora zpracování zemědělských produktů a zvyšování konkurenceschopnosti potravinářského průmyslu; jde o dotace, které činily 22,1% přijatelných nákladů na projekt (v roce 2010), když v předchozím roce (2009) dosáhly 25,0%. Celkový objem dotací v roce 2010 však činil 180 mil. Kč, zatímco v roce 2009 bylo poskytnuto 158 mil. Kč.
- ostatní výdaje MZe – Podpory úvěrů na investice v rámci dobíhajících programů Zpracovatel, Odbytová organizace, Hygiena; jde o subvence úroků z úvěrů na investice vyplácené PGRLF potravinářským podnikům, kdy příjemcem podpory je zpracovatel zemědělských produktů, jehož spotřeba domácích zemědělských výrobků přesahuje 70% celkových nákladů na suroviny. Podpora v roce 2010 činila 13 mil. Kč (předběžný údaj), v roce 2009 činila 11 mil. Kč.
- programy pro malé a střední podniky poskytované prostřednictvím ČMZRB; jde o podpory cenového zvýhodnění záruk, zvýhodněné úvěry a příspěvky na úhradu úroků z bankovních úvěrů. Podpora v roce 2010 dosáhla jen 27 mil. Kč, zatímco v roce 2009 dosáhla 56 mil. Kč.
- výdaje SZIF (Marketingový fond); jde o propagaci značky KLASA. Podpora v roce 2010 činila 193 mil. Kč, zatímco v roce 2009 dosáhla 208 mil. Kč.

Objem poskytnutých podpor v roce 2010 ve výši 889 mil. Kč (předběžný údaj) je v porovnání s rokem 2009 v částce 748 mil. Kč vyšší o 141 mil. Kč. Meziroční zvýšení podpor je čerpáno zejména v rámci PRV a ze zdrojů EAFRD, což odpovídá přijatým opatřením k podpoře přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům.

I.3 Hlavní ekonomické ukazatele

I.3.1 Cenový vývoj

Tabulka I.1 uvádí index cen průmyslových výrobců (kdy je porovnáván průměr daného roku s průměrem roku předchozího). Jde o zbožovou skupinu Potravinářské výroby (CPA 10), u níž zmíněný index v roce 2008 výrazně vzrostl, zatímco v roce 2009 naopak klesl a v roce 2010 tento sestupný tren i když mírněji, pokračoval. Cenové snížení v roce 2010 nastalo téměř u všech skupin výrobků a nejvíce u pekařských výrobků a těstovin, při výrazném poklesu cen i mlýnských výrobků. Zvýšení cen v roce 2010, po výrazném propadu v roce 2008, nastalo u mléčných výrobků. Tento vývoj ukazuje poměrně značnou volatilitu cen.

U zbožové skupiny Nápojů (CPA 11), po růstu cen v předchozích letech, v roce 2010 byl zaznamenán též pokles, i když byl mírnější, než u potravinářských výrobků.

Tabulka I.1 - Index cen průmyslových výrobců v letech 2008 - 2010

Název	Kód	průměr od počátku roku		
		2008	2009	2010
Konzerv.maso a masné vyr.	CPA 10.1	101,9	98,6	95,7
Zprac., konz. ryby, m. plody	CPA 10.2	100,6	100,2	99,7
Uprav.a konz.ovoce a zel.	CPA 10.3	103,5	100,1	99,8
Rost. a živoč. oleje a tuky	CPA 10.4	124,8	84,5	99,6
Mléčné výrobky	CPA 10.5	104,4	89,1	106,2
Mlýnské a škrob. výrobky	CPA 10.6	120,9	79,5	93,6
Pekařské výrobky a těst.	CPA 10.7	112,6	94,7	93,9
Ostatní potraviny	CPA 10.8	99,2	100,7	96,5
Průmyslová krmiva	CPA 10.9	119,8	82,8	98,1
Potravinářské výrobky	CPA 10	107,6	93,0	97,8
Nápoje	CPA 11	105,6	101,1	98,5

Pramen: ČSÚ

Pozn: stejné období předchozího roku = 100

I.3.2 Základní produkční charakteristiky

Podnikatelská báze, z hlediska počtu podniků obou hodnocených výrobních odvětví je zachycena v tabulce I.2. Z ní je patrné, že počet podniků u obou výrobních odvětví v období let 2005-2010 při určitém kolísání vzrostl, a to i v posledně uváděném roce 2010. Růst však nastal jen u některých výrobních odvětví, zejména Výroby ostatních potravinářských výrobků (CZ-NACE 10.8), kde jde především o podobory charakteristické vyšším stupněm zpracování produkce, která nachází na trhu stále větší uplatnění. Naopak ubývá firem v oboru Zpracování a konzervování ovoce a zeleniny (CZ-NACE 10.3) s ohledem na dostatek čerstvých produktů v průběhu roku od domácích i zahraničních zemědělských výrobců. Též ubývá výrobců pečiva s ohledem na určitou koncentraci této výroby a její zajišťování i přímo v maloobchodních řetězcích.

Tabulka 1.2 – Počet podniků v rámci CZ-NACE 10 a 11 v letech 2005 – 2010

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.1	1 092	1 077	1 057	1 062	1 115	1 189
CZ-NACE 10.2	27	24	24	20	24	21
CZ-NACE 10.3	218	221	216	196	185	148
CZ-NACE 10.4	18	20	20	17	21	28
CZ-NACE 10.5	197	188	188	178	186	187
CZ-NACE 10.6	145	147	147	152	169	180
CZ-NACE 10.7	2 777	2 711	2 666	2 662	2 875	2 817
CZ-NACE 10.8	914	930	992	1 033	1 198	1 332
CZ-NACE 10.9	245	253	249	262	309	323
CZ-NACE 10	5 633	5 571	5 559	5 582	6 082	6 225
CZ-NACE 11	1 006	986	1 001	1 027	1 143	1 231

Pramen: ČSÚ - rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

Základní produkční charakteristiky za CZ-NACE 10 a CZ-NACE 11 uvádí tabulky 1.3, 1.4 a 1.5. Jak je zřejmé, u tržeb za prodej VV a S v b. c. nastal v ekonomicky obtížném roce 2009 pokles, a to jak u výroby potravinářských výrobků, tak i u výroby nápojů, kde se snížení projevilo již v roce 2008. V roce 2010 z hlediska výkonnosti k potřebnému oživení těchto výrobníků nedošlo, na rozdíl od některých jiných zpracovatelských odvětví založených na exportu. Důvodem bylo to, že nastal pokles cen, v zájmu realizace převážné části nabídky prostřednictvím distribučních řetězců, které část sortimentu získávají za poměrně nízké ceny v zahraničí. Růst tržeb za VV a S v roce 2010 byl dosažen pouze u ostatních potravinářských výrobků, kde se rozšířila podnikatelská základna a u výroby mléčných výrobků, kde byl, jako u jediné skupiny zaznamenán cenový růst. Obdobná situace z hlediska trendu nastala též u indikátoru účetní přidané hodnoty a s menšími odchylkami i u počtu zaměstnaných osob, kde však úbytek těchto osob představuje dlouhodobý trend.

Tabulka 1.3 – Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb v b.c. v letech 2005 – 2010

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.1	58 147 973	57 034 305	57 162 364	57 053 897	55 654 559	54 675 063
CZ-NACE 10.2	1 618 217	587 791	544 244	468 179	608 996	185 084
CZ-NACE 10.3	6 823 042	7 267 564	6 901 356	6 438 174	6 073 531	5 531 828
CZ-NACE 10.4	16 873 008	17 206 538	18 709 390	15 278 006	8 306 429	4 736 553
CZ-NACE 10.5	41 544 719	40 617 208	44 046 209	41 212 726	36 276 046	37 215 713
CZ-NACE 10.6	9 328 288	9 186 645	10 338 722	11 067 434	8 027 495	8 069 334
CZ-NACE 10.7	32 419 589	31 273 425	33 810 206	35 552 590	31 501 753	29 292 487
CZ-NACE 10.8	38 323 869	37 937 928	38 860 269	42 598 525	44 379 830	48 130 714
CZ-NACE 10.9	18 414 576	17 947 711	21 500 305	23 666 802	26 217 024	25 313 653
CZ-NACE 10	223 493 280	219 059 116	231 873 065	233 336 334	217 045 664	213 150 430
meziroční index	x	98,0	105,8	100,6	93,0	98,2
CZ-NACE 11	55 502 786	56 820 079	64 370 866	63 375 432	60 839 961	54 949 629
meziroční index	x	102,4	113,3	98,5	96,0	90,3

Pramen: ČSÚ- rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

Tabulka 1.4 – Účetní přidaná hodnota v b.c. v letech 2005 – 2010

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.1	9 168 926	8 914 410	9 537 607	8 508 309	9 761 369	8 992 848
CZ-NACE 10.2	317 550	116 460	120 176	103 027	134 082	72 897
CZ-NACE 10.3	1 617 457	1 793 029	1 689 830	1 630 249	1 681 726	1 537 369
CZ-NACE 10.4	2 149 647	2 179 075	2 024 014	1 467 012	2 592 653	972 330
CZ-NACE 10.5	4 682 567	4 461 712	5 899 776	5 063 694	5 899 324	5 710 140
CZ-NACE 10.6	1 830 391	1 818 377	1 975 504	2 230 742	2 084 978	2 151 161
CZ-NACE 10.7	12 048 099	11 650 149	12 224 281	13 038 622	12 806 140	11 802 779
CZ-NACE 10.8	9 720 272	10 130 182	11 430 651	11 978 865	12 803 926	13 504 301
CZ-NACE 10.9	4 104 334	3 954 714	4 526 866	4 856 731	5 986 701	6 051 834
CZ-NACE 10	45 639 244	45 018 109	49 428 705	48 877 251	53 750 900	50 795 658
meziroční index	x	98,6	109,8	98,9	110,0	94,5
CZ-NACE 11	19 509 818	20 260 497	21 217 745	21 294 002	21 143 934	19 181 460
meziroční index	x	103,8	104,7	100,4	99,3	90,7

Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

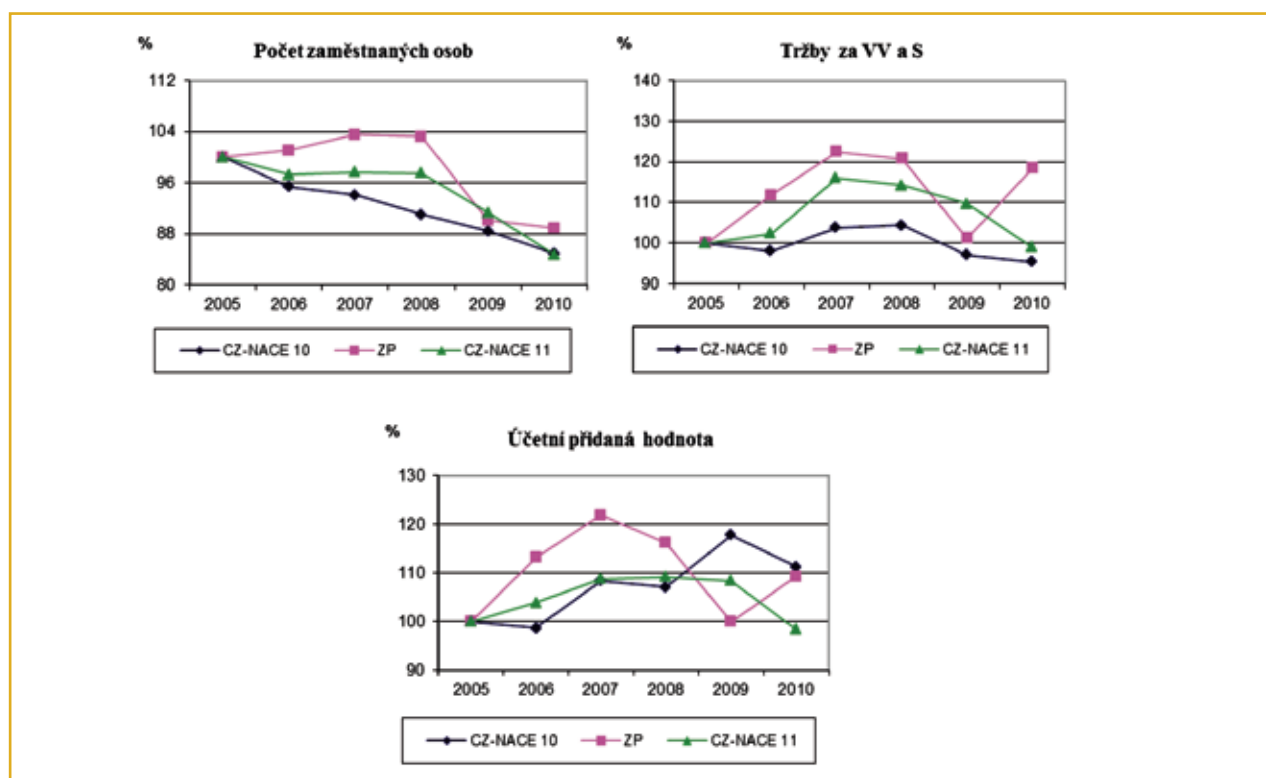
Tabulka 1.5 – Počet zaměstnaných osob v letech 2005 – 2010

(osob)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.1	26 208	25 082	24 205	23 539	22 978	22 177
CZ-NACE 10.2	691	411	370	333	333	132
CZ-NACE 10.3	3 616	3 602	3 328	3 233	3 089	2 726
CZ-NACE 10.4	2 873	3 062	2 792	2 340	1 933	926
CZ-NACE 10.5	11 108	10 247	9 837	9 263	9 490	9 255
CZ-NACE 10.6	3 644	3 668	3 645	3 407	3 147	3 083
CZ-NACE 10.7	38 754	37 063	36 661	35 531	33 705	32 227
CZ-NACE 10.8	15 836	14 809	15 542	15 423	15 806	16 863
CZ-NACE 10.9	6 488	6 188	6 311	6 308	6 106	5 371
CZ-NACE 10	109 218	104 132	102 690	99 376	96 587	92 759
meziroční index	x	95,3	98,6	96,8	97,2	96,0
CZ-NACE 11	16 872	16 414	16 480	16 449	15 404	14 298
meziroční index	x	97,3	100,4	99,8	93,6	92,8

Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

Vývoj produkčních charakteristik sledovaných výrobních v porovnání se zpracovatelským průmyslem celkem ukazuje graf 1.2, z něhož je zřejmý obdobný trend po roce 2008 u hodnocených výrobních jako u zpracovatelského průmyslu, kde však meziroční pokles zaměstnanosti v roce 2010 byl jen mírný. Odlišný trend u CZ-NACE 10 a CZ-NACE 11 oproti zpracovatelskému průmyslu celkem v posledně zmíněném roce je patrný u tržeb za VV a S a u účetní přidané hodnoty.

Graf I.2 - Vývoj základních produkčních charakteristik v letech 2005 – 2010

Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

Pozn: údaje v běžných cenách

Jak je zřejmé z tabulky I.6 objem osobních nákladů výroby potravinářských výrobků i výroby nápojů v hodnoceném roce 2010 meziročně klesl, což je spojeno s trendem snižování zaměstnanosti, avšak při určité oborové diferencovanosti, a to v obou směrech.

Tabulka I.6 – Osobní náklady v b.c. v letech 2005 – 2010

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.1	5 894 278	5 952 784	6 268 122	6 384 909	6 455 045	6 337 051
CZ-NACE 10.2	170 039	77 589	85 803	78 793	76 153	20 660
CZ-NACE 10.3	838 425	907 534	913 256	957 522	933 923	890 593
CZ-NACE 10.4	1 131 577	1 122 898	1 101 431	1 057 970	978 780	313 504
CZ-NACE 10.5	2 952 367	2 907 196	3 118 834	3 161 603	3 340 424	3 450 911
CZ-NACE 10.6	1 027 764	1 092 228	1 168 679	1 220 290	1 146 293	1 174 680
CZ-NACE 10.7	8 039 160	7 984 630	8 557 056	9 010 502	8 471 136	7 975 275
CZ-NACE 10.8	4 824 931	4 539 581	5 108 377	6 057 474	5 842 785	6 577 027
CZ-NACE 10.9	2 018 858	2 053 169	2 234 117	2 498 455	2 767 940	2 863 870
CZ-NACE 10	26 897 400	26 637 609	28 555 675	30 427 518	30 012 481	29 603 572
meziroční index	x	99,0	107,2	106,6	98,6	98,6
CZ-NACE 11	6 307 332	6 501 522	7 020 072	7 339 441	7 324 371	6 984 594
meziroční index	x	103,1	108,0	104,5	99,8	95,4

Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

I.3.3 Produktivita práce z ÚPH a hrubý operační přebytek

Jak uvádí tabulka I.7 klesla u obou hodnocených výrobních mezíročně v roce 2010 produktivita práce z účetní přidané hodnoty v b. c. Hlavní důvod tohoto negativního vývoje je právě pokles indikátoru účetní přidané hodnoty. Při propadu ÚPH nastal i sestupný trend u hrubého operačního přebytku hodnocených výrobních, což má nepříznivý dopad na další možnosti rozvoje těchto výrobních. Vývoj tohoto indikátoru v oborové struktuře uvádí tabulka I.8.

Tabulka I.7 - Produktivita práce z účetní přidané hodnoty v b.c. v letech 2005 – 2010

(Kč/zam.)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.1	349 851	355 406	394 035	361 457	424 816	405 496
CZ-NACE 10.2	459 689	283 211	324 683	309 457	402 350	554 040
CZ-NACE 10.3	447 342	497 788	507 755	504 262	544 351	564 035
CZ-NACE 10.4	748 190	711 609	724 902	626 995	1 341 555	1 050 438
CZ-NACE 10.5	421 560	435 408	599 773	546 654	621 662	616 977
CZ-NACE 10.6	502 266	495 754	541 905	654 693	662 494	697 728
CZ-NACE 10.7	310 886	314 335	333 442	366 968	379 946	366 240
CZ-NACE 10.8	613 790	684 067	735 487	776 711	810 093	800 821
CZ-NACE 10.9	632 627	639 092	717 350	769 905	980 409	1 126 833
CZ-NACE 10	417 873	432 316	481 337	491 840	556 503	547 609
meziroční index	x	103,5	111,3	102,2	113,1	98,4
CZ-NACE 11	1 156 310	1 234 331	1 287 503	1 294 560	1 372 592	1 341 538
meziroční index	x	106,7	104,3	100,5	106,0	97,7

Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

Tabulka I.8 - Hrubý operační přebytek v b.c. v letech 2005 – 2010

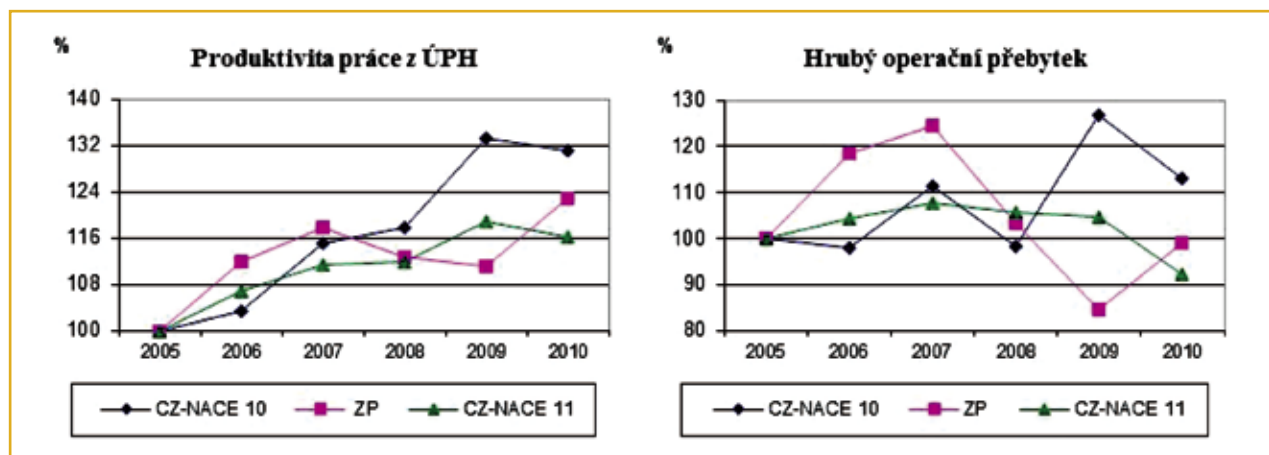
(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.1	3 274 648	2 961 626	3 269 485	2 123 400	3 306 324	2 655 797
CZ-NACE 10.2	147 511	38 872	34 373	24 234	57 929	52 237
CZ-NACE 10.3	779 031	885 495	776 575	672 727	747 803	646 776
CZ-NACE 10.4	1 018 071	1 056 177	922 583	409 042	1 613 873	658 826
CZ-NACE 10.5	1 730 200	1 554 516	2 780 942	1 902 091	2 558 900	2 259 229
CZ-NACE 10.6	802 627	726 149	806 825	1 010 452	938 685	976 480
CZ-NACE 10.7	4 008 939	3 665 519	3 667 225	4 028 120	4 335 004	3 827 503
CZ-NACE 10.8	4 895 341	5 590 601	6 322 274	5 921 391	6 961 141	6 927 274
CZ-NACE 10.9	2 085 476	1 901 545	2 292 749	2 358 276	3 218 761	3 187 964
CZ-NACE 10	18 741 845	18 380 500	20 873 030	18 449 733	23 738 419	21 192 086
meziroční index	x	98,1	113,6	88,4	128,7	89,3
CZ-NACE 11	13 202 486	13 758 975	14 197 673	13 954 560	13 819 564	12 196 866
meziroční index	x	104,2	103,2	98,3	99,0	88,3

Pramen: ČSÚ – rok 2009, předběžné údaje ČSÚ; rok 2010 - vlastní odhad MPO

Graf I.3 uvádí vývoj vybraných ukazatelů konkurenceschopnosti, a to produktivity práce z ÚPH a hrubého operačního přebytku u výroby potravinářských výrobků a výroby nápojů v letech 2005 – 2010 v porovnání se Zpracovatelským průmyslem celkem. Zatímco do roku 2009 tato produktivita u obou hodnocených výrobních se zvyšovala, u ZP celkem po roce

2007 klesala a až v roce 2010 produktivita opět výrazně vzrostla. Naopak u výroby potravin a výroby nápojů v roce 2010 meziročně klesla, jako důsledek snížení ÚPH. Úroveň produktivity práce z ÚPH znázorněnou v oborové struktuře v letech 2009 a 2010 uvádí graf I.4, z něhož je zřejmá poměrně značná diferencovanost v obou směrech oproti Zpracovatelskému průmyslu celkem. Vyjádřeno propočtenými údaji, produktivita práce ZP celkem dosáhla v roce 2010 úrovně 692 599 tis. Kč na zaměstnance a v roce 2009 jen 625 465 tis. Kč na zaměstnance.

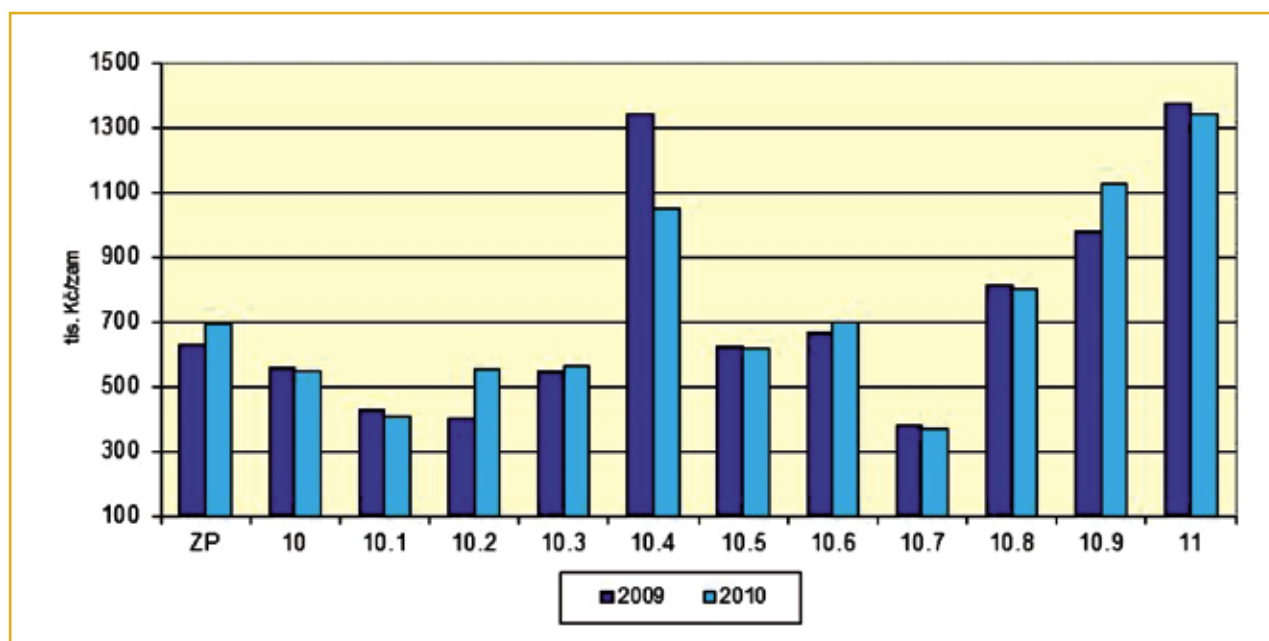
Graf I. 3 – Vybrané ukazatele konkurenceschopnosti 2005 – 2010

Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje ČSÚ; rok 2010 - vlastní odhad MPO

Pozn: údaje v běžných cenách

Graf I.4 – Úroveň produktivity práce z účetní přidané hodnoty až do oborové struktury v letech 2009 /2010

Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

Pozn: údaje v běžných cenách

1.3.4 Výkonová spotřeba

Jak ukazuje tabulka 1.9, zatímco v roce 2009 výkonová spotřeba, představující náklady vynaložené na spotřebované nákupy a služby u výroby potravinářských výrobků výrazně klesla, což se zřetelně projevilo např. u výroby mléčných výrobků, v roce 2010 již opět tato spotřeba mírně vzrostla, a to s ohledem na vývoj cen vstupů. U výroby nápojů nastal postupný pokles výkonové spotřeby již od roku 2008 a přiblížil se úrovni roku 2005.

Tabulka 1.9 – Výkonová spotřeba v b.c. letech 2005 – 2010

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.1	52 190 951	50 766 022	51 057 823	52 096 795	48 982 769	50 796 605
CZ-NACE 10.2	1 335 640	428 240	470 582	414 661	563 860	159 883
CZ-NACE 10.3	5 545 895	5 742 181	5 523 244	5 107 513	4 785 893	4 300 324
CZ-NACE 10.4	16 440 203	16 849 635	19 088 665	16 479 913	8 145 543	4 599 223
CZ-NACE 10.5	38 040 265	37 060 371	39 488 156	37 508 394	30 809 674	32 666 566
CZ-NACE 10.6	7 713 678	7 710 238	9 045 345	9 485 778	6 531 648	6 876 399
CZ-NACE 10.7	22 459 135	21 952 387	24 352 136	25 235 146	21 280 612	19 821 837
CZ-NACE 10.8	32 032 105	29 480 869	31 810 825	35 688 008	36 226 503	40 149 201
CZ-NACE 10.9	16 282 679	15 957 984	19 594 835	21 967 262	23 138 564	22 369 096
CZ-NACE 10	192 040 552	185 947 926	200 431 611	203 983 470	180 465 068	181 739 134
meziroční index	x	96,8	107,8	101,8	88,5	100,7
CZ-NACE 11	37 618 466	38 652 015	45 955 799	45 299 356	42 213 348	37 993 368
meziroční index	x	102,7	118,9	98,6	93,2	90,0

Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje ČSÚ; rok 2010 - vlastní odhad MPO

1.4 Zahraniční obchod

1.4.1 Vývoj zahraničního obchodu

V zahraničním obchodu s potravinářskými výrobky se v roce 2010 meziročně podařilo snížit záporné obchodní saldo z téměř -34 mld. Kč na -30 mld. Kč, tedy zhruba o 4 mld. Kč. Většina skupin výrobků, jak ukazuje tabulka 1.10, však vykazuje záporné obchodní saldo ZO, jen u mléčných výrobků zůstalo zachováno i v roce 2010 toto saldo kladné i když se mírně snížilo.

Trvale kladné obchodní saldo vykazuje skupina nápojů, a to zejména díky konkurenceschopnosti piva a sladu. Naopak významnou dovozní komoditou zůstává víno. Kladné obchodní saldo u skupiny nápojů v roce 2010 se však poněkud meziročně snížilo, zejména vlivem klesajícího exportu. V tomto směru zůstávají nevyužita některá teritoria, a to zejména ve třetích zemích.

Tabulka 1.10 – Zahraniční obchod s výrobky CPA 10 - 11 v b.c. v letech 2009 - 2010

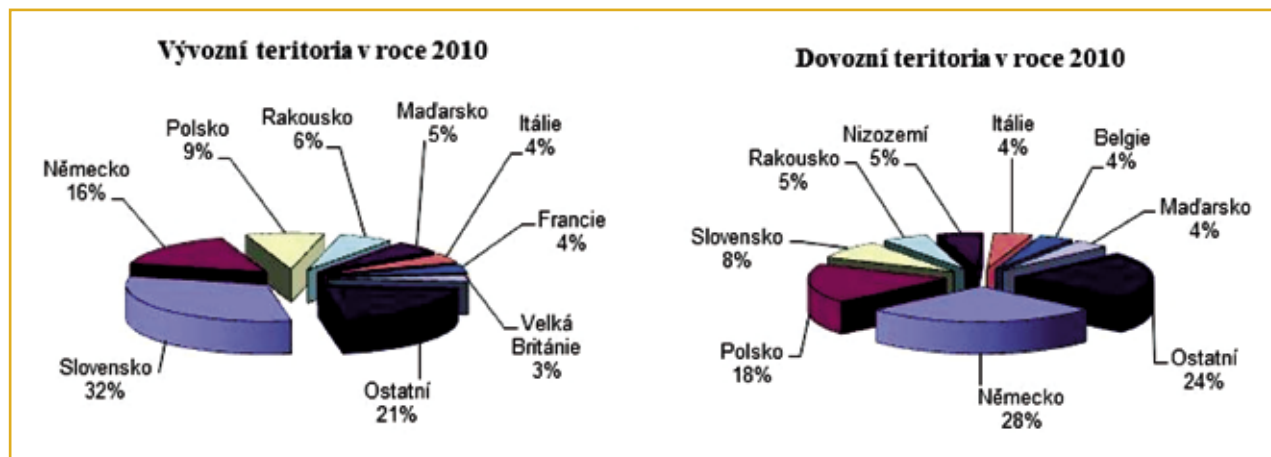
Kód – CPA 3 místa	rok 2009			rok 2010		
	Dovoz v mil.Kč	Vývoz v mil. Kč	Saldo v mil. Kč	Dovoz v mil.Kč	Vývoz v mil. Kč	Saldo v mil. Kč
10.1	20 400,4	7 526,6	-12 873,8	21 469,9	8 283,0	-13 186,9
10.2	3 596,2	925,5	-2 670,7	3 597,2	1 024,7	-2 572,5
10.3	7 852,0	2 646,1	-5 205,9	8 312,2	2 543,8	-5 768,4
10.4	9 908,9	3 245,1	-6 663,8	8 695,0	5 549,5	-3 145,5
10.5	9 812,2	12 270,3	2 458,1	10 900,2	13 178,5	2 278,3
10.6	4 307,1	2 102,0	-2 205,1	4 312,3	2 285,1	-2 027,2
10.7	6 246,7	4 195,8	-2 050,9	6 558,1	4 805,4	-1 752,7
10.8	24 631,1	21 464,0	-3 167,1	24 637,9	21 556,7	-3 081,2
10.9	4 062,2	2 736,3	-1 325,9	4 403,9	3 545,9	-858,0
10	90 816,8	57 111,7	-33 705,1	92 886,7	62 772,6	-30 114,1
11	9 405,0	11 920,1	2 515,1	9 466,3	11 118,3	1 652,0

Pramen: ČSÚ; údaje k 18.4.2011

I.4.2 Teritoriální struktura zahraničního obchodu

Z teritoriálního pohledu k hlavním vývozním destinacím u potravin, jak ilustruje graf I.5, patřily v roce 2010 země sousedící s ČR, které jsou členy EU. Téměř třetina vývozu směřovala na Slovensko (32 %). Zemí s dalším největším podílem vývozu potravin bylo Německo (16 %). Pro jednotlivé ostatní země byl podíl na vývozu potravin z ČR v hodnoceném roce nižší než 10%. Tomuto podílu se přiblížilo Polsko (9 %). Z hlediska dovozu do ČR zaujímal v roce 2010 nejvyšší podíl Německo (28%) a dále Polsko (18%) a Slovensko (8 %).

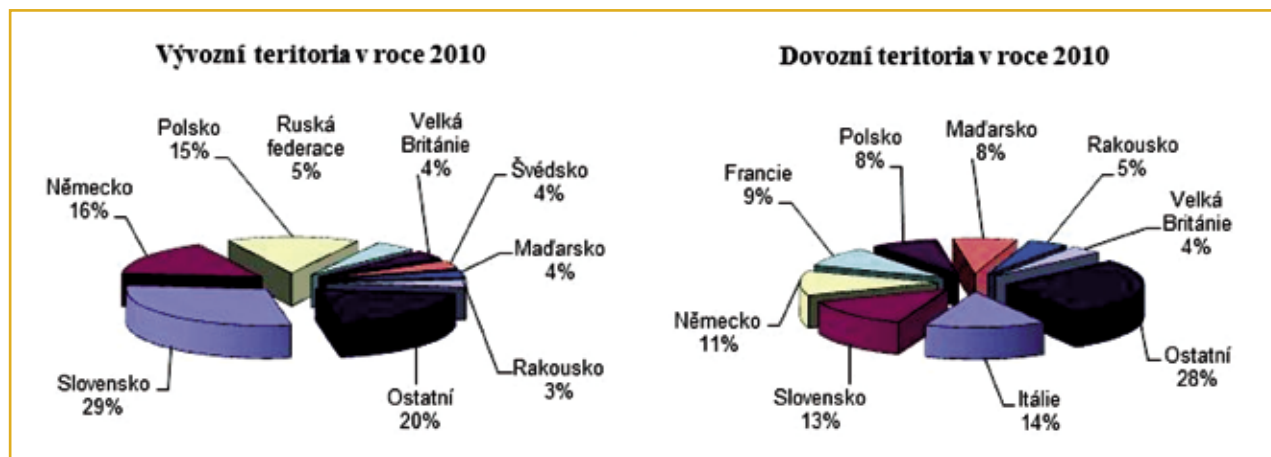
Graf I.5 – Teritoriální rozdělení zahraničního obchodu v roce 2010 – CPA 10

Pramen: ČSÚ – údaje k 18.4.2011

U nápojů bylo v roce 2010 hlavním vývozním teritoriím Slovensko s podílem 29%, u Německa tento podíl představoval 16% a u Polska 15%. Významným dovozcem do ČR bylo v uvedeném roce u nápojů Itálie s podílem 14%, dále Slovensko s podílem 13% a Německo s podílem 11%.

Graf I.6 – Teritoriální rozdělení zahraničního obchodu v roce 2010 – CPA 1

Pramen: ČSÚ – údaje k 18.4.2011

I.5 Shrnutí a perspektivy odvětví

Výkonnost výroby potravin opřená o klíčové obory výrazně rostla v období před hospodářskou krizí, které se nevyhnula ani ČR. Nepříznivé dopady z recese se projevily již v průběhu roku 2008, kdy u hodnocené výroby v podstatě nastala stagnace a zejména bylo zaznamenáno snížení tržeb za prodej VV a S v roce 2009, i když účetní přidaná hodnota této výroby ještě rostla. U výroby nápojů se důsledky ekonomické recese projevily též v roce 2008 a především v roce 2009. Na rozdíl od některých zpracovatelských odvětví orientovaných na zahraniční trh, u výroby potravinářských výrobků a výroby nápojů, které dodávají produkci převážně na domácí trh, oživení v roce 2010 nenastalo (měřeno tržbami za prodej VV a S a ÚPH) a pozice těchto výrob se oslabila.

Tento nepříznivý trend souvisí s cenovým vývojem, kde ceny průmyslových výrobců potravinářských výrobků, nápojů a tabáku, na rozdíl od výrobců agrárních komodit, meziročně v roce 2010 klesly, s výjimkou skupiny mléčných výrobků, při silném konkurenčním tlaku zahraniční produkce. Indikátory konkurenceschopnosti, jako je produktivita práce z ÚPH a hrubý operační přebytek se v roce 2010 u hodnocených výrob zřetelně propadly.

Počet podnikatelských subjektů ve výrobě potravinářských výrobků i ve výrobě nápojů v roce 2010 však meziročně vzrostl. Rozšiřuje se zejména počet podniků fyzických osob v souvislosti s růstem regionální produkce, která spolu se značkovými výrobky nachází poptávku především u domácích spotřebitelů. Z hlediska další perspektivy odvětví je důležité, že podnikatelský sektor významně investuje do oblasti výzkumu a vývoje. Také podpůrné programy zaměřené na růst konkurenceschopnosti výrob, na pomoc MSP a další, jako je marketingová podpora podpora produkce, mohou přispět k opětovnému růstu výkonnosti výroby potravinářských výrobků a výroby nápojů.

Z mezinárodního srovnání z hlediska příštího vývoje zmíněných výrob by bylo žádoucí zvýšit jak dynamiku růstu přidané hodnoty, tak dále snižovat počet zaměstnanců, zejména ve velkých podnicích a tím zvýšit úroveň produktivity práce, ale i konkurenceschopnosti v rámci EU. Vhodné bude i využít možností v ZO ve vztahu k třetím zemím.

II. VÝROBNÍ OBORY VÝROBY POTRAVINÁŘSKÝCH VÝROBKŮ

Zpracování a konzervování masa a výroba masných výrobků CZ-NACE 10.1

I. Charakteristika oboru

Obor **CZ-NACE 10.1 - Výroba, zpracování a konzervování masa a masných výrobků** a zahrnuje následující výrobní třídy/podtřídy:

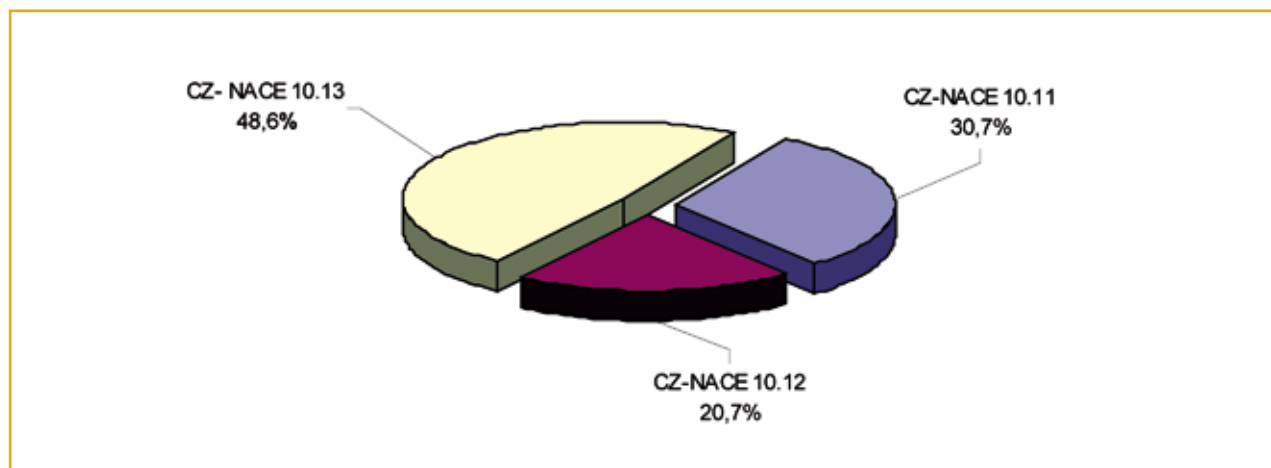
10.11 - Zpracování a konzervování masa, kromě drůbežího;

10.12 - Zpracování a konzervování drůbežího masa;

10.13 - Výroba masných výrobků a výrobků z drůbežího masa.

Obor se zabývá zpracováním a konzervováním masa velkých i drobných hospodářských zvířat a zahrnuje výrobu čerstvého, chlazeného a mraženého masa (v jateční a výsekové úpravě) a výrobu masných výrobků. Patří k nosným výrobním oborům výroby potravinářských výrobků. Odhad podílu jednotlivých výrobních tříd/podtříd v rámci CZ-NACE 10.1 v roce 2010 ilustruje graf I.

Graf I - Podíl na tržbách za prodej vlastních výrobků a služeb v roce 2010

Pozn.: údaje v b. c.

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet (odhad) ÚZEI

Zájmy oboru hájí Český svaz zpracovatelů masa, profesní organizace založená v roce 1991, sdružující podnikatele v oboru nákupu, zpracování a prodeje jatečných zvířat, masa a masných výrobků. Tento svaz si v loňském roce 2010 připomněl historické výročí řeznického řemesla.

Následující přehled uvádí některé významné české zpracovatele masa a masných výrobků působících v oboru CZ-NACE 10.1:

AGROFERT HOLDING, a. s.

STEINHAUSER, s. r. o.

PROCHÁZKA, spol. s r. o.

MASNA PŘÍBRAM, s. r. o.

SCHNEIDER - MASOKOMBINÁT PLZEŇ, s. r. o.

KRAHULÍK - MASOZÁVOD KRAHULČÍ, a. s.

MASOKOMBINÁT JIČÍN, s. r.

VÁHALA a spol., s. r. o.

Řeznicko-uzenářskou prodejnu roku 2010 se stala rodinná firma Váhala a spol. s. o., jejíž vysokou kvalitu výrobků zajišťuje velký podíl ruční práce. Celorepublikovým vítězem se v roce 2009 stala podniková prodejna společnosti Roštěnice a. s. a zvláštní cenu poroty získala prodejna Řeznictví Jaromír Dvořák v Sedlčanech.

2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků

Obor výroby, zpracování a konzervování masa a masných výrobků si dlouhodobě udržuje první příčku v podílu na tržbách za prodej V a S v b. c. v rámci výroby potravinářských výrobků. V případě zaměstnanosti zaujímá s dlouhodobého pohledu druhou pozici, a pokud jde o účetní přidanou hodnotu, tak až místo třetí.

V roce 2010 se obor podílel na CZ-NACE 10 tržbami za prodej VV a S v b. c. 25,6%. Na účetní přidané hodnotě CZ-NACE 10 celkem 17,7% a na počtu zaměstnanců 23,9%. V porovnání s rokem 2009 zůstaly podíly na tržbách a zaměstnanosti v roce 2010 zhruba na stejných úrovních, naopak u účetní přidané hodnoty došlo k poklesu o 0,4 p. b. z 18,1%.

3. Hlavní ekonomické ukazatele

3.1 Cenový vývoj

Hovězí maso

V roce 2010 ve srovnání s rokem 2009 se mírně snížila CZV jatečného skotu a to v důsledku nízké úrovně ceny jatečných býků v EU. Jateční skot tř. SEUR se prodával za 35,55 Kč/kg ž. hm. (pokles CZV o 2,01%), přičemž nejvýraznější pokles zaznamenala CZV jatečných krav tř. EUR (o 1,4% na 29,07 Kč/kg ž. hm.). CZV jatečných jalovic tř. SEUR meziročně klesla o 0,9% na 31,30 Kč/kg ž. hm. a CZV jatečných býků tř. SEUR o 0,5% na 39,96 Kč/kg ž. hm. Vývoj ceny zemědělských výrobků především jatečných býků kopírovala CPV výsekového hovězího masa a vykázala rovněž meziroční snížení (o 2,9% na 106,63 Kč/kg).

Vepřové maso

CZV jatečných prasat byla v roce 2010 ovlivněna poklesem ceny vepřového masa na evropském trhu. Meziroční pokles CZV jatečných prasat tř. SEU¹ činil 9,2% (na 27,48 Kč/kg ž. hm., tj. 35,31 kg j. hm.). Producenti ČR v roce 2010 obdrželi nejnižší cenu za jatečná zvířata za posledních patnáct let. U většiny sledovaných druhů CPV vepřového výsekového masa meziročně poklesla v souvislosti se snížených CZV jatečných prasat. Nejvýznamnější pokles CPV byl vykázan u vepřových půlek se sádlem (o 8,4%), zatímco u vepřového boku se snížila mírněji (o 2,7%).

Drůbeží maso

V roce 2010 ceny průmyslových výrobců a spotřebitelské ceny kuchařských kuřat kopírovaly vývoj CZV a dosahovaly nižší úrovně než v roce 2009. Průměrná cena kuchařských kuřat tř. I se snížila o 4,0% na 39,06 Kč/kg a průměrná SC poklesla o 1,5% na 56,79 Kč/kg.

Vývoj cenových indexů oboru CZ-NACE 10.1 – Zpracování a konzervování masa a masných výrobků v uplynulých letech 2008-2010 je uveden v následující tabulce I.

Tabulka I - Index cen průmyslových výrobců v letech 2008 - 2010

Název	Kód	průměr od počátku roku		
		2008	2009	2010
Konzerv.maso a masné výr.	CPA 10.1	101,9	98,6	95,7

Pramen: ČSÚ

Pozn: stejné období předchozího roku = 100

3.2 Základní produkční charakteristiky

V roce 2010 nakoupil masný zpracovatelský průmysl 74,0 tis. t j. hm. jatečného skotu (pokles vzhledem k roku 2009 o 3,6%) a 275,9 tis. t j. hm. jatečných prasat (snížení oproti roku 2009 o 3,8%). V porovnání s rokem 2009 poklesla v roce 2010 tržní produkce jatečné drůbeže o 18,5% na 181,1 tis. t j. hm.

Z tabulky 2 je zřejmý růst podnikatelské báze oboru od roku 2007 do současné doby. S počtem podniků 1 189 a podílem 19,1% (rok 2010) zaujímá hodnocený obor v rámci CZ-NACE 10 třetí pozici. Zvýšení počtu podniků reflektuje určitou stabilizaci oboru.

¹ V rámci klasifikační stupnice SEURO.

Tabulka 2 – Počet podniků v rámci CZ-NACE 10 a II v letech 2005 – 2010

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.I	1 092	1 077	1 057	1 062	1 115	1 189

Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

Mírně se snižující tendence ve vývoji tržeb za prodej VV a S v jednotlivých letech, s výjimkou meziročního nárůstu v roce 2007, je zachycena v tabulce 3. V roce 2010 vykázaly tržby meziroční pokles 979,5 mil. Kč a ve srovnání s rokem 2005 celkem 3,5 mld. Kč. Naopak u indikátoru účetní přidaná hodnota je ve sledovaných letech patrný velmi kolísavý trend s výkyvy v jednotlivých letech (tabulka 4). Počet zaměstnaných osob v oboru vzhledem k velké konkurenci v rámci zemí EU (tabulka 5), i přes meziroční nárůst počtu podnikatelských subjektů, postupně klesá. Tento pokles negativně ovlivňuje i vývoj tržeb za prodej VV a S.

Tabulka 3 – Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb v b.c. v letech 2005 – 2010

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.I	58 147 973	57 034 305	57 162 364	57 053 897	55 654 559	54 675 063
meziroční index	x	98,1	100,2	99,8	97,5	98,2

Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

Tabulka 4 – Účetní přidaná hodnota v b.c. v letech 2005 – 2010

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.I	9 168 926	8 914 410	9 537 607	8 508 309	9 761 369	8 992 848
meziroční index	x	97,2	107,0	89,2	114,7	92,1

Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

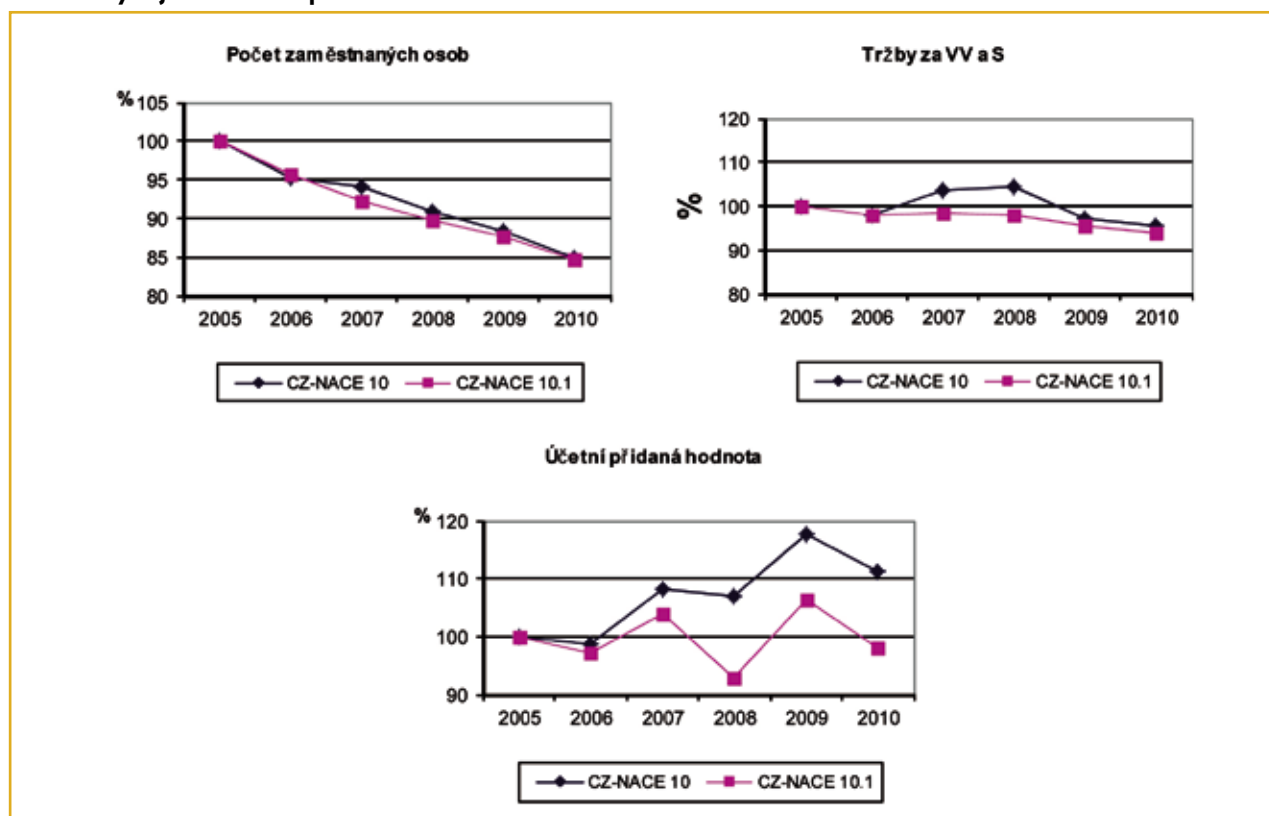
Tabulka 5 – Počet zaměstnaných osob v letech 2005 – 2010

(osob)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.I	26 208	25 082	24 205	23 539	22 978	22 177
meziroční index	x	95,7	96,5	97,2	97,6	96,5

Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

Vývoj základních produkčních charakteristik CZ-NACE 10.I v b. c., včetně zaměstnanosti v letech 2005-2010 u oboru výroby masa a masných výrobků v porovnání s odvětvím CZ-NACE 10 ilustruje graf 2.

Graf 2 - Vývoj základních produkčních charakteristik v b. c. v letech 2005 - 2010

Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

Pozn: údaje v běžných cenách

V souvislosti s poklesem počtu zaměstnaných osob došlo v roce 2010 i k meziroční redukci osobních nákladů (tabulka 6). Vykázané snížení objemu osobních nákladů (1,8 %), bylo první po předešlých letech růstu.

Tabulka 6 – Osobní náklady v b.c. v letech 2005 – 2010

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.1	5 894 278	5 952 784	6 268 122	6 384 909	6 455 045	6 337 051
meziroční index	x	101,0	105,3	101,9	101,1	98,2

Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

3.3 Produktivita práce z ÚPH a hrubý operační přebytek

V důsledku rychlejšího meziročního poklesu účetní přidané hodnoty v roce 2010 (7,1 %) než počtu zaměstnanců (3,5 %) došlo k poklesu produktivity práce na pracovníka o 4,6 % na 405,4 tis. Kč na zaměstnance. Vykázaná hodnota se řadí v rámci oboru k nižším než průměrným. Pro srovnání, nejvyšší dosažená hodnota činila 1 126 tis. Kč na zaměstnance (Výroba průmyslových krmiv CZ-NACE 10.9). Jednou z příčin zaostávání v tomto ukazateli, je především vysoká zaměstnanost s ohledem na náročnost a ruční práci, jež je vyžadována u některých speciálních výrob. Z dlouhodobého pohledu vykazuje na základě odhadu indikátoru produktivity práce z účetní přidané hodnoty růstovou tendenci, s výjimkou roku 2010, a od roku 2005 se zvýšil v roce 2010 o 15,9 % (tabulka 7).

Tabulka 7 - Produktivita práce z účetní přidané hodnoty v b.c. v letech 2005 – 2010

(Kč/zam.)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.1	349 851	355 406	394 035	361 457	424 816	405 496
meziroční index	x	101,6	110,9	91,7	117,5	95,5

Pramen: předběžné údaje ČSÚ; rok 2010 - vlastní odhad MPO

Hrubý operační přebytek (tabulka 8) vypovídá o tvorbě disponibilních zdrojů hodnoceného oboru. Vývoj hrubého operačního přebytku u sledovaného oboru vykazuje však značnou variabilitu v disponibilitě v jednotlivých letech. V roce 2010 zaznamenal dle předběžného odhadu, po výrazném meziročním růstu 55,7%, významný pokles o 19,7%.

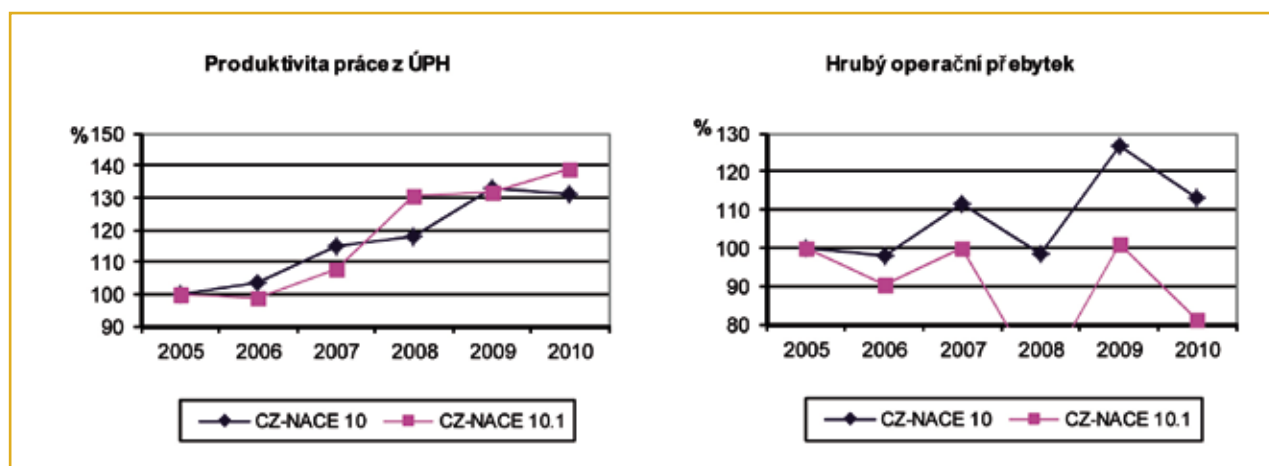
Tabulka 8 - Hrubý operační přebytek v b.c. v letech 2005 – 2010

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.1	3 274 648	2 961 626	3 269 485	2 123 400	3 306 324	2 655 797
meziroční index	x	90,4	110,4	64,9	155,7	80,3

Pramen: předběžné údaje ČSÚ; rok 2010 - vlastní odhad MPO

V grafu 3 je uvedeno porovnání vývoje produktivity práce z účetní přidané hodnoty a hrubého operačního přebytku oboru výroby, zpracování a konzervace masa a masných výrobků s odvětvím CZ-NACE 10 v b. c. v letech 2005-2010. V případě hrubého operačního přebytku hodnocený obor kopíruje odvětví.

Graf 3 – Vybrané ukazatele konkurenceschopnosti 2005-2010

Pramen: předběžné údaje ČSÚ; rok 2010 - vlastní odhad MPO

Pozn: údaje v běžných cenách

3.4 Výkonová spotřeba

Výsledek výkonové spotřeby oboru v roce 2010 negativně ovlivnil především růst vstupů agrárních komodit. Na základě odhadu došlo k meziročnímu zvýšení výkonové spotřeby vzhledem k roku 2009 o 3,7%. Výkonová spotřeba sledovaného oboru, jež vykazuje v hodnocených letech kolísavý trend, dosahuje nejvyššího objemu v jednotlivých letech v rámci CZ-NACE 10. V roce 2010 činil podíl tohoto indikátoru na CZ-NACE 10 28,0%.

Tabulka 9 – Výkonová spotřeba v b.c. letech 2005 – 2010

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.1	52 190 951	50 766 022	51 057 823	52 096 795	48 982 769	50 796 605
meziroční index	x	97,3	100,6	102,0	94,0	103,7

Pramen: předběžné údaje ČSÚ; rok 2010 - vlastní odhad MPO

4. Zahraniční obchod

Hovězí maso

Dovoz jatečného skotu včetně hovězího masa do ČR v roce 2010 meziročně vzrostl o 16,5 %. Hlavním dovozním artiklem bylo z 96,5% hovězí maso. Nejvýznamnějšími importéry bylo Polsko, Německo a Rakousko a Irsko s podílem na celkovém dovozu více jak 80 %. Vývoz hovězího masa se v roce 2010 meziročně naopak zvýšil o 24,7%, především vlivem zvýšení prodeje na trhy Turecka. Tato země se tak s podílem 27,2% stala v roce 2010 hlavním exportním odběratelem. Dalšími významnou destinací bylo Slovensko (podíl 24,0 %).

Vepřové maso

Objem importovaného vepřového masa do ČR zčásti i výrobního se již několik let pravidelně meziročně zvyšuje. V roce 2010 ve srovnání s rokem 2009 se toto množství zvýšilo o 110,0 % na 198,7 tis. Kč. Nejvýznamnějšími obchodními destinacemi, odkud bylo vepřové maso dovezeno, bylo zejména Německo (podíl 52,7 %), dále pak Belgie, Polsko a Španělsko. Vývoz vepřového masa v roce 2010 vzrostl o 4,7% a dosáhl 37,8 tis. t. Tradičním a nejvýznamnějším odběratelem bylo Slovensko (33,3 tis. t). Mimo země EU-27 směřoval export také do Ruska.

Drůbež

Celkový dovoz živé drůbeže a drůbežího masa opět v roce 2010 meziročně vzrostl. V roce 2010 se import drůbežího masa včetně živé drůbeže celkově meziročně zvýšilo 4,2 % na 89,6 tis. t j. hm), z toho import drůbežího masa 4,1 % na 84,6 tis. t j. hm.. Hlavním dovozcem drůbežího masa do ČR zůstalo i v roce 2010 Polsko a Brazílie, třetím významným dovozcem se stalo Slovensko a čtvrté bylo Německo. Sortiment dováženého masa se výrazně nezměnil. Přičemž většinou bylo importováno vykostěné kuřecí maso dělené, dále pak nedělené čerstvé/chlazené kuřecí maso, zmrazená nevykostěná kuřecí stehna, čerstvé/chlazené vykostěné kuřecí maso dělené a zmrazené nedělené kachní maso.

Bilance zahraničního obchodu CZ-NACE 10.1 v roce 2010 byla pasivní (tabulka 10) a činila -13,2 mld. Kč. Výše tohoto záporného salda se nadále strmě zvyšuje.

Tabulka 10 – Zahraniční obchod s výrobky CPA 10.3 v b.c. v letech 2009 - 2010

Kód – CPA 3 místa	rok 2009			rok 2010		
	Dovoz v mil.Kč	Vývoz v mil. Kč	Saldo v mil. Kč	Dovoz v mil.Kč	Vývoz v mil. Kč	Saldo v mil. Kč
10.1	20 400,4	7 526,6	-12 873,8	21 469,9	8 283,0	-13 186,9

Pramen: ČSÚ; údaje k 18.4.2011

5. Shrnutí a perspektivy oboru

Hovězí maso

Spotřeba hovězího masa včetně telecího v roce 2010 ve srovnání s rokem 2009 v EU-27, na základě předběžného odhadu, mírně meziročně klesla při růstu spotřeby jeho substituentů (vepřového a drůbežího masa). V EU-27 se v roce 2010 meziročně zvýšila míra soběstačnosti v hovězím masa na odhadovaných 101,0%, přičemž v roce 2009 činila 99,4%.

Míra soběstačnosti v hovězím mase v ČR, i přes meziroční pokles o 6,7 p. b. na 114,5 %, se dlouhodobě udržuje nad hranicí 100%. Výroba hovězího masa je jediným druhem masa produkovaném v ČR, který trvale převyšuje spotřebu. Celková domácí spotřeba hovězího masa včetně telecího v roce 2010 stagnovala i při poklesu spotřebitelských cen.

Vepřové maso

Spotřeba vepřového masa se v EU, dle předběžného odhadu, významně nezvyšuje a v roce 2010 činila 42kg na osobu (mírný meziroční nárůst o 0,9 kg). Míra soběstačnosti ve vepřovém mase vzrostla o 0,6 p. b. na 109, %.

Spotřeba vepřového masa se v ČR pohybuje na obdobné úrovni jako v EU. Zatímco míra soběstačnosti je výrazně pod úrovní průměru EU 27, přičemž v roce 2010 se snížila o 1,3 p. b. na 63,8%.

Drůbež

Míra soběstačnosti v drůbežím masu v roce 2010 v zemích EU-27 při meziročním nárůstu 2,6 p. b. dosáhla 103,3%. V roce 2010 v porovnání s rokem 2009 klesla průměrná spotřeba drůbežího masa na obyvatele v EU-27 o 0,5% na 23,2 kg/obyv./rok.

Také v ČR klesla, přestože je dlouhodobě pozitivně ovlivňována příznivými spotřebitelskými cenami v porovnání s jinými druhy masa, pestrým sortimentem výrobků z drůbežího masa i možnostmi rozmanité kuchyňské úpravy, v roce 2010 domácí spotřeba a spotřeba drůbežího masa na obyvatele. Na rozdíl od vývoje v EU, míra soběstačnosti v sektoru drůbežího masa, se snížila o 3,3 p. b. na 84,9%.

V následující tabulce (14) je uveden vývoj spotřeby jednotlivých druhů masa (kg/obyv./rok) v ČR v letech 2007-2010.

Tabulka 14 - Vývoj spotřeby masa v ČR (kg/obyv./rok)

Potravinová skupina	MJ	2007	2008	2009	2010	Mez. index 2010/2009
Maso celkem v hodnotě na kosti	kg	81,5	80,4	78,8	75,6	95,9
V tom - Vepřové maso	kg	42	41,3	40,0	41,3	101,0
- Hovězí maso	kg	10,8	10,1	9,4	9,4	100,0
- Telecí maso	kg	0,1	0,1	0,1	0,1	100,0
- Drůbež	kg	24,9	25	24,8	21,1	85,1
- Ostatní	kg	3,4	3,9	3,6	3,7	102,8

Pozn. * odhad ÚZEI – na základě statistických údajů o tržní produkci, ostatním prodeji, salda ZO

Pramen: ČSÚ

I přes mírné snížení spotřebitelské ceny, celková spotřeba masa a masných výrobků opět mírně meziročně klesla. Změnu spotřebitelské poptávky, a tím i pokles spotřeby masa a masných výrobků, podstatně ovlivnilo také chování domácností.

Z výše uvedených výsledků vývoje oboru CZ-NACE 10.1 je zřejmé, že i v příštích letech bude nutné se orientovat především na intenzivnější propagaci a zviditelňování kvalitních českých masných potravin a výrobků z masa vyrobených. Že tyto kampaně mohou přinést úspěch, dokládá i postupně se zvyšující počet masných výrobků v prvotřídní kvalitě, často vyrobených tradičními českými technologiemi.

V rámci zvýšení spotřeby červeného masa a výrobků z něho vyrobených, ale i drůbežího na domácím trhu je potřebné zachytit současné trendy (výroba různých polotovarů či hotových pokrmů aj), zlepšit přístup ke spotřebitelům, inovovat marketingové nástroje apod.

Ze strany maloobchodních řetězců se také v posledních letech, na základě spotřebitelské poptávky, zvyšuje zájem o prodej kvalitních regionálních masných výrobků a potravin z masa vyrobených.

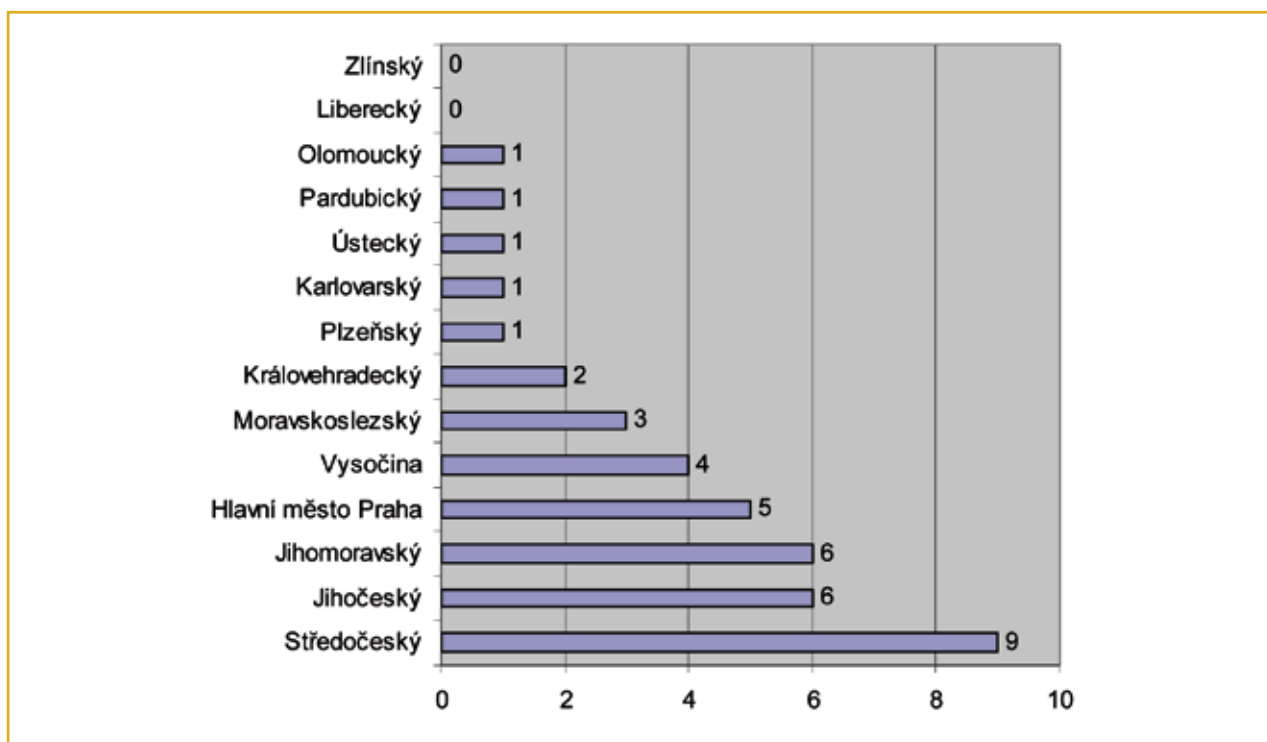
Zpracování a konzervování ryb, koryšů a měkkýšů CZ-NACE 10.2

I. Charakteristika oboru

Tržní produkce ryb v ČR v roce 2010 dosáhla 20,4 tis. t. ž. hm., což ve srovnání s rokem 2009 představovalo nárůst o 1,5%. Dominantní v celkové tržní produkci ryb je kapr. Na vlastní rybářskou produkci navazuje zpracování ryb s provozy, které jsou vybaveny na vysoké úrovni a plně vyhovují požadavkům EU. Přesto zpracovávají pouze malou část celkové domácí tržní produkce sladkovodních ryb v roce 2010 to bylo 8,8%.

V ČR bylo na základě údajů SVS ČR v roce 2010 schváleno a registrováno 40 provozů pro obchodování s EU. Tyto údaje však zahrnují všechny provozy tzn. zpracovávající jak sladkovodní, tak mořské ryby, přesto nemusí být zařazeny do CZ-NACE 10.2, jde např. o výrobní zpracovávající malé množství ryb např. rybářství, kde hlavní činností je chov ryb apod.

Graf I – Počet provozů schválených a registrovaných pro obchodování s EU v jednotlivých krajích v roce 2010

2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků

Pozice oboru Zpracování a konzervování ryb, koryšů a měkkýšů se v roce 2010 oslabila. Podíl CZ-NACE 10.3 na tržbách za prodej VV a S v b. c. v rámci celého CZ-NACE 10 představoval v hodnoceném roce 0,09%. Počet zaměstnaných osob v tomto oboru vykazuje dlouhodobě klesající trend. Podíl hodnoceného oboru na zaměstnanosti odvětví se meziročně snížil z 0,34% na 0,14%. Účetní přidaná hodnota v roce 2010 v porovnání s rokem 2009 se u oboru ztelně snížila. Při poklesu tohoto indikátoru i za CZ-NACE 10 se podíl hodnoceného oboru na tomto odvětví dostal na 0,14%.

3. Hlavní ekonomické ukazatele

3.1 Cenový vývoj

Ceny průmyslových výrobců ryb, koryšů a měkkýšů, které uvádí tabulka I meziročně klesly. Snížení těchto cen nastalo i u skupiny potravinářských výrobků celkem, jelikož, při silné konkurenci se nevytvořil prostor pro cenový růst.

Tabulka 1 - Index cen průmyslových výrobců v letech 2008 - 2010

Název	Kód	průměr od počátku roku		
		2008	2009	2010
Zprac., konz.ryby, m. plody	CPA 10.2	100,6	100,2	99,7

Pramen: ČSÚ

Pozn: stejné období předchozího roku = 100

3.2 Základní produkční charakteristiky

Z tabulky 2 je patrné meziroční snížení počtu podniků po nárůstu v roce 2009. V hodnoceném roce 2010 to bylo 21 subjektů. Tento trend patrně zůstane zachován i v příštích letech.

Tabulka 2 – Počet podniků v rámci CZ-NACE 10.2 v letech 2005 – 2010

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.2	27	24	24	20	24	21
meziroční index	x	88,9	100,0	83,3	120,0	87,5

Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

Tržby za prodej VV a S uvedené v tabulce 3 se v hodnoceném roce 2010 meziročně snížily o 69,6 %, což je výrazně vyšší propad než u odvětví celkem. Propad, jak vyplývá z tabulky 4 nastal i u účetní přidané hodnoty meziročně o 45,6%. Také počet zaměstnaných osob, jak ukazuje tabulka 5 doznal značný úbytek (meziročně o 60,4 %), což je spojeno s poklesem tržeb za prodej VV a S. Pokles tržeb za prodej VV a S vyplývá jak z poklesu cen, tak také ze změny souboru sledovaných podniků a to, jak počtu podniků, tak jeho struktury, tato změna ovlivnila i další ukazatele. Údaje za rok 2010 však představují pouze odhad podle jednotné metodiky použité pro zpracovatelský průmysl. U tohoto oboru s vysokou sezónností se může ukázat, že ve skutečnosti bude dosaženo i u dalších produkčních indikátorů vyšších hodnot.

Tabulka 3 – Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb v b.c. v letech 2005 – 2010

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.2	1 618 217	587 791	544 244	468 179	608 996	185 084
meziroční index	x	36,3	92,6	86,0	130,1	30,4

Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

Tabulka 4 – Účetní přidaná hodnota v b.c. v letech 2005 – 2010

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.2	317 550	116 460	120 176	103 027	134 082	72 897
meziroční index	x	36,7	103,2	85,7	130,1	54,4

Pramen: ČSÚ rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

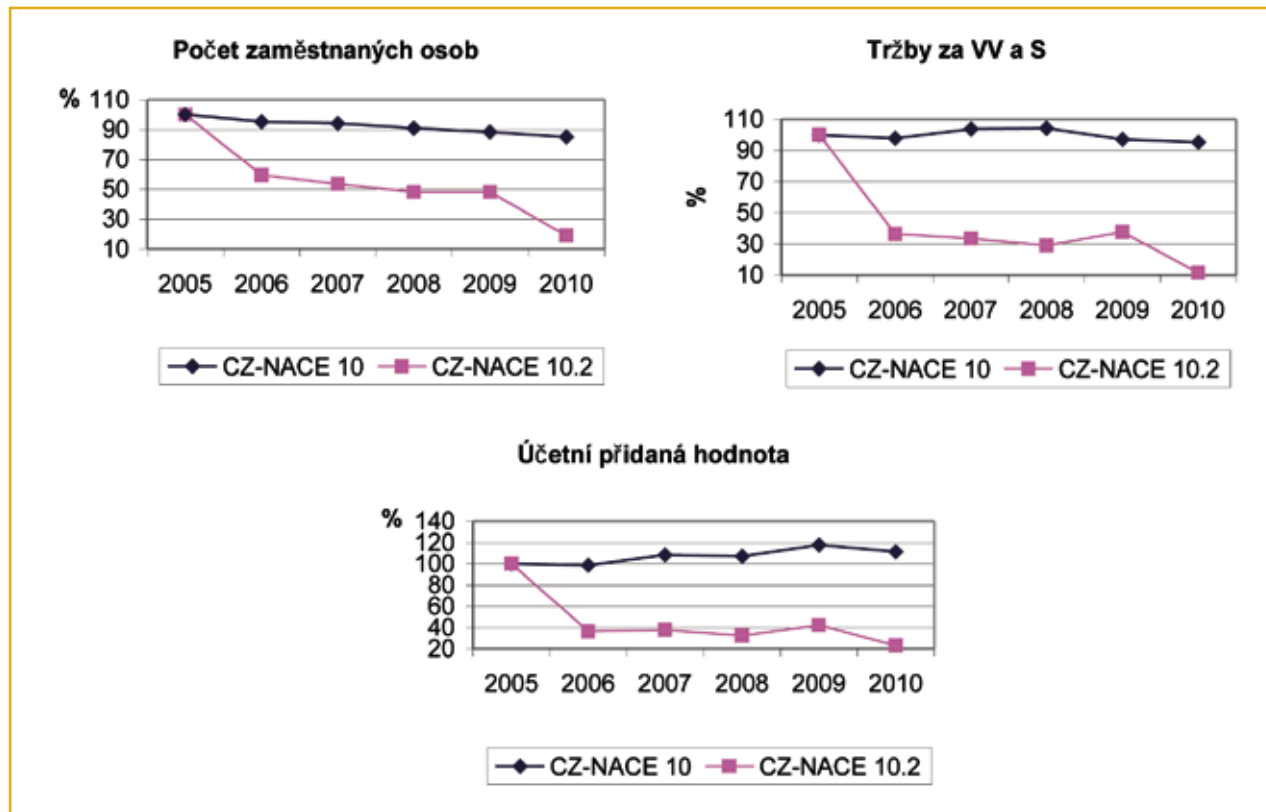
Tabulka 5 – Počet zaměstnaných osob v letech 2005 – 2010

(osob)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.2	691	411	370	333	333	132
meziroční index	x	59,5	90,0	90,0	100,0	39,6

Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

Vývoj základních produkčních charakteristik oboru CZ-NACE 10.2 za léta 2005–2010 a jejich komparace s celým odvětvím výroby potravin a nápojů CZ-NACE 10 je zachycena v grafu 2 a ilustruje dlouhodobé trendy (trvalý pokles zaměstnanosti, převažující snižování objemu tržeb za prodej VV a S a kolísání u účetní přidané hodnoty).

Graf 2 -Vývoj základních produkčních charakteristik v letech 2005 – 2010

Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

Pozn: údaje v běžných cenách

Při poklesu zaměstnanosti v posuzovaném oboru, nastala i redukce osobních nákladů. Jak ukazuje tabulka 6.

Tabulka 6 – Osobní náklady v b.c. v letech 2005 – 2010

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.2	170 039	77 589	85 803	78 793	76 153	20 660
meziroční index	x	45,6	110,6	91,8	96,6	27,1

Pramen: ČSÚ - rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

3.3 Produktivita práce z ÚPH a hrubý operační přebytek

Jak ukazuje tabulka 7, produktivita práce z přidané hodnoty u hodnoceného oboru měla především v roce 2009 a 2010 rostoucí trend. Vzestupný trend u produktivity práce oboru vyplývá z vysokého poklesu zaměstnanosti.

Hrubý operační přebytek uvedený v tabulce 8 vykazuje kolísavý trend, což je dáno vývojem účetní přidané hodnoty, která také dlouhodobě vykazuje volatilitu a úroveň osobních nákladů. V hodnoceném roce se hrubý operační přebytek snížil dokonce o 9,8%, což je pro obor nepříznivý stav, z hlediska možností jeho dalšího rozvoje.

Tabulka 7 - Produktivita práce z účetní přidané hodnoty v b.c. v letech 2005 – 2010

(Kč/zam.)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.2	459 689	283 211	324 683	309 457	402 350	554 040
meziroční index	x	61,6	114,6	95,3	130,0	137,7

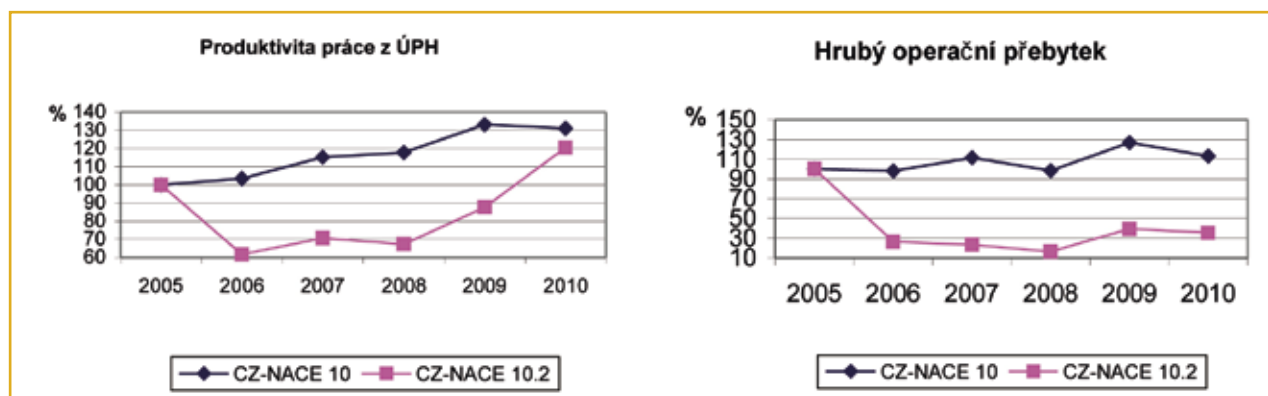
Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

Tabulka 8 - Hrubý operační přebytek v b.c. v letech 2005 – 2010

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.2	147 511	38 872	34 373	24 234	57 929	52 237
meziroční index	x	26,4	88,4	70,5	239,0	90,2

Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

Graf 3 ilustruje porovnání vývoje produktivity práce z účetní přidané hodnoty a hrubého operačního přebytku hodnoceného oboru s odvětvím CZ-NACE 10 v letech 2005-2010. Vzhledem k tomu, že jde o ukazatele charakterizující konkurenceschopnost oboru lze považovat příznivý vývoj u produktivity práce za pozitivní trend z tohoto hlediska a u hrubého operačního přebytku jde zejména v posledních dvou letech v porovnání s rokem 2008 o výrazně lepší výsledky.

Graf 3 – Vybrané ukazatele konkurenceschopnosti 2005 – 2010

Pramen: ČSÚ - rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

Pozn: údaje v běžných cenách

3.4 Výkonová spotřeba

Výkonová spotřeba oboru zachycená v tabulce 9 vykazuje značnou volatilitu. V hodnoceném roce 2010 se tato spotřeba propadla při poklesu tržeb meziročně o 71,6%.

Tabulka 9 – Výkonová spotřeba v b.c. letech 2005 – 2010

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.2	1 335 640	428 240	470 582	414 661	563 860	159 883
meziroční index	x	32,1	109,9	88,1	136,0	28,4

Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

4. Zahraniční obchod

Zahraniční obchod s výrobky CPA 10.2, jak je zřejmé z tabulky 10 vykazuje jak v roce 2009, tak v roce 2010 záporné obchodní saldo. V roce 2010 se toto záporné obchodní saldo vlivem vyššího exportu sledovaných výrobků zlepšilo o 98 mil. Kč.

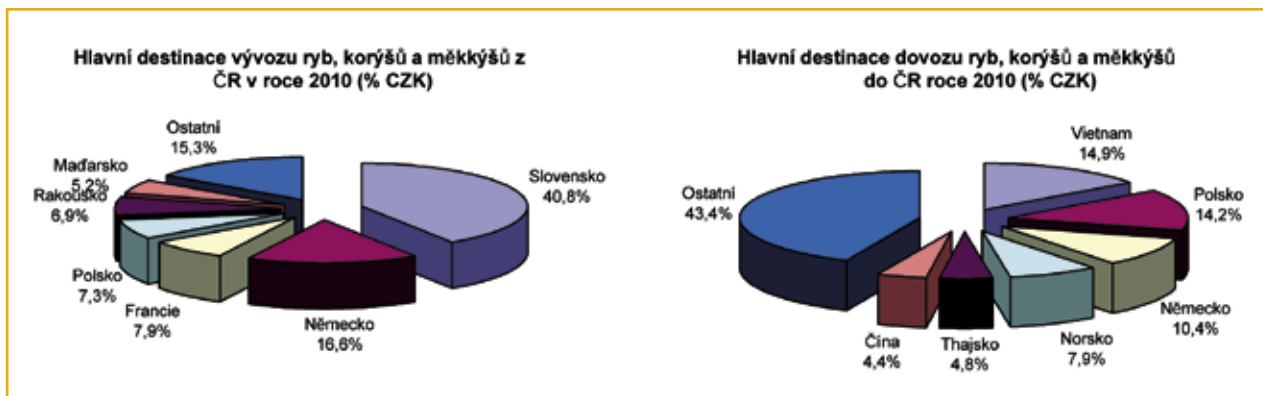
Tabulka 10 – Zahraniční obchod s výrobky CPA 10.2 v b.c. v letech 2009 - 2010

Kód – CPA 3 místa	rok 2009			rok 2010		
	Dovoz v mil.Kč	Vývoz v mil. Kč	Saldo v mil. Kč	Dovoz v mil.Kč	Vývoz v mil. Kč	Saldo v mil. Kč
10.2	3 596,2	925,5	-2 670,7	3 597,2	1 024,7	-2 572,5

Pramen: ČSÚ; údaje k 18.4.2011

V následujícím grafu 4 je uvedeno 6 destinací, do kterých vyvážíme nejvíce ryb, korýšů a měkkýšů, které reprezentují (počítáno z hodnoty vývozu) 84,7% celkového vývozu. Graf 5 udává 6 největších dovozců do ČR, tyto destinace se na celkové hodnotě dovozu podílejí 56,6%.

Graf 4 a 5 – Teritoriální rozdělení zahraničního obchodu v roce 2010

Pramen: statistika zahraničního obchodu ČSÚ (SITC 2 (03))

5. Shrnutí a perspektivy odvětví

Spotřeba ryb (sladkovodní i mořské) v ČR jak ukazuje tabulka 11 meziročně nepatrně roste. Z toho spotřeba sladkovodních ryb dosahuje přibližně 1,4 kg/obyv./rok. Druhová skladba ryb v roce 2010 odpovídala dlouholetému tradičnímu složení. Nejvýznamnější chovanou rybou byl kapr s podílem 87%. Býložravé ryby (amur, tolstolobik) meziročně vzrostli na 5,2%. Lososovité ryby (pstruh duhový, siven) měly zastoupení na úrovni 3,3%.

Tabulka 11 – Spotřeba ryb v ČR (kg/obyv./rok)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Ryby celkem	5,3	5,3	5,5	5,8	5,6	5,8	5,9	6,2
meziroční index	x	100,0	103,8	105,5	96,6	103,6	101,7	105,1

Pramen: ČSÚ

Hlavní prioritou je jak ve zpracování, tak v chovu ryb udržet a zlepšovat pozici v odbytu sladkovodních ryb chovaných v ČR na domácím i zahraničním trhu.

Vhodné je i využívat podpor především z Operačního programu rybářství (OP Rybářství) 2007 – 2013. V rámci OP rybářství je podporována modernizace a rozšíření zpracovatelských kapacit s cílem zvýšit přidanou hodnotu výrobků a zefektivnit výrobu. Součástí jsou rovněž marketingové a propagační aktivity, které směřují k posílení domácí poptávky po sladkovodních druzích ryb a výrobcích z nich. Tyto aktivity jsou realizovány prostřednictvím kampaně RYBA DOMÁCÍ.

Zpracování a konzervování ovoce, zeleniny CZ-NACE 10.3

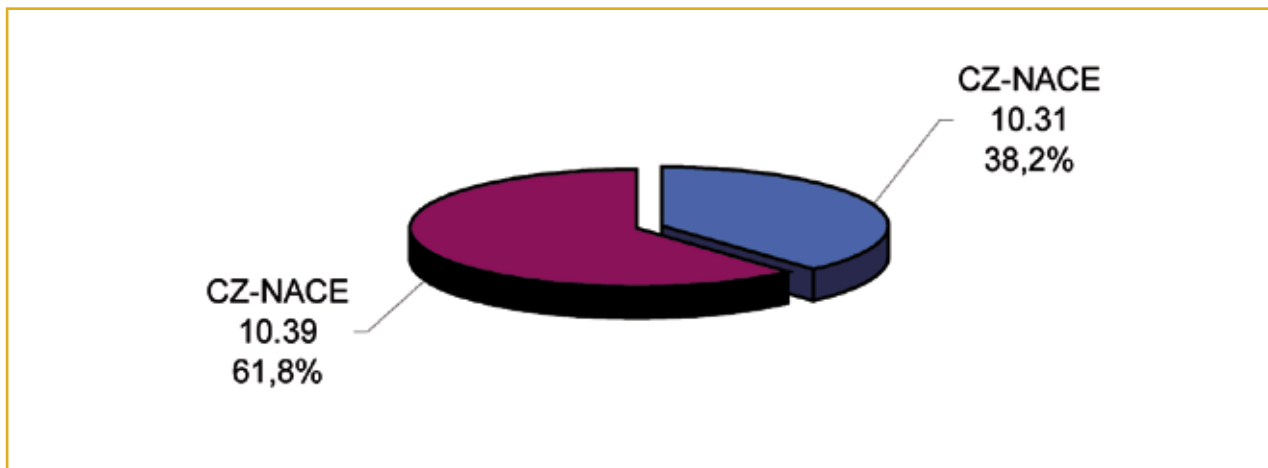
I. Charakteristika oboru

V systému CZ-NACE obor **10.3 – Zpracování a konzervování ovoce a zeleniny** zahrnuje následující výrobní třídy/podtřídy:

- 10.31** – zpracování a konzervování brambor,
- 10.32** – výroba ovocných a zeleninových šťáv,
- 10.39** – ostatní zpracování a konzervování ovoce a zeleniny.

Podíly objemu tržeb za prodej VV a S jednotlivých výrobních tříd/podtříd CZ-NACE 10.3 ukazuje graf I (třída 10.32 představuje poměrně minoritní podíl a je přiřazena ke třídě 10.31 a 10.39).

Graf I - Podíly výrobních tříd CZ-NACE 10.3 na tržbách za prodej VV a S v roce 2010

Pramen: ČSÚ - vlastní dopočet (odhad) ÚZEI

Pozn: údaje v b. c.

Zpracování a konzervování brambor

Produkce brambor celkem v EU-27 se v roce 2010 snížila. V ČR v hospodářském roce 2010/11 klesly meziročně produkční plochy brambor o 4,6% (na zhruba 35 tis. ha). Pokles produkční plochy, výnosů vlivem počasí a tím i produkce meziročně nastal i u brambor ostatních, vč. konzumních. Současně nastal sestupný trend i u spotřeby brambor. V roce 2010 je tato spotřeba odhadována na 6l kg/obyv./rok. To se také odrazilo v ekonomických výsledcích i u podniků zpracovávajících konzumní brambory na polotovary a výrobky. K nim patří např. AVIKO ČR, s. r. o., BESKYD FRYČOVICE, a. s., FARM FRITES CZ, s. r. o. a HOBŽA – STRÁŽNICKÉ BRAMBŮRKY, INTERSNACK a. s. CHOUSTNÍK aj.

Zpracování a konzervování ovoce a zeleniny

V roce 2010 byla produkce meziročně nižší u všech hlavních druhů ovoce. Příčinou nízké úrody v ČR byla nepřízeň počasí. Ta nepříznivě ovlivnila i kvalitu plodů. Nevyhovující je též věková struktura sadů. Tato situace je řešena výsadbou sadů různých druhů ovoce, zejména jablonoňových s vhodnými odrůdami. Klimaticky nepříznivý byl rok 2010 i pro zahraniční, ale i domácí pěstitele zeleniny. Zejména se to týkalo košťálové zeleniny. Ve struktuře zeleninářských podniků pokračoval trend v koncentraci produkce. Ke zpracování bylo dodáno v hodnoceném roce 2010 jen 70 tis. t (odhad). Ke zpracovatelům ovoce, resp. zeleniny patří např. HAMÉ, a. s., ALIBONA, a. s. Litovel, NOVA, a. s. SELIKO OPAVA, a.s., FRUTA, a. s. Podivín, a. s. EFKO CZ, s. r. o., KAND, s. r. o., PT servis konzervárna spol. s r. o. aj.

2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků

Pozice oboru Zpracování a konzervování ovoce a zeleniny se v roce 2010 oslabil. Podíl CZ-NACE 10.3 na tržbách za prodej VV a S v b. c. v rámci celého CZ-NACE 10 představoval v hodnoceném roce 2,6% (v roce 2009 tento podíl činil 2,9%). Počet zaměstnaných osob v tomto oboru vykazuje dlouhodobě klesající trend. Podíl hodnoceného oboru na zaměstnanosti odvětví se meziročně snížil z 3,2 % na 2,9%. Účetní přidaná hodnota v roce 2010 v porovnání s rokem 2009 se u oboru znatelně snížila. Při poklesu tohoto indikátoru i za CZ-NACE 10 se podíl hodnoceného oboru na tomto odvětví dostal na 3%, tj. snížil se o 0,1 p. b. Příčinou je zejména dopad vyplývající z omezených zdrojů především domácí suroviny, který byl vyvolán klimaticky nepříznivým rokem pro ovoce a zeleninu.

3. Hlavní ekonomické ukazatele

3.1 Cenový vývoj

Ceny průmyslových výrobců konzervovaného ovoce a zeleniny, které uvádí tabulka 1 meziročně vzrostly v roce 2008, v roce 2009 v podstatě stagnovaly a v hodnoceném roce 2010 mírně klesly. Snížení těchto cen nastalo i skupiny potravinářských výrobků celkem, jelikož, při silné konkurenci se nevytvořil prostor pro cenový růst.

Tabulka 1 - Index cen průmyslových výrobců v letech 2008 - 2010

Název	Kód	průměr od počátku roku		
		2008	2009	2010
Úprava a konz. ovoce a zeleniny	CPA 10.3	103,5	100,1	99,8

Pramen: ČSÚ

Pozn: stejné období předchozího roku = 100

3.2 Základní produkční charakteristiky

Z tabulky 2 je patrná redukce podnikatelské báze oboru od roku 2007 do současné doby. Za hodnocený rok to 2010 to bylo 37 subjektů. Tento trend patrně zůstane zachován i v příštích letech.

Tabulka 2 – Počet podniků v rámci CZ-NACE 10 a 11 v letech 2005 – 2010

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.3	218	221	216	196	185	148

Pramen: ČSÚ – 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

Tržby za prodej VV a S uvedené v tabulce 3 se v hodnoceném roce 2010 meziročně snížily o 8,9%, což je výrazně vyšší propad než u odvětví celkem. Příčiny byly již zmíněny v bodě 2. Obdobný propad, jak vyplývá z tabulky 4 nastal i u účetní přidané hodnoty. Také počet zaměstnaných osob, jak ukazuje tabulka 5 doznal značný úbytek, což je spojeno s poklesem tržeb za prodej VV a S.

Tabulka 3 – Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb v b.c. v letech 2005 – 2010

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.3	6 823 042	7 267 564	6 901 356	6 438 174	6 073 531	5 531 828
meziroční index	x	106,5	95,0	93,2	94,3	91,1

Pramen: ČSÚ - 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

Tabulka 4 – Účetní přidaná hodnota v b.c. v letech 2005 – 2010

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.3	1 617 457	1 793 029	1 689 830	1 630 249	1 681 726	1 537 369
meziroční index	x	110,9	94,2	96,5	103,2	91,4

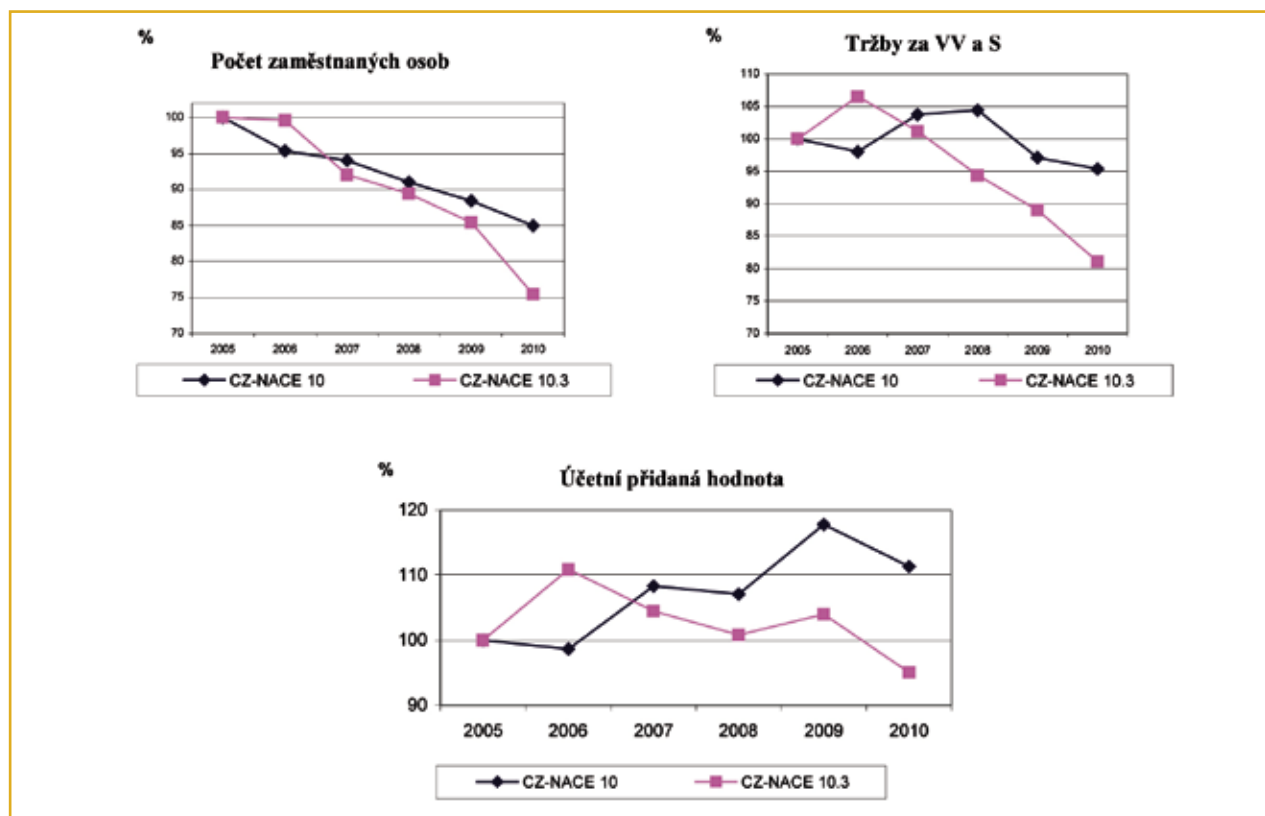
Pramen: ČSÚ – 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

Tabulka 5 – Počet zaměstnaných osob v letech 2005 – 2010

(osob)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.3	3 616	3 602	3 328	3 233	3 089	2 726
meziroční index	x	99,6	92,4	97,1	97,2	88,2

Pramen: ČSÚ – 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

Vývoj základních produkčních charakteristik oboru CZ-NACE 10.3 za léta 2005–2010 a jejich komparace s celým odvětvím výroby potravin a nápojů CZ-NACE 10 je zachycena v grafu 2 a ilustruje dlouhodobé trendy (trvalý pokles zaměstnanosti, převažující snižování objemu tržeb za prodej VV a S a kolísání u účetní přidané hodnoty).

Graf 2 -Vývoj základních produkčních charakteristik v letech 2005 – 2010

Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

Pozn: údaje v běžných cenách

Při poklesu zaměstnanosti v posuzovaném oboru, nastala i redukce osobních nákladů. Jak ukazuje tabulka 6, snížení těchto nákladů se týkalo roku 2009 a 2010.

Tabulka 6 – Osobní náklady v b.c. v letech 2005 – 2010

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.3	838 425	907 534	913 256	957 522	933 923	890 593
meziroční index	x	108,2	100,6	104,8	97,5	95,4

Pramen: ČSÚ - rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

3.3 Produktivita práce z ÚPH a hrubý operační přebytek

Jak ukazuje tabulka 7, produktivita práce z přidané hodnoty u hodnoceného oboru v hodnocených letech 2005 a 2010 měla rostoucí trend (s výjimkou roku 2008, což byl hospodářsky obtížný rok). Vzestupný trend u produktivity práce oboru vyplývá z trvalého poklesu zaměstnanosti.

Hrubý operační přebytek uvedený v tabulce 8 vykazuje kolísavý trend, což je dáno vývojem účetní přidané hodnoty, která také dlouhodobě vykazuje volatilitu a úrovní osobních nákladů. V hodnoceném roce se hrubý operační přebytek snížil dokonce o 13,5% (jde o odhad), což je pro obor nepříznivý stav, z hlediska možností jeho dalšího rozvoje.

Tabulka 7 - Produktivita práce z účetní přidané hodnoty v b.c. v letech 2005 – 2010

(Kč/zam.)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.3	447 342	497 788	507 755	504 262	544 351	564 035
meziroční index	x	111,3	102,0	99,3	108,0	103,6

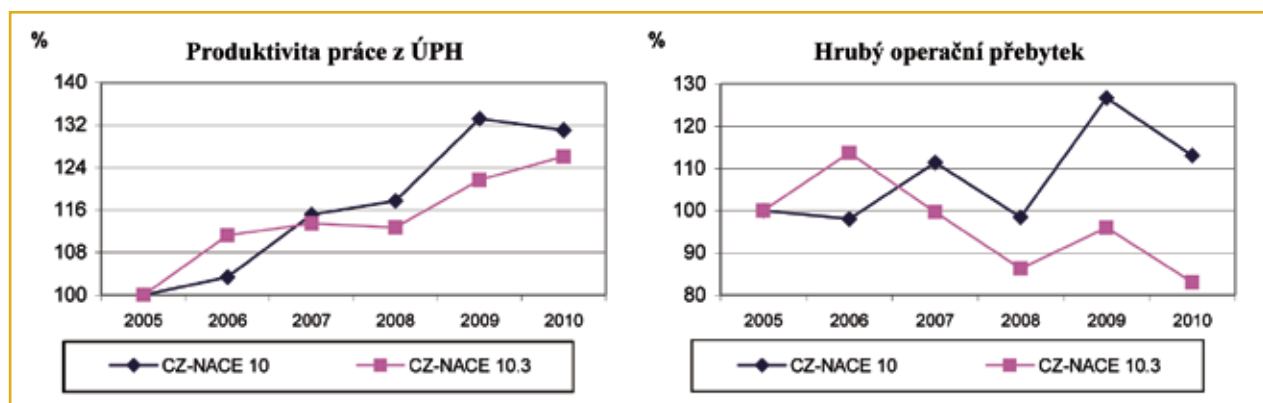
Pramen: ČSÚ- rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

Tabulka 8 - Hrubý operační přebytek v b.c. v letech 2005 – 2010

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.3	779 031	885 495	776 575	672 727	747 803	646 776
meziroční index	x	113,7	87,7	86,6	111,2	86,5

Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

Graf 3 ilustruje porovnání vývoje produktivity práce z účetní přidané hodnoty a hrubého operačního přebytku hodnoceného oboru s odvětvím CZ-NACE 10 v letech 2005-2010. Vzhledem k tomu, že jde o ukazatele charakterizující konkurenceschopnost oboru lze považovat příznivý vývoj u produktivity práce za pozitivní trend z tohoto hlediska a u hrubého operačního přebytku jde zejména o negativní tendenci v roce 2010 (pokud se odhady potvrdí), jak již bylo uvedeno v souvislosti s vývojem, tohoto indikátoru (tabulka 8).

Graf 3 –Vybrané ukazatele konkurenceschopnosti 2005 – 2010

Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

Pozn: údaje v běžných cenách

3.4 Výkonová spotřeba

Výkonová spotřeba oboru zachycená v tabulce 9 vykazuje dlouhodobě kolísavý trend. V hodnoceném roce 2010 tato spotřeba v podstatě stagnovala, což bylo výslednicí na jedné straně určitým nedostatkem, resp. poklesem dostupnosti vhodných surovin ke zpracování a na druhé straně růstem cen některých vstupů.

Tabulka 9 – Výkonová spotřeba v b.c. letech 2005 – 2010

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.3	5 545 895	5 742 181	5 523 244	5 107 513	4 785 893	4 300 324
meziroční index	x	96,8	107,8	101,8	88,5	100,7

Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

4. Zahraniční obchod

Zahraniční obchod s výrobky CPA 10.3, jak je zřejmé z tabulky 10 vykazuje jak v roce 2009, tak v roce 2010 záporné obchodní saldo. V roce 2010 se toto obchodní saldo při meziročním nárůstu dovozu sledovaných výrobků - zpracovaných z ovoce a zeleniny a při poklesu exportu ještě zvýšilo o 10, 8%.

Tabulka 10 – Zahraniční obchod s výrobky CPA 10.3 v b.c. v letech 2009 - 2010

Kód – CPA 3 místa	rok 2009			rok 2010		
	Dovoz v mil.Kč	Vývoz v mil. Kč	Saldo v mil. Kč	Dovoz v mil.Kč	Vývoz v mil. Kč	Saldo v mil. Kč
10.3	7 852,0	2 646,1	-5 205,9	8 312,2	2 543,8	-5 768,4

Pramen: ČSÚ; údaje k 18.4.2011

5. Shrnutí a perspektivy oboru

Vývoj hodnoceného oboru Zpracování a konzervování ovoce a zeleniny (CZ-NACE 10.3) vykazuje zejména v roce 2010 (i když nejde o údaje konečné) některé negativní rysy. Jednak dochází k redukci podnikatelské základny a také to ukazují základní produkční charakteristiky, zejména úroveň tržeb za prodej VV a S a poměrně nízká vytvořená účetní přidaná hodnota. Dále je to strmý meziroční pokles hrubého operačního přebytku a prohlubující se záporné obchodní saldo zahraničního obchodu. Příčinou byl surovinově, z hlediska ovoce a zeleniny nepříznivý rok a slabší úroveň konkurenceschopnosti.

Snížená úroveň konkurenceschopnosti oboru vyplývá z jeho dlouhodobějšího vývoje, kdy byl v některých zpracovatelských kapacitách nedostatečně technologicky vybaven, což dále přetrvává a současně je vystaven změnám a nepříznivému počasí, což se odráží v surovinových problémech. Dále je to prodej čerstvého ovoce a zeleniny prakticky v průběhu celého roku, čemuž dává spotřebitel v mnoha případech přednost před konzervovanými výrobky.

Perspektiva oboru je spojena s produkcí žádanou spotřebitelem, která je prospěšná z hlediska lidského zdraví. Jde o to, aby tato produkce byla zpracována tak, aby nevyžadovala zvýšenou kuchyňskou úpravu a zachovala si vysokou výživovou hodnotu. Značná část této produkce bude nacházet užití v navazujících zpracovatelských oborech.

Výroba rostlinných a živočišných tuků a olejů CZ-NACE 10.4

I. Charakteristika oboru

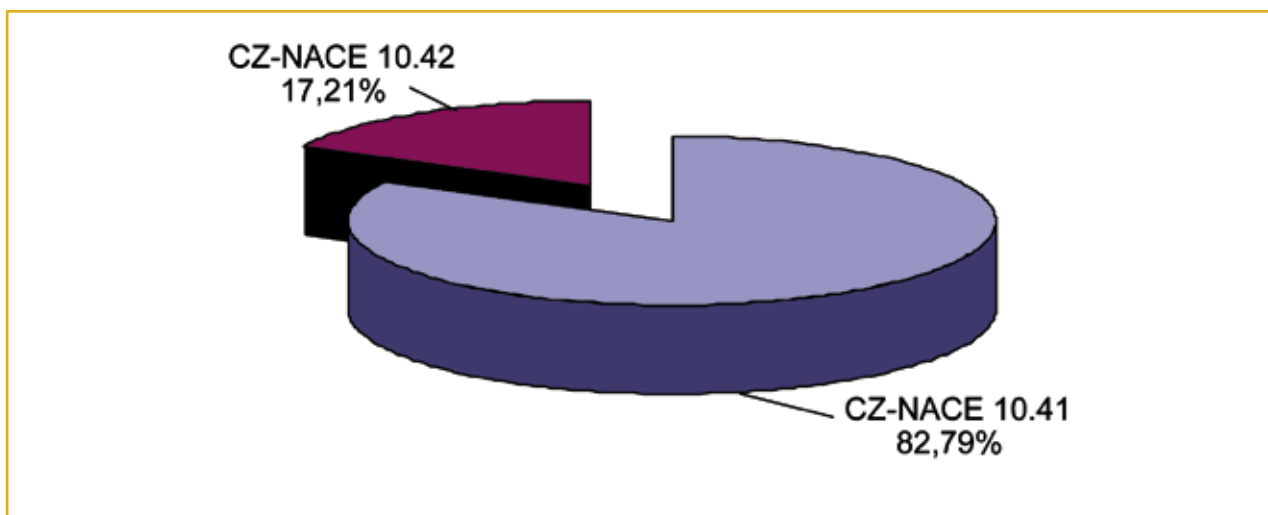
V systému CZ-NACE obor **10.4 – Výroba rostlinných a živočišných olejů a tuků** zahrnuje následující výrobové třídy/podtřídy:

10.41 – výroba olejů a tuků,

10.42 – výroba margarínů a jedlých tuků.

Podíly objemu tržeb za prodej VV a S jednotlivých výrobových tříd/podtříd CZ-NACE 10.4 ukazuje graf I.

Graf I - Podíly výrobových tříd CZ-NACE 10.4 na tržbách za prodej VV a S v roce 2010

Pramen: ČSÚ - vlastní dopočet (odhad) ÚZEI

Pozn: údaje v b. c.

Tukový průmysl je založen na výrobě dvou velkých skupin surových a rafinovaných olejů a tuků, a to rostlinných (podle druhu jednotlivých olejnatých semen) a živočišných (nezahrnuje však tavení a rafinaci vepřového sádla a jiných jedlých živočišných tuků). Součástí oboru je také výroba potravinářských výrobků (výroba margarínu, výroba ostatních pomazánek nahrazujících máslo a výroba složených pokrmových tuků), jež je zpravidla propojena s jinými nepotravinářskými a technologicky obdobnými výrobami. Jde zejména o glycerin, mýdlo a saponáty, čistící a leštící prostředky, parfémy a toaletní přípravky a ostatní spotřební drogerii).

Český tukový průmysl je poměrně vysoce koncentrovaný. Průměrný počet podnikatelských subjektů, které působí ve výrobě rostlinných a živočišných olejů a tuků je relativně nízký. V roce 2010 bylo ve skupině subjektů zaměstnávajících 50 a více pracovníků u NACE 10.4 evidováno jen 5 podniků (o 1 méně, než v roce 2009). Mezi největší společnosti patří společnost Archer Daniels Midland Company (ADM). ADM začala působit v ČR v roce 2009, kdy získala lisovnu olejů v Olomouci. Závod v Olomouci je jedním z největších zpracovatelů olejnatých semen v ČR. Významným zpracovatelem olejnatých semen především pro produkci metylesteru řepkového oleje – MEŘO je společnost PREOL, a. s. s kapacitou 100 tis. t MEŘO. V září roku 2009 uzavřela svůj poslední závod v ČR významná společnost Unilever a po ukončení výroby zde pokračuje jen ve svých obchodních aktivitách. Usnesením Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 10. 12. 2010 bylo rozhodnuto o úpadku dlužníka SETUZA a.s., se sídlem Ústí nad Labem a prohlášen konkurs na majetek SETUZA a.s., se sídlem Ústí nad Labem.

2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků

Pozice oboru Výroba rostlinných a živočišných olejů a tuků byla v roce 2010 klesající. Podíl CZ-NACE 10.6 na tržbách za prodej VV a S v b. c. v rámci celého CZ-NACE 10 představoval v hodnoceném roce 2,2% (v roce 2009 tento podíl činil 3,8%). Počet zaměstnaných osob v tomto oboru vykazuje od roku 2007 klesající trend. Podíl hodnoceného oboru na zaměstnanosti odvětví se meziročně snížil a činí 1%. Účetní přidaná hodnota v roce 2010 v porovnání s rokem 2009 se u oboru snížila o 62,5%. Podíl hodnoceného oboru v tomto indikátoru na odvětví CZ-NACE 10 meziročně klesl na 1,9% tj. snížení o 2,9 p. b.

3. Hlavní ekonomické ukazatele

3.1 Cenový vývoj

Ceny průmyslových výrobců rostlinných a živočišných olejů a tuků meziročně od roku 2009 klesají. Zhodnocení vývoje cenových indexů uvádí tabulka 1. Snížení těchto cen nastalo i u skupiny potravinářských výrobků celkem.

Tabulka 1 - Index cen průmyslových výrobců v letech 2008 - 2010

Název	Kód	průměr od počátku roku		
		2008	2009	2010
Rost. a živoč. oleje a tuky	CPA 10.4	124,8	84,5	99,6

Pramen: ČSÚ

Pozn: stejné období předchozího roku = 100

Cena řepkového semene v závislosti na růstu cen na evropském trhu v roce 2010 rostla s výjimkou dočasného poklesu v červenci a srpnu. Z minima 6 799 Kč/t na počátku roku vzrostla na 8 768 Kč/t v prosinci 2010, průměrná cena dosáhla 7 737 Kč/t a byla tak meziročně vyšší o 8,9%.

Průměrná cena semena slunečnice se meziročně zvýšila pouze o 0,9%.

3.2 Základní produkční charakteristiky

Z tabulky 2 je patrný od roku 2009 nárůst počtu podniků v oboru. Za hodnocený rok 2010 to bylo 28 subjektů. Tento vývoj je shodný s vývojem počtu podniků u Výroby potravinářských výrobků celkem (CZ-NACE 10).

Tabulka 2 – Počet podniků v rámci CZ-NACE 10.4 v letech 2005 – 2010

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.4	18	20	20	17	21	28
meziroční index	x	111,1	100,0	85,0	123,5	133,3

Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

Tržby za prodej VV a S uvedené v tabulce 3 se od roku 2008 snižují v hodnoceném roce 2010 meziročně o 43%. Vývoj účetní přidané hodnoty (tabulka 4) vykazuje značnou volatilitu. Vývoj počtu zaměstnaných osob i v roce 2010 pokračoval v sestupném trendu, jak ukazuje tabulka 5.

Tabulka 3 – Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb v b.c. v letech 2005 – 2010

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.4	16 873 008	17 206 538	18 709 390	15 278 006	8 306 429	4 736 553
meziroční index	x	102,0	108,7	81,7	54,4	57,0

Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

Tabulka 4 – Účetní přidaná hodnota v b.c. v letech 2005 – 2010

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.4	2 149 647	2 179 075	2 024 014	1 467 012	2 592 653	972 330
meziroční index	x	101,4	92,9	72,5	176,7	37,5

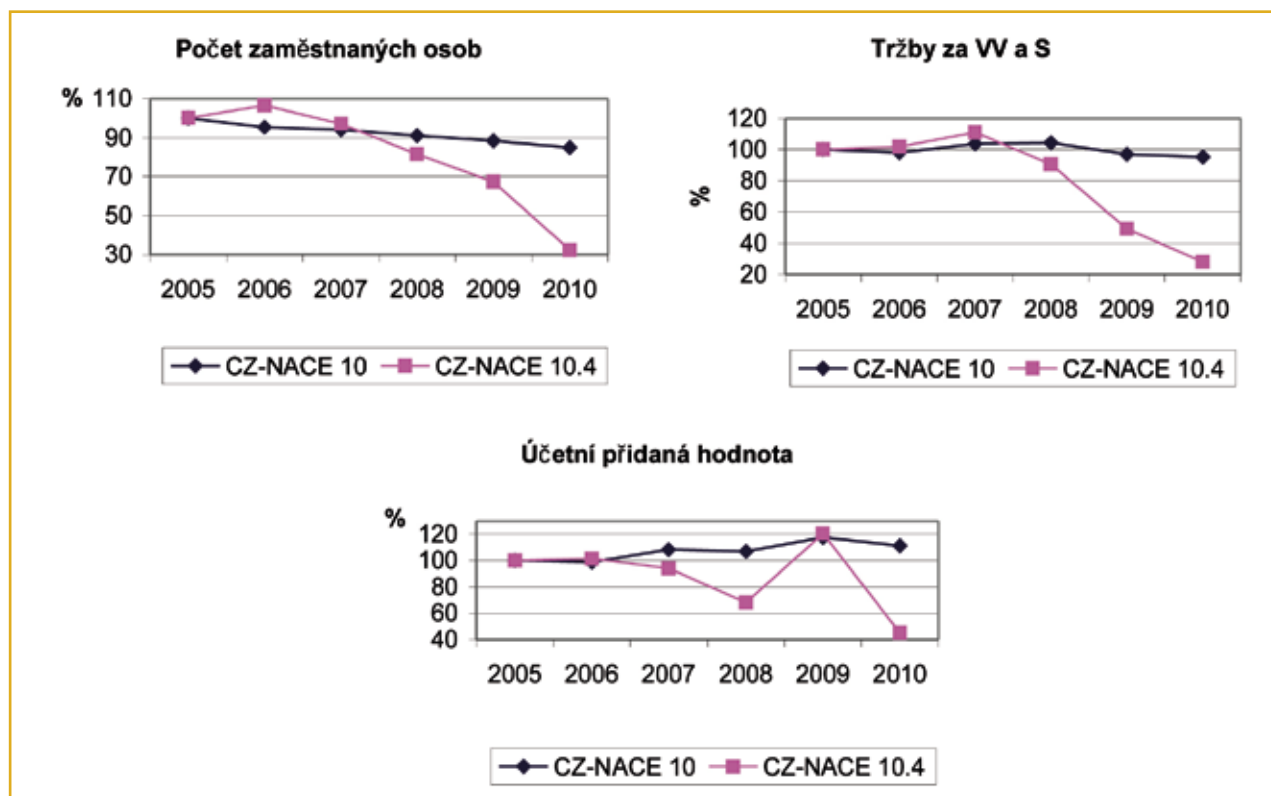
Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

Tabulka 5 – Počet zaměstnaných osob v letech 2005 – 2010

(osob)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.4	2 873	3 062	2 792	2 340	1 933	926
meziroční index	x	106,6	91,2	83,8	82,6	47,9

Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

Vývoj základních produkčních charakteristik oboru CZ-NACE 10.4 za léta 2005–2010 a jejich komparace s celým odvětvím výroby potravin a nápojů CZ-NACE 10 je zachycena v grafu 2 a ilustruje hluboké propady jednotlivých ukazatelů oboru CZ-NACE 10.4.

Graf 2 -Vývoj základních produkčních charakteristik v letech 2005 – 2010

Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

Pozn: údaje v běžných cenách

S poklesem počtu zaměstnaných osob v hodnoceném oboru, klesaly i osobní náklady v b. c. (tabulka 6).

Tabulka 6 – Osobní náklady v b.c. v letech 2005 – 2010

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.4	1 131 577	1 122 898	1 101 431	1 057 970	978 780	313 504
meziroční index	x	99,2	98,1	96,1	92,5	32,0

Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

3.3 Produktivita práce z ÚPH a hrubý operační přebytek

Jak ukazuje tabulka 7, produktivita práce z účetní přidané hodnoty u hodnoceného oboru v hodnocených letech 2005 a 2010 vykazuje volatilitu s extrémním rokem 2009, kdy stoupla o 114 % a v roce následujícím poklesla o 21,7%. Vzestupný trend u produktivity práce oboru vyplývá z trvalého poklesu zaměstnanosti.

Hrubý operační přebytek uvedený v tabulce 8 vykazuje kolísavý trend, což je dáno také vývojem účetní přidané hodnoty, která dlouhodobě vykazuje volatilitu. V hodnoceném roce se hrubý operační přebytek meziročně snížil o 59,2%, což je pro obor z hlediska jeho dalšího rozvoje negativní.

Tabulka 7 - Produktivita práce z účetní přidané hodnoty v b.c. v letech 2005 – 2010

(Kč/zam.)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.4	748 190	711 609	724 902	626 995	1 341 555	1 050 438
meziroční index	x	95,1	101,9	86,5	214,0	78,3

Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

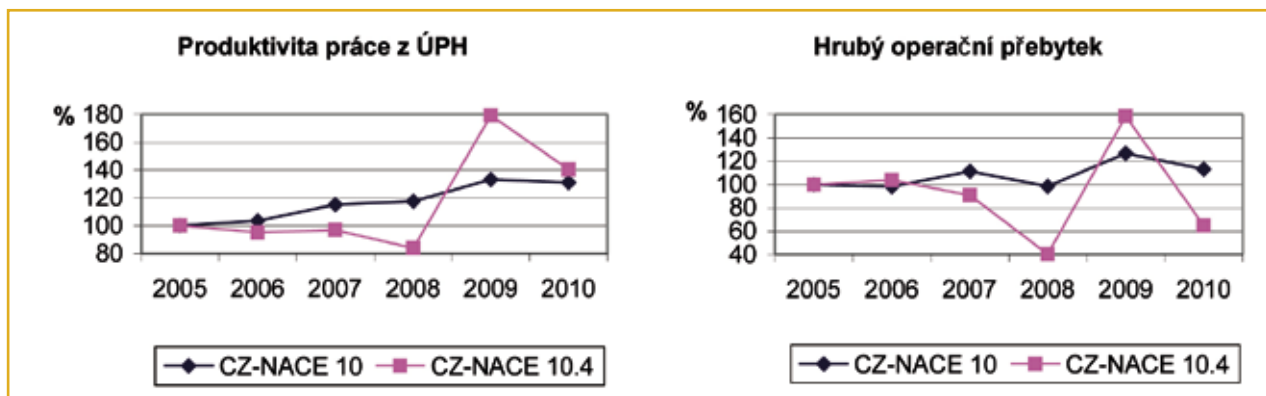
Tabulka 8 - Hrubý operační přebytek v b.c. v letech 2005 – 2010

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.4	1 018 071	1 056 177	922 583	409 042	1 613 873	658 826
meziroční index	x	103,7	87,4	44,3	394,5	40,8

Pramen: ČSÚ - předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

Graf 3 ilustruje porovnání vývoje produktivity práce z účetní přidané hodnoty a hrubého operačního přebytku hodnoceného oboru s odvětvím CZ-NACE 10 v letech 2005-2010. Vzhledem k tomu, že jde o ukazatele charakterizující konkurenceschopnost oboru lze považovat příznivý vývoj u produktivity práce na rozdíl od roku 2008 za pozitivní trend. Hrubý operační přebytek vykazuje od roku 2008 značnou volatilitu.

Graf 3 – Vybrané ukazatele konkurenceschopnosti 2005 – 2010

Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

Pozn: údaje v běžných cenách

3.4 Výkonová spotřeba

Výkonová spotřeba oboru zachycená v tabulce 9 od roku 2008 trvale klesá.

Tabulka 9 – Výkonová spotřeba v b.c. letech 2005 – 2010

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.4	16 440 203	16 849 635	19 088 665	16 479 913	8 145 543	4 599 223
meziroční index	x	102,5	113,3	86,3	49,4	56,5

Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

4. Zahraniční obchod

Zahraniční obchod s výrobky CPA 10.4, jak je zřejmé z tabulky 10 vykazuje v roce 2009 i v roce 2010 záporné obchodní saldo. V roce 2010 došlo k meziročnímu zlepšení o 3 518,3 mil. Kč.

Tabulka 10 – Zahraniční obchod s výrobky CPA 10.4 v b.c. v letech 2009 - 2010

Kód – CPA 3 místa	rok 2009			rok 2010		
	Dovoz v mil.Kč	Vývoz v mil. Kč	Saldo v mil. Kč	Dovoz v mil.Kč	Vývoz v mil. Kč	Saldo v mil. Kč
10.4	9 908,9	3 245,1	-6 663,8	8 695,0	5 549,5	-3 145,5

Pramen: ČSÚ; údaje k 18.4.2011

Saldo zahraničního obchodu s MEŘO, jak uvádí tabulka 11 bylo s výjimkou roku 2008 kladné. V roce 2010 vykázalo hodnotu 13 525 t.

Tabulka 11 – Zahraniční obchod ČR MEŘO (t)

	2006	2007	2008	2009	2010
Dovoz	22 973	8 338	43 657	10 866	21 707
Vývoz	110 926	53 572	33 588	24 221	35 232
Saldo	87 953	45 234	-10 069	13 355	13 525

Pramen: ÚZEI

5. Shrnutí a perspektivy odvětví

Vývoj hodnocené agregace oborů Výroba rostlinných a živočišných olejů a tuků (CZ-NACE 10.4) v roce 2010 vykazuje v porovnání s rokem 2009 zhoršení, a to především v účetní přidané hodnotě, produktivitě práce, hrubém operačním přebytku a souvisejících ukazatelů, došlo však k zlepšení záporného salda zahraničního obchodu.

Efektivnost tohoto oboru budou i nadále určovat především tyto faktory: cena a kvalita vstupních surovin, cena vedlejších produktů vznikajících při výrobě, dosažení co nejvyšší výtěžnosti oleje, ceny rostlinných olejů a olejin na světových trzích, ceny energií, stabilita vlastnických vztahů a stabilita podnikatelském prostředí. Příznivé pro vývoj tohoto oboru je mimo jiné i vývoj stravovacích návyků u spotřebitelů, kteří stále více dávají přednost rostlinným tukům před živočišnými.

Rozvoj výroby MEŘO a trhu s biopalivy je výrazně závislý na politických a ekonomických opatřeních, jak na světové úrovni především v USA a EU, tak na národní úrovni. Zahraniční obchod ČR s MEŘO kolísá také s ohledem na momentální situaci v okolních zemích zejména v Německu.

Výroba mléčných výrobků CZ-NACE 10.5

I. Charakteristika oboru

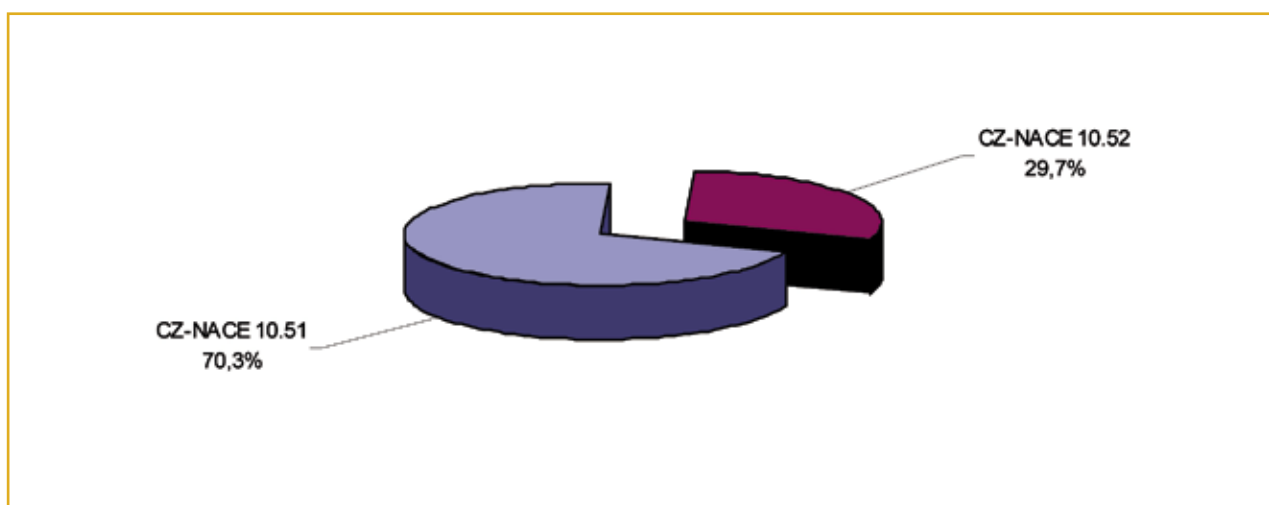
V systému CZ-NACE obor **CZ-NACE 10.5 - Výroba mléčných výrobků** zahrnuje níže uvedené třídy/podtřídy:

10.51 - zpracování mléka, výroba mlékárenských výrobků a sýrů,

10.52 - výroba zmrzliny.

Podíl výrobových skupin na tržbách za prodej VV a S (z podniků s 50 a více zaměstnanci) uvádí graf I.

Graf I - Podíl na tržbách za prodej vlastních výrobků a služeb v b. c. v roce 2010

Pozn.: údaje v b. c.

Pramen: ČSÚ vlastní dopočet (odhad) ÚZEI

V ČR lze vývoj trhu s mlékem v roce 2010 charakterizovat meziročním výrazným snížením stavů dojeného skotu s následným poklesem produkce mléka, nárůstem průměrné domácí CZV mléka a stabilizací vývozu suroviny. Celková produkce mléka ve výši 2 612,5 mil. l představuje meziroční úbytek vyrobeného mléka o 3,5% vlivem významného poklesu dojeného skotu, přestože průměrná roční užitkovost se zvýšila (o 0,5% na 6 903,8 l/dojnice).

V návaznosti na snížení celkové produkce mléka došlo také k meziročnímu poklesu tržní produkce mléka o 3,1% na 2 508,4 mil. l. Domácí mlékárny nakoupily v kalendářním roce 2010 dohromady 2 251,4 mil. l z celkového objemu 2 501,6 mil. l dodaného výrobcí ke zpracování. Zbývající množství prodali výrobci mléka ke zpracování do zahraničí. Nákup mléka tuzemskými mlékárnami od domácích výrobců meziročně poklesl o 1,8%, navíc část nakoupeného mléka zpracovatelé přesunuli k dalšímu zpracování mimo ČR. Celkový objem mléčné suroviny, vyvezené výrobci a zpracovateli, se vzhledem k roku 2009 snížil o 1,6 p. b. na 15,9 % domácí tržní produkce mléka. Nejen vývoz syrového mléka do zahraničí, ale také vysoké konkurenční dovozy mlékárenských výrobků z jiných zemí EU ovlivňovaly možnosti domácího mlékárenského průmyslu.

Přímý prodej mléka a mlékárenských výrobků, který v přepočtu dosáhl 6,7 mil. l, se v roce 2010 vzhledem k roku 2009 zvýšil o 157,7% především díky významnému nárůstu prodeje prostřednictvím mléčných automatů.

Kvalita nakupovaného mléka byla standardně na vysoké úrovni, v roce 2010 bylo 97,7 % nakoupeného množství v I. a vyšší třídě jakosti.

Celkem 83 odběratelů (tj. meziročně o 3 více) bylo registrováno v kvótovém roce 2009/10 v organizaci prodeje syrového mléka. Z tohoto počtu bylo 38 odbytových organizací, jejichž prostřednictvím bylo prodáno v uvedeném období 1 737,9 tis. t mléka, tj. 66,2% množství dodaného k dalšímu zpracování. Nejvyšší objemy prodeje zajišťovala družstva Mlékařské hospodářské družstvo JIH, Mlékařské hospodářské družstvo Střední Čechy a dále Morava, mlékařské odbytové družstvo. K 31.12. 2010 (v kvótovém roce 2010/11) činil počet odběratelů již 84, přičemž z toho bylo 39 odbytových organizací.

Zájmy mlékárenského průmyslu při jednání s orgány státní správy a dalšími organizacemi hájí Českomoravský svaz mlékárenský a Sekce pro mléko při Potravinářské komoře ČR. Českomoravský svaz mlékárenský vznikl v roce 1990 a sdružuje nejen mlékárny, ale i další subjekty, jejichž činnost souvisí s tímto oborem. Tento svaz je také asociovaným členem Mezinárodní mlékařské federace i Evropské mlékárenské asociace.

Ve struktuře podniků jsou zastoupeny všechny typy mlékáren – jak konzumní mlékárny s poměrně širokým výrobním programem, tak podniky se specializovaným, sofistikovaným výrobním programem, ale i podniky víceméně regionálního významu. Rada dalších provozů zpracovávajících mléko v rámci prvovýroby jsou mlékárenské výroby charakteru tzv. „farmářského zpracování“ mléka s širokým sortimentem různými regionálními specialitami. Významní výrobci mléčných výrobků (podle objemu zpracovávaného mléka) v ČR jsou: MADETA, a. s. a MLÉKÁRNA PRAGOLAKTOS, a. s., které zpracovávají více jak 250 mil. litrů mléka ročně. V porovnání s evropskými mlékárnami, které zpracovávají více než 1 miliardu litrů mléka, tyto dvě největší tuzemské kapacity patří pouze ke středně velkým podnikům. Dále to byla v roce 2010 OLMA, a. s., MLÉKÁRNA HLINSKO, s. r. o., MLÉKÁRNA KLATOVY, a. s. a MLÉKÁRNA KUNÍN a. s. zpracovávající 100-250 mil. litrů mléka ročně. Méně než 50-100 mil. litrů mléka ročně zpracovává např. NET Kralovice spol. s. r. o., Jaroměřická mlékárna a. s., Moravia Lacto, a. s., ORRERO, a. s., aj. V této skupině se nachází největší počet mlékáren (11). Do skupiny zpracovávající 20-50 mil. l ročně patří 7 provozů a méně než 20 mil. l ročně zpracovává 15 podniků, které mají spíše regionální význam (např. Laksyma, Niva, Ekomilk a další). Postupně se rozšiřuje i počet mlékáren nabízejících biovýrobky (Mlékárna Příšovice, Polabské mlékárny, a.s. Poděbrady, Mlékárna Varnsdorf, Mlékárna Valašské Meziříčí s. r. o. a další).

2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků a nápojů

Obor výroby mléčných výrobků se svými dosahovanými produkčními ukazateli řadí k nosným potravinářským oborům. V rámci odvětví výroby potravinářských výrobků CZ-NACE 10 si z hlediska podílu na objemu tržeb za prodej VV a S (b. c.) udržuje dlouhodobě 3. pozici, na účetní přidané hodnotě a počtu zaměstnanců pak 4. Podíl CZ-NACE 10.5 na tržbách za prodej VV a S (v b.c.) v rámci celého CZ-NACE 10 se v roce 2010 meziročně zvýšil o 0,8 p. b. na 17,5%. K mírnému nárůstu podílu také došlo u účetní přidané hodnoty (o 0,3 p. b.) na 11,2%. Počet zaměstnaných osob vykazuje dlouhodobě klesající tendenci a kopíruje tak vývoj v rámci celého potravinářského odvětví. Jedinou výjimkou je rok 2009, kdy došlo u oboru meziročně k nárůstu o 227 osob na 9 490. Podíl na CZ-NACE 10 činil v tomto roce 9,8%. V roce 2010 tento podíl představoval 10,0% na odvětví (počet zaměstnanců 9 255) vzhledem ke snížení celkového počtu pracovníků pracujících v potravinářství.

3. Hlavní ekonomické ukazatele

3.1 Cenový vývoj

V roce 2010 ve srovnání s rokem 2009 došlo k zotavení světového trhu s mlékem z převisu nabídky s následným oživením poptávky a cen. Tento růst se kladně projevil i na trhu s mlékem v EU. V souvislosti se zvýšením poptávky také významně rostly v uvedeném roce na světovém trhu ceny mlékárenských výrobků. Tento pozitivní vývoj na světovém trhu se příznivě promítl i do vývoje cen mlékárenských výrobků na trhu evropském.

Vývoj trhu s mlékem v ČR v roce 2010 lze charakterizovat vzrůstem průměrné domácí CZV mléka, stabilizací vývozu domácí suroviny a růstu domácích CPV mlékárenských výrobků (např. průměrná CPV čerstvého másla činila 90,4 Kč/kg, což je o 26,8% vyšší než v roce předchozím a průměrná roční CPV SOM 54,6 Kč/kg, tj. nárůst o 21,9%). Vývoj cenových indexů výrobků CPA 10.5 v letech 2008-2010 uvádí tabulka 1.

Tabulka 1 - Index cen průmyslových výrobců v letech 2008 - 2010

Název	Kód	průměr od počátku roku		
		2008	2009	2010
Mléčné výrobky	CPA 10.5	104,4	89,1	106,2

Pramen: ČSÚ

Pozn: stejné období předchozího roku = 100

3.2 Základní produkční charakteristiky

V souvislosti s omezením vývozních subvencí do třetích zemí pokračovalo snížení produkce výrobků pro export. Vzhledem k poklesu nákupu mléka se v roce 2010 snížila i výroba sušených mlék a výroba másla. Na druhé straně u čerstvých výrobků v kategorii tvarohy se výroba zvýšila, dále pak u smetan a smetanových krémů. Nastal tak mírný posun k produkci výrobků s vyšší přidanou hodnotou (tabulka 2).

Tabulka 2 - Vývoj výroby vybraných mlékárenských výrobků v ČR v letech 2009-2010

Výrobek	Měrná jednot.	2009	2010	Index 2010/2009	Absolutní rozdíl 2010/2009
Mléko konzumní celkem	t	643 596,0	627 177,0	97,5	-16 419,0
Máslo celkem	t	32 520,0	28 492,0	87,6	-4 028,0
Sýry přírodní včetně tvarohu celkem	t	113 143,0	115 155,0	101,8	2 012,00
- z toho: tvarohy	t	31 103,0	32 373,0	104,08	1 270,0
Sýry tavené	t	15 333,0	13 945,0	91,0	-1 388,00
Tvarohy	t	31 103,0	32 373,0	104,08	1 270,0
Jogurty	t	152 435,5	139 350,2	91,4	-13 085,0
Sušené mléko	t	31 068,8	26 924,2	86,7	-4 144,6

Pramen: Rezortní statistika MZe, Roční výroba a užití mléka v mlékárnách – Mlék (MZe) 6-01

Vývoj počtu podniků, z nichž byly využity údaje pro produkční charakteristiky od roku 2005-2010 uvádí následující tabulka 3. V uvedeném období došlo k poklesu o 10 podniků tj. o 5,3 %. Nejvýraznější pokles byl zaznamenán v roce 2008.

Tabulka 3 – Počet podniků v rámci CZ-NACE 10.5 v letech 2005 – 2010

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.5	197	188	188	178	186	187
meziroční index	x	95,4	100,0	94,7	104,5	100,5

Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

V roce 2010 docházelo ke změnám ve struktuře produkce a meziročnímu růstu cen, kdy domácí CZV mléka se postupně zvyšovala v průběhu celého roku z 6,90 Kč/l na 8,02 Kč/l. Domácí CPV mlékárenských výrobků se také meziročně zvýšila, a došlo ke růstu tržeb za prodej VV a S v b. c. v porovnání s rokem 2009 o 2,6 % (tabulka 4). Současně nastalo i snížení produkce výrobků spojených s omezovanými vývozními subvencemi do zahraničí a poklesu objemu zpracovaného mléka v roce 2010. Přesto byl vykázán růst cen ve vztahu ke zvýšení tržeb za prodej VV a S rozhodujícím vlivem v roce 2010.

Tabulka 4 – Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb v b.c. v letech 2005 – 2010

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.5	41 544 719	40 617 208	44 046 209	41 212 726	36 272 046	37 215 713
meziroční index	x	97,8	108,4	93,6	88,0	102,6

Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

V roce 2010 klesla u oboru na základě odhadu účetní přidaná hodnota v b. c. v porovnání s rokem 2009 o 3,2% (tabulka 5). Obor CZ-NACE 10.5 si na ÚPH v rámci CZ-NACE 10 udržuje čtvrtou pozici. Významné zvýšení obor zaznamenal v roce 2009 díky postupné změně výrobní struktury produkce – poklesu výroby sušeného mléka a orientaci na výrobky s vyšší přidanou hodnotou.

Tabulka 5 – Účetní přidaná hodnota v b.c. v letech 2005 – 2010

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.5	4 682 567	4 461 712	5 899 776	5 063 694	5 899 324	5 710 140
meziroční index	x	95,3	132,2	85,8	116,5	96,8

Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

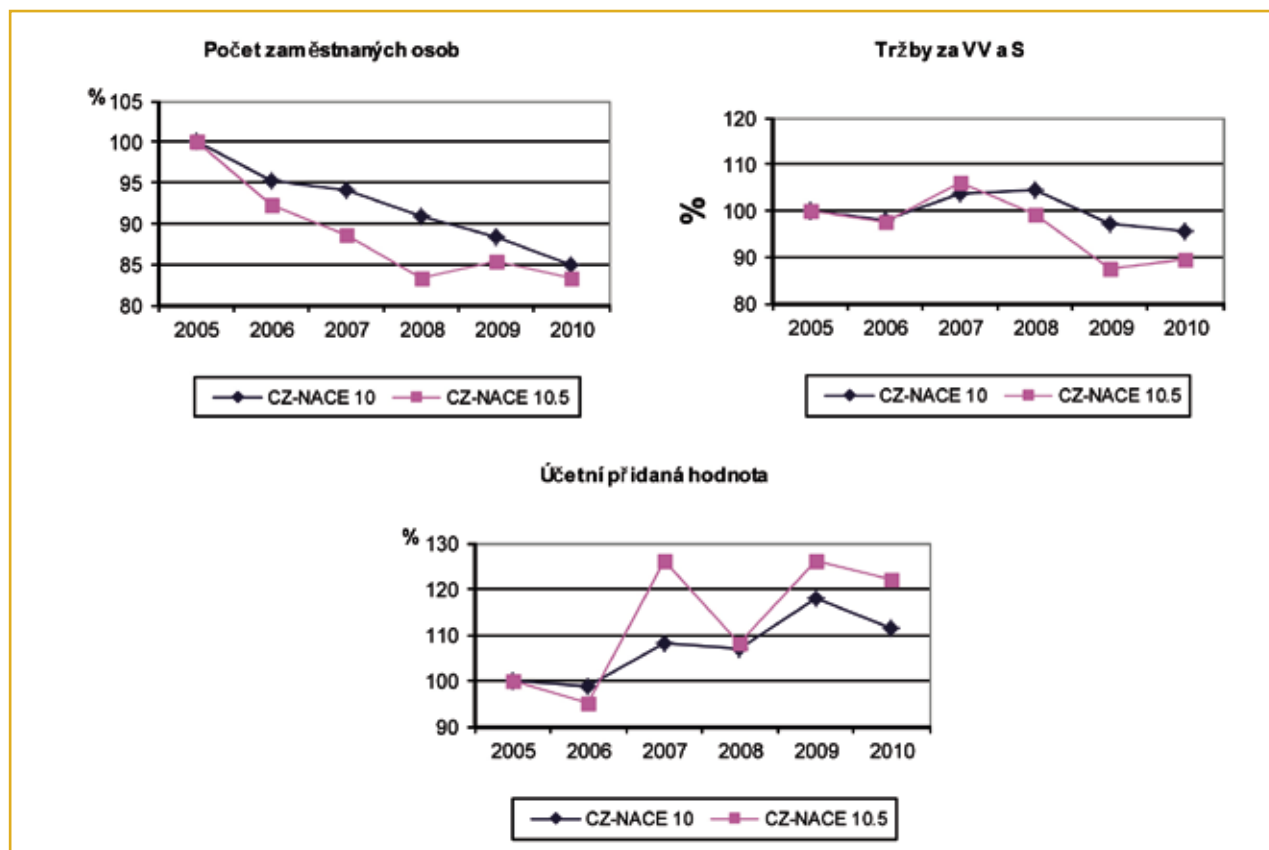
Počet zaměstnaných osob v oboru (tabulka 6), po meziročním vzestupu v roce 2009 (o 227 osob), postupně klesá a v roce 2010 je jich nejnižší počet. Vzhledem k roku 2005 se počet zaměstnanců snížil o 1 853 osob.

Tabulka 6 – Počet zaměstnaných osob v letech 2005 – 2010

(osob)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.5	11 108	10 247	9 837	9 263	9 490	9 255
meziroční index	x	92,3	96,0	94,2	102,5	97,5

Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

Graf 2 ilustruje vývoj základních produkčních charakteristik v b. c. v letech 2005-2010 a vývoj zaměstnanosti za toto období u oboru CZ-NACE 10.5 výroby mléčných výrobků v porovnání s celým odvětvím CZ-NACE.

Graf 2 -Vývoj základních produkčních charakteristik v b. c. v letech 2005 – 2010

Pozn.: údaje v běžných cenách

Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 – vlastní odhad MPO

V roce 2010 i přes pokles počtu zaměstnaných osob došlo u hodnoceného oboru podle odhadu k nárůstu osobních nákladů o 110 487 tis. Kč. Růstový trend započal již od roku 2007 a za celé sledované období dosáhl 16,9 % (tabulka 7).

Tabulka 7 – Osobní náklady v b.c. v letech 2005 – 2010

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.5	2 952 367	2 907 196	3 118 834	3 161 603	3 340 424	3 450 911
meziroční index	x	98,5	107,3	101,4	105,7	103,3

Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

3.3 Produktivita práce z ÚPH a hrubý operační přebytek

Obor CZ-NACE 10.5 v roce 2010 vykázal oproti roku 2009 mírný pokles produktivity práce z účetní přidané hodnoty v b. c. o 0,8 % na 617,0 tis. Kč na zaměstnance (tabulka 8). Přestože se obor dostal nad průměrnou hodnotu odvětví CZ-NACE 10 (547,6 tis. Kč), vykázaná hodnota je zhruba o polovinu nižší než nejvyšší úroveň dosažená u tohoto ukazatele v rámci odvětví (CZ-NACE 10.9), kde činila 1 126,8 tis. Kč). Snížení produktivity vyplývá z poklesu ÚPH.

Tabulka 8 - Produktivita práce z účetní přidané hodnoty v b.c. v letech 2005 – 2010

(Kč/zam.)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.5	421 560	435 408	599 773	546 654	621 662	616 977
meziroční index	x	103,3	137,7	91,1	113,7	99,2

Pramen: předběžné údaje ČSÚ; rok 2010 - vlastní odhad MPO

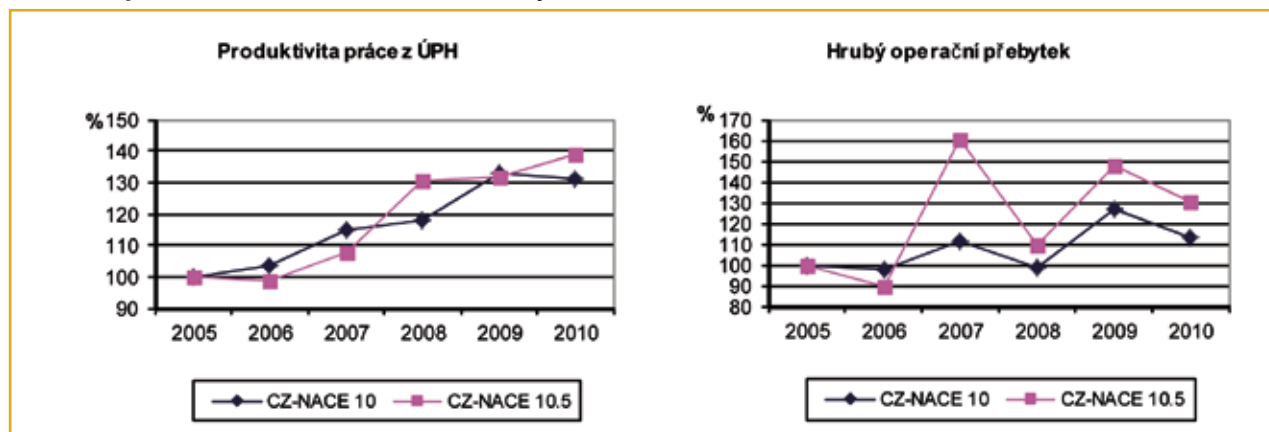
V roce 2010 byl zaznamenán výrazný pokles hrubého operačního přebytku v porovnání s rokem 2009 o 11,7% (tabulka 9). Tento nárůst se zakládá na zvýšení nákladovosti některých vstupů (nárůst výkonové spotřeby aj.). Vývoj jeho objemu v letech 2005-2010 se vyznačuje velmi kolísavou tendencí v souvislosti s nestálým vývojem účetní přidané hodnoty (tabulka 5).

Tabulka 9 - Hrubý operační přebytek v b.c. v letech 2005 – 2010

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.5	1 730 200	1 554 516	2 780 942	1 902 091	2 558 900	2 259 229
meziroční index	x	89,8	178,9	68,4	134,5	88,3

Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

Vývoj vybraných ukazatelů konkurenceschopnosti v letech 2005-2010 u tohoto oboru v porovnání s vývojem za celé odvětví CZ-NACE 10 ukazuje graf 3.

Graf 3 - Vybrané ukazatele konkurenceschopnosti 2005 – 2010

Pozn.: údaje v běžných cenách

Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 – vlastní odhad MPO

3.4 Výkonová spotřeba

Na zvýšení výkonové spotřeby oboru v roce 2010 se podílel především nárůst cen nakupovaného mléka. Na základě odhadu došlo v uvedeném roce k růstu výkonové spotřeby proti roku 2009 o 6,0%. Obdobné zvýšení tohoto ukazatele vykázal obor pouze v roce 2007, z dlouhodobého pohledu je patrný spíše postupně klesající trend (index 2010/2005 činil 0,85), (tabulka 10).

Tabulka 10 – Výkonová spotřeba v b.c. letech 2005 – 2010

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.5	38 040 265	37 060 371	39 488 156	37 508 394	30 809 674	32 666 566
meziroční index	x	97,4	106,6	95,0	82,1	106,0

Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

4. Zahraniční obchod

V zahraničním obchodu realizovaném v ČR u výrobků CPA 10.5 bylo v roce 2010 zachováno pozitivní saldo v přepočtu na ekvivalent mléka, avšak bylo nižší než v roce 2009. Celkem lze rok 2010 charakterizovat změnami sortimentu obchodovaného zboží i změnami ve směřování obchodních transakcí. Bilanci zahraničního obchodu výrazně také ovlivnily přesuny mléčné suroviny pro zpracování v zahraničních mlékárnách.

Vývoj zahraničního obchodu s mlékárenskými výrobky v b. c. v roce 2009-20100 ukazuje tabulka 11 s pozitivním saldem 2,3 mld. Kč.

Tabulka 11 – Zahraniční obchod s výrobky CPA 10.5 v b.c. v letech 2009 - 2010

Kód – CPA 3 místa	rok 2009			rok 2010		
	Dovoz v mil.Kč	Vývoz v mil. Kč	Saldo v mil. Kč	Dovoz v mil.Kč	Vývoz v mil. Kč	Saldo v mil. Kč
10.5	9 812,2	12 270,3	2 458,1	10 900,2	13 185,5	2 278,3

Pramen: ČSÚ; údaje k 18.4.2011

Pokud jde o oblast vývozu, významně se za poslední roky změnila struktura vývozu mléka a mléčných výrobků – propadl se vývoz výrobků u téměř celého sortimentu a zvýšení zaznamenaly jen jogurty a ostatní zakysané mléčné výrobky a tekuté mléko (vývoz mléčné suroviny).

V tuzemské spotřebě došlo ke zvýšení podílu přidané hodnoty vytvořené v zahraničí vzhledem k vysokým a stále narůstajícím dovozům výrobků a vývozu mléčné suroviny.

Na celkovém agrárním vývozu se meziročně zvýšil podíl vývozu mléka a mléčných výrobků (v roce 2010 činil 12,3 %). V roce 2010 bylo mléko a mléčné výrobky exportovány do celkem 67 zemí světa. Největším odběratelem mlékárenských výrobků (počítáno z hodnoty vývozu) bylo především Německo s podílem 32,3 %, Slovensko 20,4 % a Itálie 11,6 %.

Pokud se týká dovozu mlékárenských výrobků do ČR, v roce 2010 se dovezlo mléko a mléčné výrobky z 36 zemí. Největšími dovozci (počítáno z celkové finanční hodnoty dovozu), bylo Německo s podílem 41,7 %, Polsko 29,3 % a Slovensko 12,1 %. Uvedené tři země se podílely na dovozu z více jak čtyř pětín (83,1 %).

Teritoriální vývoj ZO u mléčných výrobků v roce 2010 je uveden v tabulce 12.

Tabulka 12 – Teritoriální vývoj ZO u mléčných výrobků v roce 2010 ve vybraných zemích

Země	Hodnota vývozu v mil. Kč	Podíl z vývozu v %	Země	Hodnota dovozu v mil. Kč	Podíl z dovozu v %
Německo	4 011,0	32,3	Německo	4 103,7	41,7
Slovensko	2 536,1	20,4	Polsko	2 868,0	29,2
Itálie	1 448,5	11,6	Slovensko	1 185,6	12,1
Maďarsko	629,7	5,1	Belgie	440,1	4,5
Polsko	543,6	4,4	Francie	311,6	3,2
Francie	374,8	3,0	Nizozemsko	293,7	3,0
Nizozemsko	309,3	2,5	Itálie	225,4	2,3
Libanon	235,1	1,9	Rakousko	132,1	1,3
Rakousko	221,1	1,8	Litva	53,7	0,5
Ostatní	2 115,3	17,0	Ostatní	214,0	2,2
Celkem	12 424,5	100,0	Celkem	9 827,9	100,0

Pramen: ČSÚ – Databáze zahraničního obchodu, MZe

5. Shrnutí a perspektivy oboru

Úroveň spotřebitelských cen ovlivnil vývoj domácí spotřeby mlékárenských výrobků. U většiny sledovaných výrobků v průběhu roku 2010 došlo k růstu těchto cen, ale mírnějším tempem než u cen průmyslových a zemědělských výrobců. S výjimkou másla, které vykázalo výrazný nárůst 19,3%, ceny ostatních výrobků se pohybovaly v rozpětí 2,6 – 9,3%.

Průměrná roční spotřeba mlékárenských výrobků v hodnotě mléka (bez másla) v roce 2010 se snížila o 2,3%, tj. o 5,8kg na osobu, další údaje jsou uvedeny v tabulce 13.

Tabulka 13 – Spotřeba mléčných výrobků v ČR (kg/obyv./rok)

Potravinová skupina	2009	2010*	Index 2010/2009
Mléko a mléčné výrobky v hodnotě mléka bez másla	249,76	243,9	97,7
Sýry celkem	13,3	13,2	99,2
Tvarohy	3,4	3,3	97,1
Máslo	5,0	4,95	99,0

Pozn.: *) odhad ÚZEI, MZe

Pramen: ČSÚ, MZe

Po roce 2000 se spotřeba mléka a mléčných výrobků v ČR v hodnotě mléka postupně zvyšuje. Vývoj spotřeby másla má kolísavý trend s tendencí růstu, jeho spotřeba by se dále měla pohybovat na úrovni 4,7 – 5,0kg na osobu a rok. Výhledy ve spotřebě másla na osobu ve vybraných zemích jsou uvedeny v tabulce 14. V souvislosti s výživovými trendy v EU i ČR lze očekávat růst spotřeby mléka a mléčných výrobků.

Tabulka 14 - Výhledy ve spotřebě másla na osobu (vybrané země)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2019	2025
Argentina	0,9	0,9	0,9	1,0	1,0	1,0	1,1	1,2
Austrálie	3,3	3,2	3,2	3,2	3,2	3,2	3,2	3,1
Brazílie	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5
Čína	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
EU	3,8	3,8	3,7	3,7	3,7	3,6	3,6	3,5
Indie	3,5	3,7	3,9	4,1	4,2	4,4	4,9	5,5
Japonsko	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,7	0,7
Nový Zéland	4,7	4,6	4,6	4,6	4,5	4,5	4,3	3,9
Rusko	2,4	2,4	2,5	2,5	2,6	2,6	2,7	2,9
Švýcarsko	7,2	7,1	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0
Ukrajina	2,0	2,0	2,0	2,1	2,1	2,1	2,2	2,5
USA	2,3	2,3	2,2	2,2	2,2	2,2	2,3	2,4

Pramen: World Dairy, FAPRI-ISU 2011 Agricultural Outlook, MZe

Největší domácí mlékárenskou společností dle obratu je Madeta a.s., která je zůstává výhradně českou firmou. Nejvýznamnější mlékárenské společnosti světa v roce 2010 (dle obratu) jsou uvedeny v následující tabulce 15.

Tabulka 15 - Největší mlékárenské společnosti světa

Společnost		Země	Obrat (mld. €)
1	Nestlé	Švýcarsko	21,2
2	Danone	Francie	12,3
3	Fonterra	Nový Zéland	9,1
4	Lactalis	Francie	9,1
5	FrieslandCampina	Nizozemsko	8,8
6	Dean Foods	USA	8,2
7	Dairy Farmers of America	USA	7,4
8	Arla Foods	Dánsko/Švédsko	6,9
9	Kraft Foods	USA	5,3
10	Unilever ¹⁾	Nizozemsko/Spojené království	5,1
11	Saputo	Kanada	4,3
12	Meiji Dairies	Japonsko	4,1
13	DMK¹⁾	Německo	4,0
14	Sodiaal¹⁾	Francie	4,0
15	Parmalat	Itálie	3,9
16	Morinaga Milk Industry	Japonsko	3,8
17	Bongrain	Francie	3,6
18	Mengniu	Čína	3,4
19	Yili	Čína	3,3
20	Schreiber Foods ¹⁾	USA	3,0

Pramen: LTO International comparison of producer prices for milk 2010

Pozn.: 1) odhad

Z hlediska konkurenceschopnosti českého mlékárenského průmyslu má také velký vliv zahraniční kapitál. V ČR působilo z výše uvedených 20 obrátově nejsilnějších celkem 5 společností (Danone, Lactalis, Soparind-Bongrain, Sodiaal-Yoplait, Müller Milch). Mimo toho působí v českých mlékárnách další zahraniční společnosti, především z Francie, Německa a Itálie. I v následujících letech lze očekávat další změny ve vlastnictví českých mlékárenských podniků. Současně z pohledu českých mlékáren jsou potřebné strukturální změny spojené s postupnou uzavírkou provozů starých a méně rentabilních a dále investice na nákup technologických zařízení, aby byla možná širší inovace výrobního sortimentu a výrobová specializace.

Pro další rozvoj českého mlékárenského průmyslu a trhu s mlékem a mléčnými výrobky je nutné v příštích letech se zaměřit a významně zesílit oblast propagace domácích mléčných výrobků na našem trhu a budovat větší loajalitu spotřebitelů ke kvalitním českým potravinářským výrobkům, zaměřit se více také na vývoz do EU a třetích zemí a maximálně využívat podpory z prostředků EU.

V roce 2010 byl zahájen např. tříletý projekt „Bílé plus. Mléko. Velké plus pro Vás“ financovaný z prostředků Evropské unie a ČR, jehož cílem je zvýšit spotřebu mléka a mléčných výrobků u všech skupin populace ČR. Dále pokračovat v již dříve započatém programu na podporu domácí spotřeby mléka a mléčných výrobků - školního mléka (v roce 2010 bylo v rámci tohoto programu vyplaceno 57 024 tis. Kč, z toho 44 936 tis. Kč ze státního rozpočtu a 12 088 tis. Kč z rozpočtu EU). Dle předběžného hodnocení programu vykazují zájem o program i v dalších letech školy i mateřské školky.

K zachování a dalšímu rozvoji oboru je nutné vytvořit a nastavit dobře fungující vztahy v rámci celého řetězce – nejen mezi prvovýrobcí a zpracovateli, ale i mezi zpracovateli a maloobchodem. V tomto ohledu jde zejména o tzv. „mléčný balíček“ a dále o tzv. balíček kvality (řeší oblast obchodních norem a systémy kvality).

Zároveň je důležité dále podporovat rozvoj malých a středních regionálních výrobců vyrábějících speciální produkty nebo výrobky s vysokým podílem ruční práce, ale i klást důraz na zvyšování kvalifikační úrovně a odbornosti zaměstnanců a tím i zvyšovat konkurenceschopnost podniků.

V rámci zvýšení celkové domácí spotřeby, ale i vývozu je potřeba se orientovat především na optimalizaci struktury vyráběného sortimentu založené na výrobě a spotřebě výrobků s vyšší přidanou hodnotou. Dále rozšiřovat sortimentní nabídku mléčných výrobků a současně inovovat stávající výrobní programy použitím nejen marketingových nástrojů k podpoře jejich prodeje. Efektivní marketing se pak příznivě projevuje zejména v lepším uplatnění mléčných výrobků na domácím i zahraničním trhu.

Na propagaci českých potravinářských výrobků se významně podílí i národní značka kvality KLASA. Tuto značku v současné době obdrželo již 300 mléčných výrobků.

V posledních letech se pomalu zvyšuje zájem zákazníků spíše o zdravější a chutnější potraviny s vyšší nutriční hodnotou vyráběné metodami, které jsou šetrnější i k životnímu prostředí a o produkty s probiotickými kulturami ve fermentovaných mléčných výrobcích nebo výrobcích regionálního charakteru či vyráběných tradičním způsobem. Dále také spotřebitelé věnují stále větší pozornost biovýrobkům.

Výroba mlýnských a škrobárenských výrobků CZ-NACE 10.6

I. Charakteristika oboru

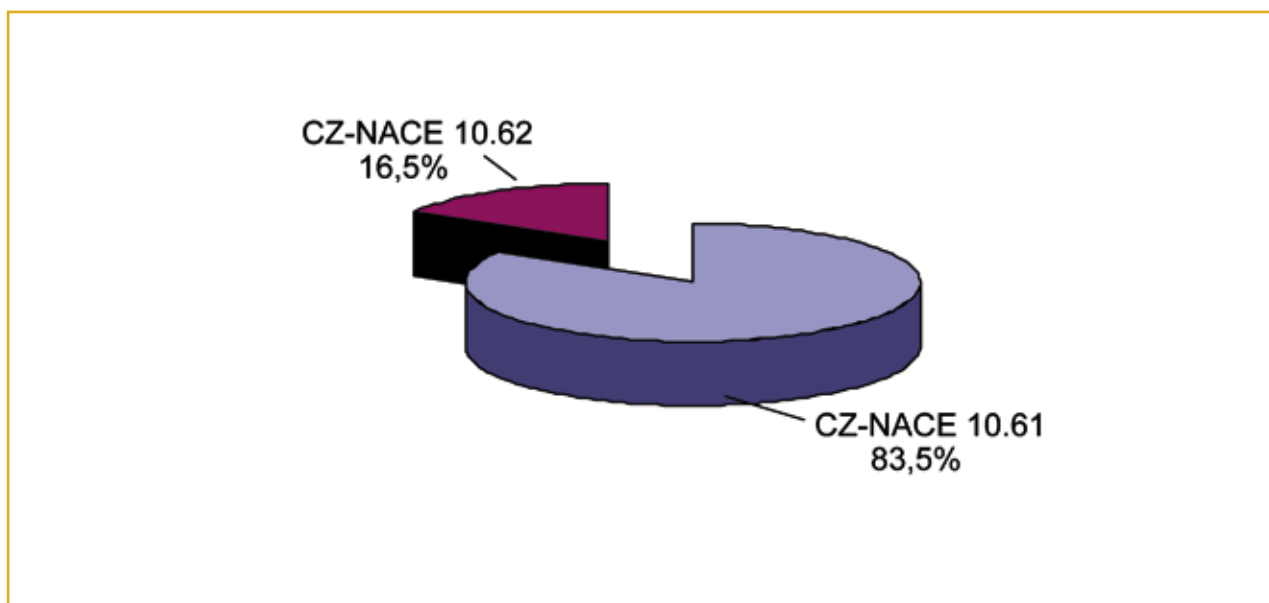
V systému CZ-NACE obor **10.6 – Výroba mlýnských a škrobárenských výrobků** zahrnuje následující výrobní třídy/podtřídy:

10.61 – výroba mlýnských výrobků,

10.62 – výroba škrobárenských výrobků.

Podíly objemu tržeb za prodej VV a S jednotlivých výrobních tříd/podtříd CZ-NACE 10.6 ukazuje graf I.

Graf I - Podíly výrobních tříd CZ-NACE 10.6 na tržbách za prodej VV a S v roce 2010

Pramen: ČSÚ - vlastní dopočet (odhad) ÚZEI

Pozn: údaje v b. c.

Agregace oborů CZ-NACE 10.6 zahrnuje, jak již bylo uvedeno dvě významné samostatné potravinářské výroby, a to:

Výroba mlýnských výrobků CZ-NACE 10.61

Mlýnský průmysl patří v ČR k oborům s dlouhodobou tradicí. České mlýny zpracovávají především pšenici a žito, okrajově ječmen, kukuřici, oves, ostatní obiloviny a také luskoviny. Největší objemy výroby zaznamenává pšenice přibližně 1 150 tis. t, druhé místo patří mletí žita přibližně 110 tis.tun, ale spotřeba žitných mlýnských výrobků stále klesá. V roce 2010 měla ČR přibližně 42 provozoven průmyslových mlýnů a 4 provozovny malých mlýnů.

Tabulka I – Spotřeba obilovin pro výrobu potravin (kromě rýže)

Ukazatel	MJ	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11*
Domácí spotřeba obilovin celkem	tis. t	6 077,3	5 527,1	5 699,5	5 833,0	5 388,0	5 208,5
z toho na potraviny	tis. t	2 009,5	1 907,0	1 997,0	1 987,0	2 045,0	2 005,0

Pozn. *) odhad

Pramen: ČSÚ, MZe, ÚZEI

Nejvýznamnější společnosti:

UNIMILLS, a. s.

PENAM, a. s.

EUROPASTA SE.

MILLBA CZECH, a. s.

Mlýny J. Voženílek Předměřice n/L, spol. s. r. o.

Mlýn Kojetín, spol. s. r. o.

MALITAS, s. r. o.

Mlýn Herber Palhanec, spol. s. r. o.

Mlýn Perner Svijany, spol. s. r. o.

Výroba škrobárenských výrobků CZ-NACE 10.62

Výroba bramborového a pšeničného škrobu má dlouholetou domácí tradici. Po vstupu ČR do EU je výroba bramborového škrobu v rámci Společné zemědělské politiky limitována přidělenou národní kvótou 33 660 tun bramborového škrobu. Výroba pšeničného škrobu není v rámci SZP EU podporována ani množstevně limitována. Podrobné údaje o výrobě bramborového škrobu v ČR jsou uvedeny v tabulkách 2 a 3.

Tabulka 2 – Výroba bramborového škrobu v ČR

Rok	Množství vyrobeného škrobu (t)	Zpracováno brambor (t)	Průměrná škrobnatost (%)
2004/05	33 644	147 898	20,11
2005/06	36 281	166 353	18,80
2006/07	25 016	110 576	19,81
2007/08	32 692	149 622	18,86
2008/09	30 105	136 177	19,18
2009/10	29 618	136 581	18,70
2010/11	26 710	125 685	18,20

Pramen: ČŠS

V marketingovém roce 2010/11 bylo zpracováno druhé nejmenší množství brambor od roku 2004/05 při nejnižší průměrné škrobnatosti. Tuzemští výrobci vyrobili pouze 79,4% celkové kvóty.

Tabulka 3 – Výroba bramborového škrobu v ČR u jednotlivých výrobců

Firma	Kapacita zpracování brambor (t)	Zpracováno brambor v r. 2010 (t)	Kapacita výroby škrobu (t)	Nakoupený škrob v bramborách v r. 2010 (t)	Přidělená kvóta (t)
LYCKEBY AMYLEX, a. s.	150 000	71 145	30 000	15 127	19 145
Škrobárny Pelhřimov, a. s.	75 000	50 974	15 000	10 813	13 030
Amylex Radešinská Svratka s. r. o.	10 000	3 566	2 000	770	1 485
Celkem	235 000	125 685	47 000	26 710	33 660

Pramen: ČŠS

Výroba pšeničného škrobu byla v roce 2010 realizována 3 společnostmi, a to Amylon, a. s., Krnovská škrobárna, s. r. o. a Škrobárny Pelhřimov, a. s. Bylo zpracováno 53 813 tun pšenice a vyrobeno 19 931 tun škrobu.

2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků

Pozice oboru Výroba mlýnských a škrobářenských výrobků byla v roce 2010 stabilní. Podíl CZ-NACE 10.6 na tržbách za prodej VV a S v b. c. v rámci celého CZ-NACE 10 představoval v hodnoceném roce 3,8% (v roce 2009 tento podíl činil 3,7%). Počet zaměstnaných osob v tomto oboru vykazuje od roku 2007 klesající trend. Podíl hodnoceného oboru na zaměstnanosti odvětví se meziročně nezměnil a činí 3,3%. Účetní přidaná hodnota v roce 2010 v porovnání s rokem 2009 se u oboru zvýšila o 3%. Podíl hodnoceného oboru v tomto indikátoru na odvětví CZ-NACE 10 meziročně vzrostl na 4,2% tj. zvýšení o 0,3 p. b.

3. Hlavní ekonomické ukazatele

3.1 Cenový vývoj

Ceny průmyslových výrobců mlýnských a škrobářenských výrobků meziročně od roku 2008 klesají. V hospodaření mlýnských podniků se projevil v roce 2010 nárůst cen obilovin, který se nepodařilo promítnout do cen finálních výrobků. Zhodnocení vývoje cenových indexů uvádí tabulka 4. Snížení těchto cen nastalo i u skupiny potravinářských výrobků celkem.

Tabulka 4 - Index cen průmyslových výrobců v letech 2008 - 2010

Název	Kód	průměr od počátku roku		
		2008	2009	2010
Mlýnské a škrob. výrobky	CPA 10.6	120,9	79,5	93,6

Pramen: ČSÚ

Pozn: stejné období předchozího roku = 100

3.2 Základní produkční charakteristiky

Z tabulky 5 je patrný nárůst počtu podniků v oboru od roku 2008 do současné doby. Za hodnocený rok 2010 to bylo 180 subjektů. Tento vývoj v posledních třech letech je shodný s vývojem počtu podniků u Výroby potravinářských výrobků celkem.

Tabulka 5 – Počet podniků v rámci CZ-NACE 10.6 v letech 2005 – 2010

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.6	145	147	147	152	169	180
meziroční index	x	101,4	100,0	103,4	111,2	106,5

Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

Tržby za prodej VV a S uvedené v tabulce 6 se v hodnoceném roce 2010 nepatrně zvýšily o 0,5%, obdobný vývoj je i u účetní přidané hodnoty (tabulka 7). Vývoj počtu zaměstnaných osob i v roce 2010 pokračoval v sestupném trendu, jak ukazuje tabulka 8.

Tabulka 6 – Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb v b.c. v letech 2005 – 2010

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.6	9 328 288	9 186 645	10 338 722	11 067 434	8 027 495	8 069 334
meziroční index	x	98,5	112,5	107,0	72,5	100,5

Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

Tabulka 7 – Účetní přidaná hodnota v b.c. v letech 2005 – 2010

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.6	1 830 391	1 818 377	1 975 504	2 230 742	2 084 978	2 151 161
meziroční index	x	99,3	108,6	112,9	93,5	103,2

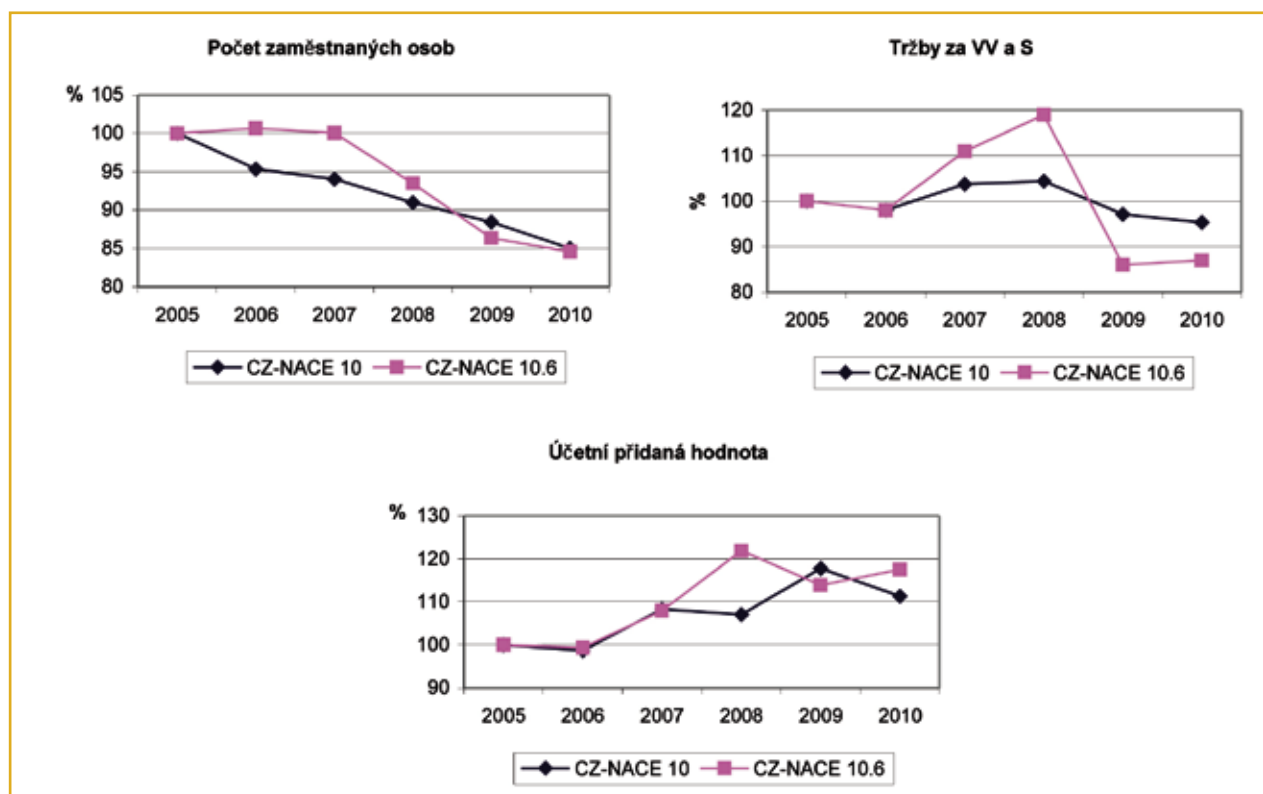
Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

Tabulka 8 – Počet zaměstnaných osob v letech 2005 – 2010

(osob)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.6	3 644	3 668	3 645	3 407	3 147	3 083
meziroční index	x	100,7	99,4	93,5	92,4	98,0

Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

Vývoj základních produkčních charakteristik oboru CZ-NACE 10.6 za léta 2005–2010 a jejich komparace s celým odvětvím výroby potravin a nápojů CZ-NACE 10 je zachycena v grafu 2 a ilustruje dlouhodobé trendy (trvalý pokles zaměstnanosti a kolísání u účetní přidané hodnoty).

Graf 2 - Vývoj základních produkčních charakteristik v letech 2005 – 2010

Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

Pozn: údaje v běžných cenách

I přes pokles zaměstnanosti v hodnoceném oboru, osobní náklady v b. c. po poklesu v roce 2009 v tomto vývoji nepokračovaly.

Tabulka 9 – Osobní náklady v b.c. v letech 2005 – 2010

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.6	1 027 764	1 092 228	1 168 679	1 220 290	1 146 293	1 174 680
meziroční index	x	106,3	107,0	104,4	93,9	102,5

Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

3.3 Produktivita práce z ÚPH a hrubý operační přebytek

Jak ukazuje tabulka 10, produktivita práce z účetní přidané hodnoty u hodnoceného oboru v hodnocených letech 2005 a 2010 měla rostoucí trend (s výjimkou roku 2006). Vzestupný trend u produktivity práce oboru vyplývá z trvalého poklesu zaměstnanosti.

Hrubý operační přebytek uvedený v tabulce 11 vykazuje kolísavý trend, což je dáno také vývojem účetní přidané hodnoty, která také dlouhodobě vykazuje volatilitu. V hodnoceném roce se hrubý operační přebytek meziročně zvýšil o 4%, což je pro obor z hlediska jeho dalšího rozvoje pozitivní.

Tabulka 10 - Produktivita práce z účetní přidané hodnoty v b.c. v letech 2005 – 2010

(Kč/zam.)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.6	502 266	495 754	541 905	654 693	662 494	697 728
meziroční index	x	98,7	109,3	120,8	101,2	105,3

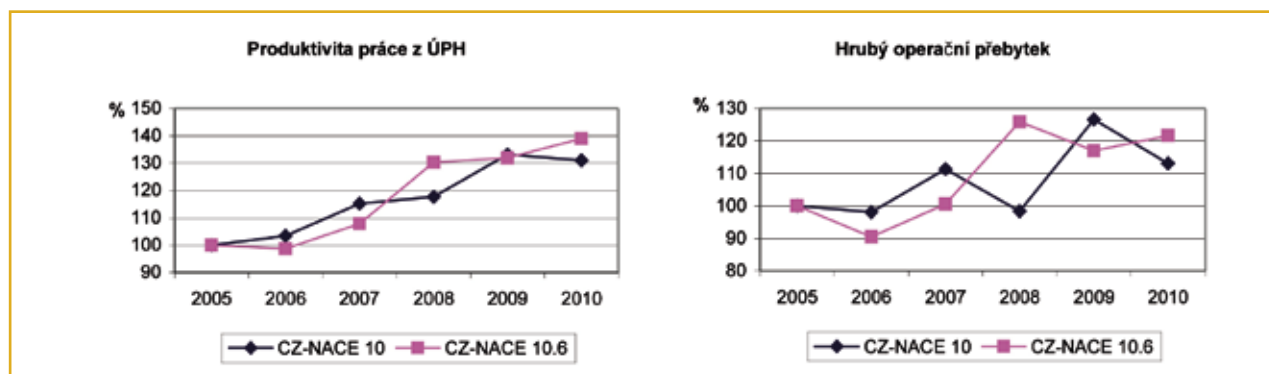
Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

Tabulka 11 - Hrubý operační přebytek v b.c. v letech 2005 – 2010

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.6	802 627	726 149	806 825	1 010 452	938 685	976 480
meziroční index	x	90,5	111,1	125,2	92,9	104,0

Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

Graf 3 ilustruje porovnání vývoje produktivity práce z účetní přidané hodnoty a hrubého operačního přebytku hodnoceného oboru s odvětvím CZ-NACE 10 v letech 2005-2010. Vzhledem k tomu, že jde o ukazatele charakterizující konkurenceschopnost oboru lze považovat příznivý vývoj u produktivity práce za pozitivní trend. U hrubého operačního přebytku je pozitivní, že po snížení v roce 2009 došlo v roce 2010 ke zlepšení tohoto ukazatele.

Graf 3 –Vybrané ukazatele konkurenceschopnosti 2005 – 2010

Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

Pozn: údaje v běžných cenách

3.4 Výkonová spotřeba

Výkonová spotřeba oboru zachycená v tabulce 12 se po propadu v roce 2009 navrátila k růstu.

Tabulka 12 – Výkonová spotřeba v b.c. letech 2005 – 2010

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.6	7 713 678	7 710 238	9 045 345	9 485 778	6 531 648	6 876 399
meziroční index	x	100,0	117,3	104,9	68,9	105,3

Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

4. Zahraniční obchod

Zahraniční obchod s výrobky CPA 10.6, jak je zřejmé z tabulky 13 vykazuje v roce 2009 i v roce 2010 záporné obchodní saldo. V roce 2010 došlo k mírnému zlepšení o 177,9 mil. Kč.

Tabulka 13 – Zahraniční obchod s výrobky CPA 10.6 v b.c. v letech 2009 - 2010

Kód – CPA 3 místa	rok 2009			rok 2010		
	Dovoz v mil.Kč	Vývoz v mil. Kč	Saldo v mil. Kč	Dovoz v mil.Kč	Vývoz v mil. Kč	Saldo v mil. Kč
10.6	4 307,1	2 102,0	-2 205,1	4 312,3	2 285,1	-2 027,2

Pramen: ČSÚ; údaje k 18.4.2011

Bilanci zahraničního obchodu s nativním bramborovým škrobem uvádí tabulka 14, po předcházejících třech letech v nichž byla záporná obchodní bilance s nativním bramborovým škrobem rok 2010 znamenal návrat do kladných hodnot, a to ve výši 2 552 tun.

Tabulka 14 – Zahraniční obchod ČR s nativním bramborovým škrobem (t)

Ukazatel/Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Dovoz	2 894	5 222	5 563	5 807	7 801	8 214	8 747
Vývoz	4 929	5 937	8 084	5 502	3 374	7 488	11 299
Saldo	2 035	715	2 521	-305	-4 427	-726	2 552

Pramen: ČSÚ

5. Shrnutí a perspektivy odvětví

Vývoj hodnocené agregace oborů Výroba mlýnských a škrobářských výrobků (CZ-NACE 10.6) v roce 2010 vykazuje v porovnání s nepříznivým rokem 2009 náznak zlepšení, a to jak v účetní přidané hodnotě, produktivitě práce, hrubém operačním přebytku, tak došlo i k mírnému zlepšení záporné obchodní bilance a již nedocházelo k poklesu tržeb za prodej vlastních výrobků.

Mlýnská výroba je silně závislá na cenách vstupních surovin a na kvalitě vstupní suroviny. Problémem jsou nerovnoměrné finanční a technické možnosti, které nedovolují zajistit si dostatečné zásoby pro vyrovnání výkyvů na trhu.

Zvyšuje se dovoz výrobků na bázi mouky. Mlýnský průmysl se bude dále vyvíjet v návaznosti na změnu struktury zpracovatelů. Je potřebné pokračovat v rozšiřování výrobků s vyšší přidanou hodnotou a zaměřit se na inovace. Příležitostí pro obor je vstupovat na nové trhy a také využívat dotační programy.

Výroba škrobu – je především určována pravidly SZP EU, přičemž se od roku 2012 předpokládá ukončení Společné organizace trhu se škrobem. Rok 2010 byl charakteristický poklesem produkční ploch brambor pro výrobu škrobu, menším množstvím zpracovaných brambor a v porovnání s předchozími roky nízkou průměrnou škrobnatostí, což vedlo k naplnění možné kvóty pouze ze 79,4%.

Průměrná cena za tunu brambor v roce 2010 byla 1 750 Kč, nejnižší v celém sledovaném období 2004–2010. Důvodem nižší ceny bylo vyplacení minimálního průměrného příplatku k ceně brambor. Vzhledem k velmi nízkým cenám bramborového škrobu a výrobků z něj nebyly schopné české škrobárny nabídnout zemědělcům „zajímavější“ příplatky k minimální ceně.

Rizikem pro Výrobu škrobu z brambor je neochota dodavatelů suroviny (zemědělců) díky konkurenci méně náročnějších a rentabilnějších plodin pěstovat brambory pro výrobu škrobu. Pro úspěšnost tohoto oboru je také velmi důležitý kurz Kč vůči EUR.

Výroba pekařských, cukrářských a jiných moučných výrobků CZ-NACE 10.7

I. Charakteristika oboru

V systému CZ–NACE obor **10.7 - Výroba pekařských, cukrářských a jiných moučných výrobků** zahrnuje následující výroby:

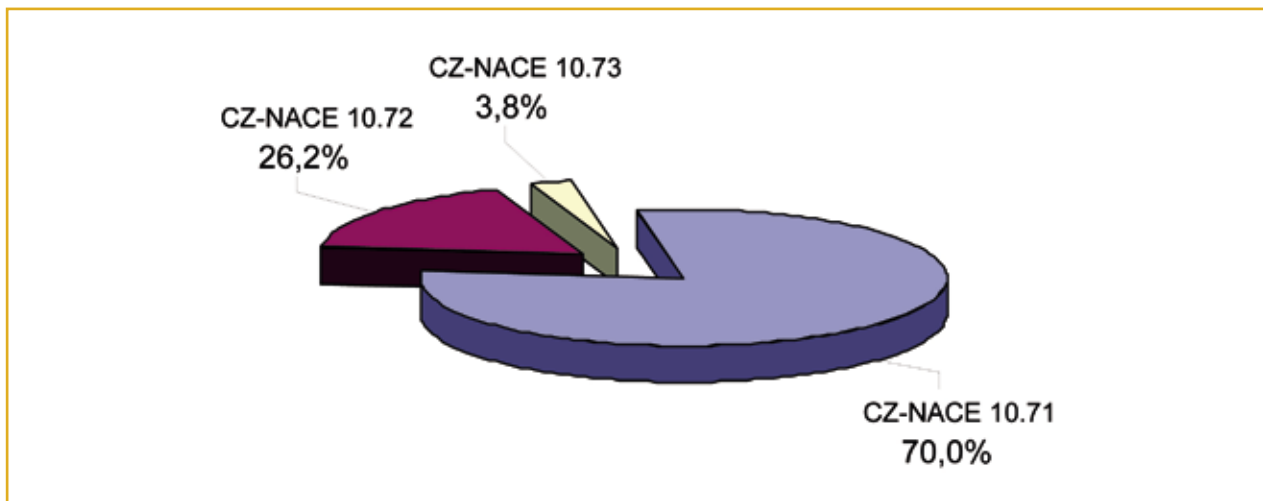
10.71 - Výroba pekařských a cukrářských výrobků, kromě trvanlivých,

10.72 - Výroba sucharů a sušenek; výroba trvanlivých cukrářských výrobků,

10.73 - Výroba makaronů, nudlí, kuskusu a podobných moučných výrobků.

Podíly jednotlivých výrobních (měřeno tržbami za prodej VV a S v b. c. (podniky s 50 a více zaměstnanci) v roce 2010 uvádí graf I.

Graf I - Podíl na tržbách za prodej vlastních výrobků a služeb v roce 2010

Pozn.: údaje v b. c.

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

Zájmy oboru hájí a činnost firem podnikajících v pekařském a cukrářském oboru podporuje Podnikatelský svaz pekařů a cukrářů, který v současné době sdružuje 100 členů. Členy tohoto profesního sdružení jsou nejen pekárny a cukrárny, ale i dodavatelé strojního zařízení, surovin a služeb pro tyto obory. Pekárny, resp. cukrárny zastupují i některé další společnosti.

2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků

Podíl výroby pekařských, cukrářských a jiných moučných výrobků na tržbách za prodej VV a S v b. c. na Výrobě potravinářských výrobků (CZ-NACE 10) v roce 2010 se meziročně snížil o 0,8 p. b. na 13,7 %, na účetní přidané hodnotě o 0,6 p. b. na 23,2 % a nejmírněji pak na zaměstnanosti o 0,1 p. b. na 34,7 %.

V rámci odvětví Výroby potravinářských výrobků CZ-NACE-10 si tato poměrně rozsáhlá skupina výrob udržuje dlouhodobě první místo z hlediska podílu na zaměstnanosti. V tomto oboru také působí největší počet podnikatelských subjektů. V roce 2010 se obor CZ-NACE 10.7 podílel na CZ-NACE 10 celkem 45,2% (meziroční pokles o 2,0 p. b.). Zatímco v podílu na tržbách za VV a S patří CZ-NACE 10.7 v rámci CZ-NACE 10 až čtvrtá příčka.

Výroby v rámci oboru 10.7:

- **10.71** - Výroba pekařských a cukrářských výrobků, kromě trvanlivých – je nejdůležitější výrobou v tomto oboru. To je dáno charakterem výroby, protože jde o produkci určenou pro denní zásobování. Do konce roku 2010 neměl pekařský trh jasného lídra. K největším společnostem patřily United Bakeries, a. s. a Penam a. s. (ze skupiny Agrofert) se zhruba stejným postavením na trhu. Dále v oboru působí řada pekáren kooperujících v obchodních seskupeních a řemeslná pekařství. Většina pečiva je v současné době v ČR prodávána přes nadnárodní obchodní řetězce (super a hypermarkety).
- **10.72** - Výroba sucharů a sušenek; výroba trvanlivých cukrářských výrobků – je až na výjimky poměrně koncentrována. Nejvýznamnějším a největším výrobcem cukrovinek v ČR je Opavia-LU, s. r. o., jež je součástí světové potravinářské společnosti Kraft Foods.
- **10.73** - Výroba makaronů, nudlí, kuskusu a podobných moučných výrobků – představuje objemově nejmenší výrobu. V tomto oboru má rozhodující postavení Europasta SE (Středoevropský výrobce těstovin, jež je v současné době největším dodavatelem těstovin v ČR, Maďarsku, Polsku a Slovensku, je tvořen divizemi Adriana, Bratři Zátkové, TERO Rosice a dceřinou obchodní společností působící na slovenské trhu - Ideál Slovakia s.r.o.).

3. Hlavní ekonomické ukazatele**3.1 Cenový vývoj**

Index cen průmyslových výrobců hodnocených výrobků (tabulka 1) vykazuje kolísavý trend. Uvedený trend je významně ovlivňován cenami zpracovatelů (tj. cenami v obilní vertikále – obiloviny, mouka) a zejména tlakem tržních řetězců.

Po zvýšení cen v roce 2008 následoval v roce 2009 výrazný pokles, v roce 2010 pak byl propad mírně nižší.

Tabulka 1 - Index cen průmyslových výrobců v letech 2008 - 2010

Název	Kód	průměr od počátku roku		
		2008	2009	2010
Pekařské výrobky a těst.	CPA 10.7	112,6	94,7	96,5

Pramen: ČSÚ

Pozn: stejné období předchozího roku = 100

3.2 Základní produkční charakteristiky

CZ-NACE 10.7 v rámci odvětví CZ-NACE 10 je charakterizováno nejrozsáhlejší podnikatelskou základnou. V tomto oboru je nejvyšší podíl počtu MSP na struktuře potravinářského průmyslu. Z tabulky 2 je zřejmé postupné snižování podnikatelské báze od roku 2005 a v roce 2009 následoval výrazný růst. V roce 2010 nastala další redukce (meziroční pokles o 58 subjektů). Ve srovnání s rokem 2005 se však počet podniků v roce 2010 zvýšil o 40.

Tabulka 2 – Počet podniků v rámci CZ-NACE 10 a II v letech 2005 – 2010

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.7	2 777	2 711	2 666	2 662	2 875	2 817

Pramen: předběžné údaje ČSÚ; rok 2010 - vlastní odhad MPO

Tržby za prodej VV a S u CZ-NACE 10.7 v jednotlivých letech kopírovaly vývoj CZ-NACE 10 i odráželi vývoj cen obilovin, kdy se až do roku 2008 zvyšovaly. V roce 2009, v době hospodářské krize, zaznamenaly výrazný pokles (11,4 %). V roce 2010 vykázaly další meziroční pokles o 7%, tj. 2,2 mld. Kč. a ve srovnání s rokem 2005 o 9,6%, tj. 3,1 mld. Kč (tabulka 3).

Tabulka 3 – Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb v b.c. v letech 2005 – 2010

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.7	32 419 589	31 273 425	33 810 206	35 552 590	31 501 753	29 292 487
meziroční index	x	96,5	108,1	105,2	88,6	93,0

Pramen: předběžné údaje ČSÚ; rok 2010 - vlastní odhad MPO

Srovnatelný vývoj je patrný i u účetní přidané hodnoty (tabulka 4).

Tabulka 4 – Účetní přidaná hodnota v b.c. v letech 2005 – 2010

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.7	12 048 099	11 650 149	12 224 281	13 038 622	12 806 140	11 802 779
meziroční index	x	96,7	104,9	106,7	98,2	92,2

Pramen: předběžné údaje ČSÚ; rok 2010 - vlastní odhad MPO

Naopak počet zaměstnaných osob trvale klesá, i přes meziroční nárůst počtu podnikatelských subjektů v roce 2009. Zatímco počet podniků se v období 2005-2009 zvýšil o 40, počet zaměstnanců poklesl o 6 527 (tabulka 5). Příčin, které za snižováním zaměstnanosti stojí je celá řada, zejména zavádění nových a efektivnějších technologií.

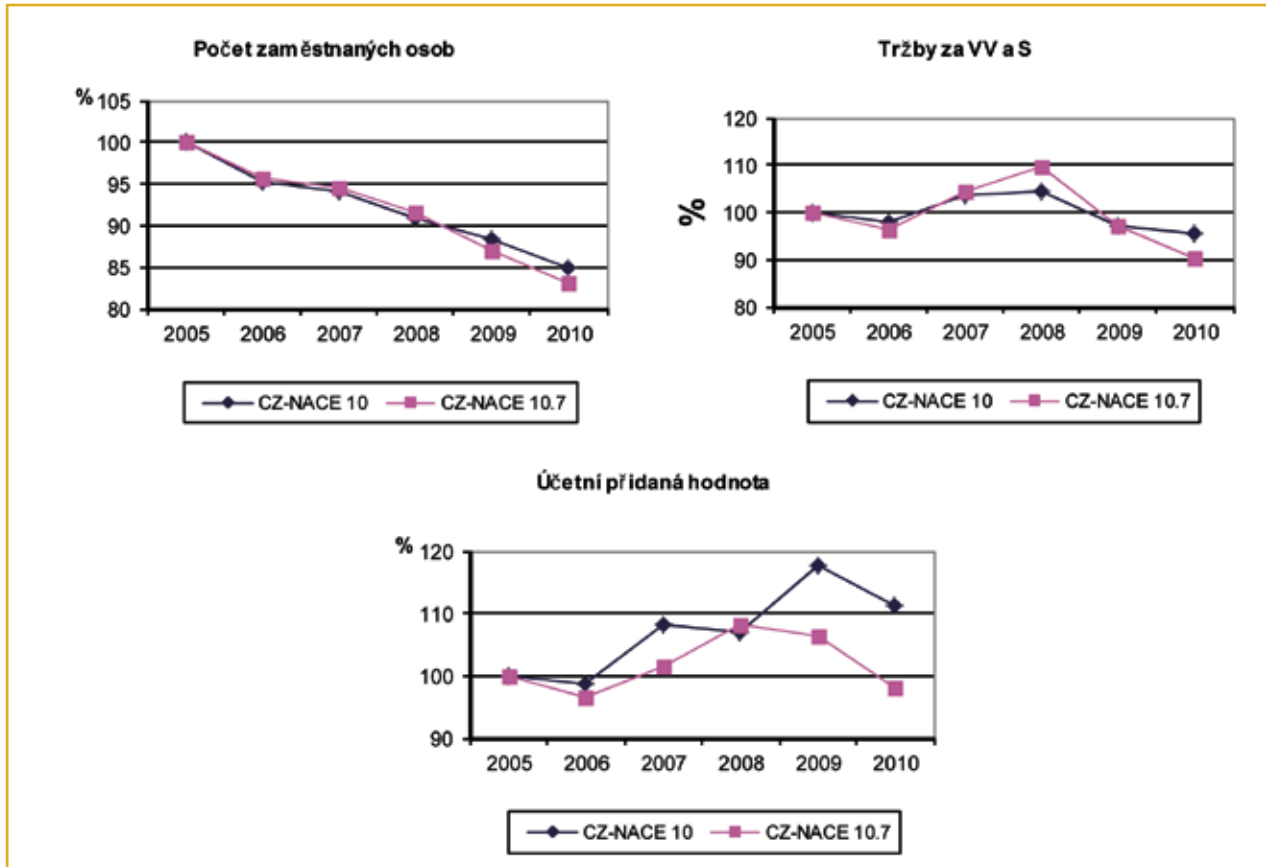
Tabulka .5 – Počet zaměstnaných osob v letech 2005 – 2010

(osob)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.7	38 754	37 063	36 661	35 531	33 705	32 227
meziroční index	x	95,6	98,9	96,9	94,9	95,6

Pramen: předběžné údaje ČSÚ; rok 2010 - vlastní odhad MPO

Vývoj základních produkčních charakteristik u CZ-NACE 10.7 v b. c., včetně zaměstnanosti v letech 2005-2010 v porovnání s odvětvím CZ-NACE 10 ilustruje graf 2.

Graf 2 - Vývoj základních produkčních charakteristik v letech 2005 – 2010

Pramen: předběžné údaje ČSÚ; rok 2010 - vlastní odhad MPO

Pozn: údaje v běžných cenách

Osobní náklady (tabulka 6) vykazují u hodnoceného oboru velmi nestálý trend. Hodnota zaznamenaná v roce 2010 (7 975 mil. Kč) v roce 2010 představuje nejnižší objem osobních nákladů za celé sledované období, nejvyšší byl vykázán v roce 2008 (9 010 mil. Kč), (tabulka 6).

Tabulka 6 – Osobní náklady v b.c. v letech 2005 – 2010

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.7	8 039 160	7 984 630	8 557 056	9 010 502	8 471 136	7 975 275
meziroční index	x	99,3	107,2	105,3	94,0	94,1

Pramen: předběžné údaje ČSÚ; rok 2010 - vlastní odhad MPO

3.3 Produktivita práce z ÚPH a hrubý operační přebytek

V souvislosti s dynamičtějším meziročním poklesem účetní přidané hodnoty v roce 2010 než počtu zaměstnanců došlo k poklesu produktivity práce z ÚPH na pracovníka o 3,6% na 366,2 tis. Kč na zaměstnance. Vykázaná hodnota je nejnižší v rámci oborové struktury Výroby potravinářských výrobků. Jedním z důvodů horších výsledků tohoto ukazatele je zejména vysoká zaměstnanost s ohledem na širší sortimentu, požadavky na manuální zručnost a náročnost na lidskou práci, jež jsou pro tuto specializovanou skupinu výrob charakteristické. Z dlouhodobého pohledu je u sledovaného indikátoru zřejmá růstová tendence přerušena až v roce 2010 (tabulka 7).

Tabulka 7 - Produktivita práce z účetní přidané hodnoty v b.c. v letech 2005 – 2010

(Kč/zam.)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.7	310 886	314 335	333 442	366 968	379 946	366 240
meziroční index	x	101,1	106,1	110,1	103,5	96,4

Pramen: předběžné údaje ČSÚ; rok 2010 - vlastní odhad MPO

V důsledku rychlejšího snížení objemu hrubé účetní přidané hodnoty než osobních nákladů zaznamenal hrubý operační přebytek v roce 2010 výrazný meziroční propad o 11,7% na 3,8 mld. Kč (tabulka 8). Vykázaná hodnota sledovaného indikátoru, jež je druhá nejnižší během hodnoceného období 2005-2010, patří při srovnání s ostatními obory CZ-NACE 10 k lepšímu průměru.

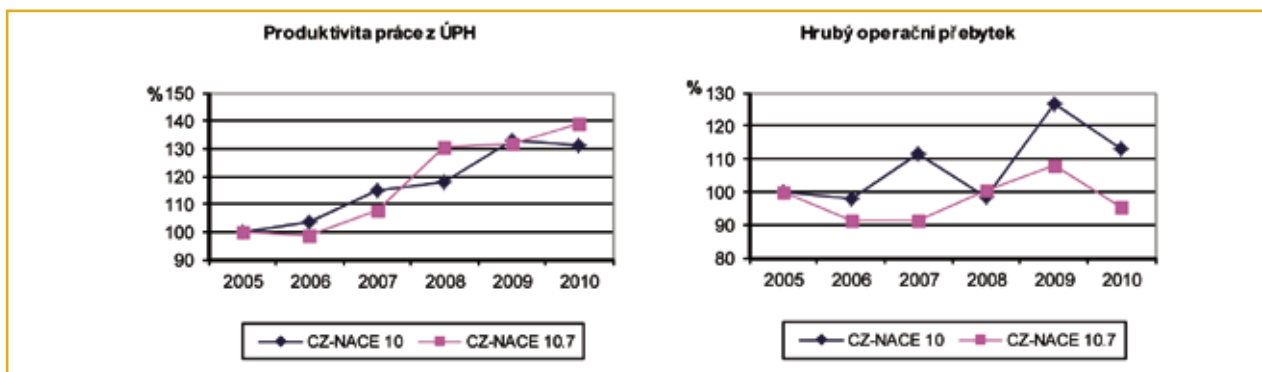
Tabulka 8 - Hrubý operační přebytek v b.c. v letech 2005 – 2010

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.7	4 008 939	3 665 519	3 667 225	4 028 120	4 335 004	3 827 503
meziroční index	x	91,4	100,0	109,8	107,6	88,3

Pramen: předběžné údaje ČSÚ; rok 2010 - vlastní odhad MPO

Porovnání vývoje produktivity práce z účetní přidané hodnoty a hrubého operačního přebytku CZ-NACE 10.7 s odvětvím CZ-NACE 10 v letech 2005-2010 uvádí graf 3.

Graf 3 – Vybrané ukazatele konkurenceschopnosti 2005 – 2010

Pramen: předběžné údaje ČSÚ; rok 2010 - vlastní odhad MPO

Pozn: údaje v běžných cenách

3.4 Výkonová spotřeba

Na výsledek objemu výkonové spotřeby zejména u tohoto oboru velmi nepříznivě působí ceny vstupních nákladů na výslednou produkci (mouka, suroviny, energie, pohonné hmoty), jež rostou rychleji než ceny finálních výrobků. V roce 2010 tento indikátor zaznamenal pokles o 6,9% na 19,8 mil. Kč. Dosažená hodnota je nejnižší za celé sledované období 2005 - 2010 (tabulka 9).

Tabulka 9 – Výkonová spotřeba v b.c. letech 2005 – 2010

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.7	22 459 135	21 952 387	24 352 136	25 235 146	21 280 612	19 821 837
meziroční index	x	97,7	110,9	103,6	84,3	93,1

Pramen: předběžné údaje ČSÚ; rok 2010 - vlastní odhad MPO

4. Zahraniční obchod

Bilance zahraničního obchodu s pekařskými, cukrářskými a jinými moučnými výrobky zůstala v roce 2010, i přes výrazný meziroční pokles, záporná.

Tabulka 10 – Zahraniční obchod s výrobky CPA 10.7 v b.c. v letech 2009 - 2010

Kód – CPA 3 místa	rok 2009			rok 2010		
	Dovoz v mil.Kč	Vývoz v mil. Kč	Saldo v mil. Kč	Dovoz v mil.Kč	Vývoz v mil. Kč	Saldo v mil. Kč
10.7	6 246,7	4 195,8	-2 050,9	6 558,1	4 805,4	-1 752,7

Pramen: ČSÚ; údaje k 18.4.2011

5. Shrnutí a perspektivy odvětví

I přes nepříznivou ekonomickou situaci, která se v oboru vytvořila v roce 2010 a přináší jen omezené možnosti investování do nových technologií, zvyšování kvality a rozšiřování sortimentu produktů, výroba pekařských, cukrářských a jiných moučných výrobků bude i nadále důležitou součástí rychloobrátkového zboží. Jde o výrobky, jež představují nezastupitelnou součást spotřebního koše. V případě celkové hmotné spotřeby se v následujících letech neočekávají významnější výkyvy. Přestože se snižuje spotřeba chleba (v roce 2001 činila 55,1 kg/obyv./rok – v roce 2009 43,4 kg/obyv./rok), zvyšuje se naopak spotřeba pšeničného (v roce 2001 činila 43,3 kg/obyv./rok a v roce 2009 53,4 kg/obyv./rok) a trvanlivého pečiva (v roce 2001 7,8 kg/obyv./rok a v roce 2009 dosáhla 9,8 kg/obyv./rok). Se změnou stravovacích návyků a receptur postupně roste i spotřeba těstovin. V příštích letech lze očekávat spíše změny ze strany výrobního sortimentu a cenové tvorby v souvislosti s vývojem cen vstupů a také kupní síly obyvatelstva.

I v následujících letech je potřebné se zaměřit na oblast spotřebitelské osvěty. V tomto směru dále pokračovat v inovaci marketingových nástrojů a propagaci pekařských, cukrářských a jiných moučných výrobků vyráběných tradičními českými technologickými postupy a z domácích kvalitních surovin. Příkladem je i ocenění národní značkou KLASA, které do současné doby obdrželo již 355 mlýnských, pekárenských a cukrářských výrobků z celkových 1345.

Za významnou z hlediska šíře a pestrosti sortimentní nabídky a podílu na regionální zaměstnanosti lze také považovat kategorii MSP v této výrobě.

Výroba ostatních potravinářských výrobků CZ-NACE 10.8

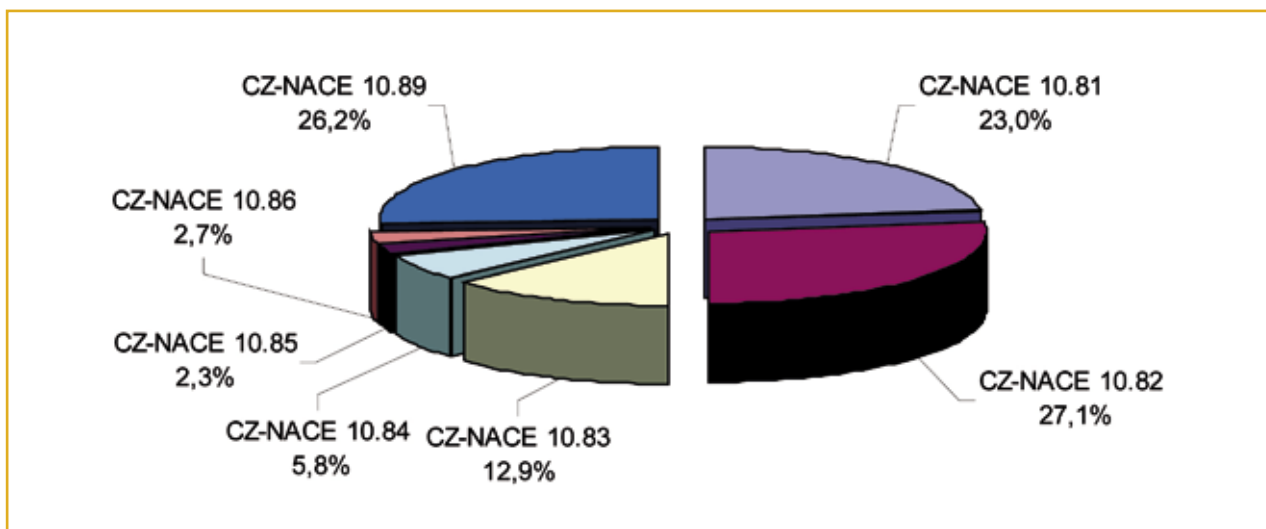
I. Charakteristika oboru

V systému CZ-NACE obor **10.8 – Výroba ostatních potravinářských výrobků** zahrnuje následující výrobní třídy/ podtřídy:

- 10.81** – výroba cukru,
- 10.82** – výroba kakaa, čokolády a cukrovinek,
- 10.83** – zpracování čaje a kávy,
- 10.84** – výroba koření a aromatických výtažků,
- 10.85** – výroba hotových pokrmů,
- 10.86** – výroba homogenizovaných potravinářských přípravků a dietních potravin,
- 10.89** – výroba ostatních potravinářských výrobků jinde neuvedených.

Podíl objemu tržeb za prodej VV a S jednotlivých výrobních tříd/podtříd CZ-NACE 10.8 ukazuje graf I.

Graf I - Podíly výrobních tříd CZ-NACE 10.8 na tržbách za prodej VV a S v roce 2010

Pramen: ČSÚ - vlastní dopočet (odhad) ÚZEI

Pozn: údaje v b. c.

Nejvýznamnější podíl na tržbách CZ-NACE 10.8 představuje **výroba kakaa, čokolády a cukrovinek (CZ-NACE 10.82)**, která má v ČR dlouholetou domácí tradici. Výrobky tohoto oboru s vysokým podílem zahraničního kapitálu jsou vysoce konkurenceschopné i na zahraničních trzích. K významným podnikům patří např. Nestlé Česko s. r. o. v této výrobě však působí také mnoho malých firem.

Výroba cukru – CZ-NACE 10.81 je v podílu na tržbách třetí největší výrobou v rámci CZ-NACE 10.8 s podílem 23%. Výroba cukru z řepy vypěstované na území ČR v roce 2010/11 dosáhla celkem 432 755 t bílého cukru při průměrném výtěžku 14,82%. Kromě cukru vyrobeného z řepy vypěstované na území ČR byl vyroben i cukr v rámci smlouvy o dílo i z řepy vypěstované mimo území ČR, konkrétně ve Francii, a to v množství 26 151 t. Absolutní výroba cukru v ČR tak v kampani 2010/11 dosáhla 458 906 t. Meziročně tedy bylo vyrobeno celkem o 19 912 t cukru méně (4,16%). Cukrovarnická kampaň v roce 2010/11 v ČR proběhla opět v sedmi cukrovarcích (ve 2 v Čechách a v 5 na Moravě). Vlastnická struktura je zastoupena jak tuzemským, tak zejména rozhodujícím zahraničním kapitálem. Zahraniční vlastníci ovládají dva cukrovarnické podniky (Tereos TTD, a. s. a Moravskoslezské cukrovary a. s.) se 4 závody. Tuzemské soukromé subjekty pak vlastní další tři cukrovary (Hanácká potravinářská společnost s. r. o., Litovelská cukrovarna, a. s., a Cukrovar Vrbátky a. s.). Cukrovary se zahraniční kapitálovou účastí představují 81,27% kvóty pro výrobu cukru přidělené ČR.

2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků

Pozice oboru Výroba ostatních potravinářských výrobků je v roce 2010 rostoucí. Podíl CZ-NACE 10.6 na tržbách za prodej VV a S v b. c. v rámci celého CZ-NACE 10 představoval v hodnoceném roce 22,6% (v roce 2009 tento podíl činil 20,4%). Počet zaměstnaných osob v tomto oboru na rozdíl od ostatních oborů v rámci CZ-NACE 10 v roce 2010 vzrostl. Podíl hodnoceného oboru na zaměstnanosti odvětví se meziročně zvýšil o 1,8% a činí 18,2%. Účetní přidaná hodnota v roce 2010 v porovnání s rokem 2009 se u oboru zvýšila o 5,5%. Podíl hodnoceného oboru v tomto indikátoru na odvětví CZ-NACE 10 meziročně vzrostl na 26,6% tj. zvýšení o 2,8 p. b.

3. Hlavní ekonomické ukazatele

3.1 Cenový vývoj

Index cen průmyslových výrobců ostatních potravinářských výrobků, který zahrnuje široké spektrum těchto výrobků meziročně poklesl o 3,5%.

Ceny průmyslových výrobců cukru v roce 2010 dosáhly průměru 13,09 Kč/kg. Meziročně se znovu snížily o rekordních 2,06 Kč/kg, což je dáno mimo jiné tím, že došlo k dalšímu snížení referenční ceny v EU v roce 2009/10 na 404,4 EUR/t. Spotřebitelské ceny krystalového cukru v roce 2010 znovu poklesly na průměr 18,20 Kč/kg.

Tabulka 1 - Index cen průmyslových výrobců v letech 2008 - 2010

Název	Kód	průměr od počátku roku		
		2008	2009	2010
Ostatní potraviny	CPA 10.8	99,2	100,7	96,5

Pramen: ČSÚ

Pozn: stejné období předchozího roku = 100

3.2 Základní produkční charakteristiky

Z tabulky 2 je patrný trend růstu počtu podniků v oboru. Za hodnocený rok 2010 to bylo 1 332 subjektů tj. meziroční nárůst o 11,2%. Tento vývoj v posledních třech letech je shodný také s vývojem počtu podniků u Výroby potravinářských výrobků celkem.

Tabulka 2 – Počet podniků v rámci CZ-NACE 10 a 11 v letech 2005 – 2010

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.8	914	930	992	1 033	1 198	1 332
meziroční index	x	101,8	106,7	104,1	116,0	111,2

Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

Tržby za prodej VV a S uvedené v tabulce 3 mají od roku 2007 rostoucí tendenci. V hodnoceném roce 2010 se meziročně zvýšily o 8,5%, obdobný vývoj je i u účetní přidané hodnoty (tabulka č. 4). Vývoj počtu zaměstnaných osob po malém snížení v roce 2008 zaznamenal růst, jak ukazuje tabulka 5.

Tabulka 3 – Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb v b.c. v letech 2005 – 2010

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.8	38 323 869	37 937 928	38 860 269	42 598 525	44 379 830	48 130 714
meziroční index	x	99,0	102,4	109,6	104,2	108,5

Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

Tabulka 4 – Účetní přidaná hodnota v b.c. v letech 2005 – 2010

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.8	9 720 272	10 130 182	11 430 651	11 978 865	12 803 926	13 504 301
meziroční index	x	104,2	112,8	104,8	106,9	105,5

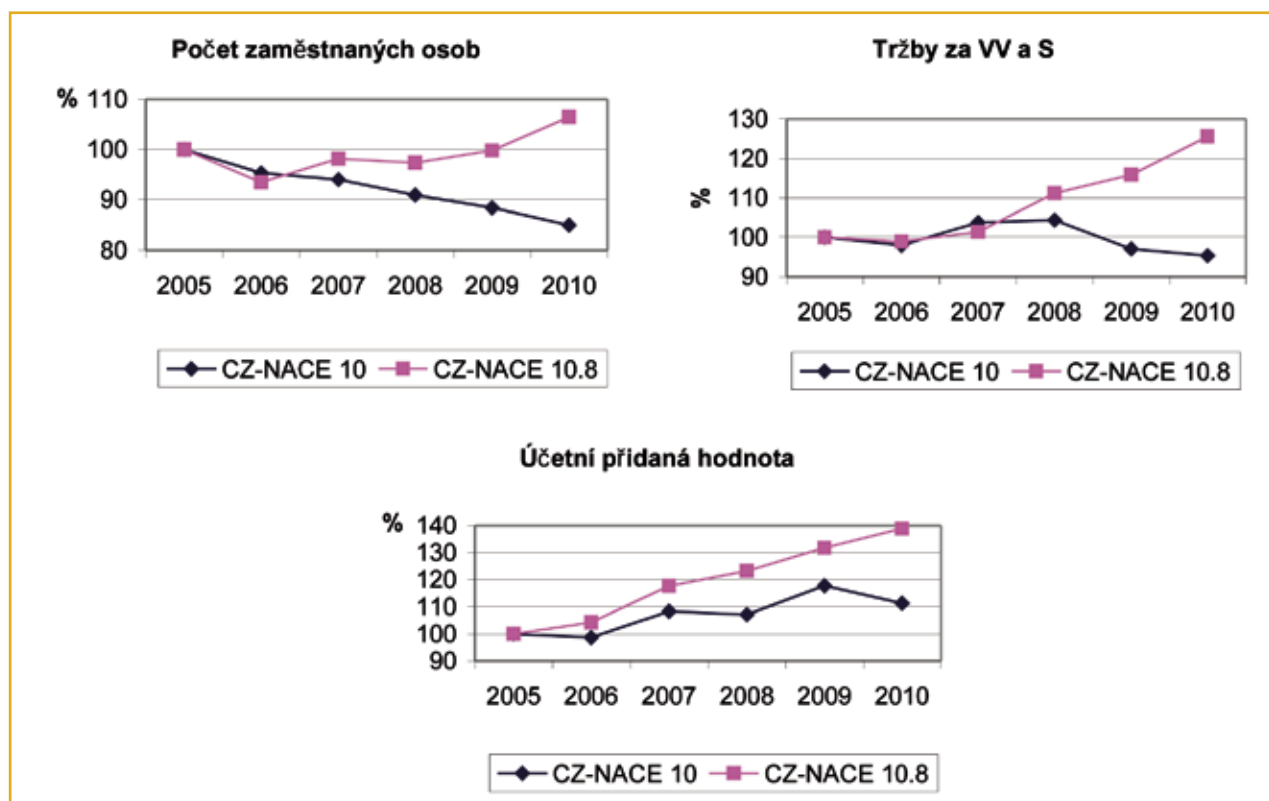
Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

Tabulka 5 – Počet zaměstnaných osob v letech 2005 – 2010

(osob)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.8	15 836	14 809	15 542	15 423	15 806	16 863
meziroční index	x	93,5	104,9	99,2	102,5	106,7

Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

Vývoj základních produkčních charakteristik oboru CZ-NACE 10.8 za léta 2005–2010 a jejich komparace s celým odvětvím výroby potravin a nápojů CZ-NACE 10 je zachycena v grafu 2 a ilustruje vzájemně opačné trendy tzn. růst zaměstnanosti, růst tržeb a trvalý růst účetní přidané hodnoty u oboru CZ-NACE 10.8 a naopak klesající trendy u CZ-NACE 10.

Graf 2 -Vývoj základních produkčních charakteristik v letech 2005 – 2010

Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

Pozn: údaje v běžných cenách

Osobní náklady v b. c. po poklesu v roce 2009 v tomto vývoji nepokračovaly a vrostly o 12,6% (tabulka 6).

Tabulka 6 – Osobní náklady v b.c. v letech 2005 – 2010

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.8	4 824 931	4 539 581	5 108 377	6 057 474	5 842 785	6 577 027
meziroční index	x	94,1	112,5	118,6	96,5	112,6

Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

3.3 Produktivita práce z ÚPH a hrubý operační přebytek

Jak ukazuje tabulka 7, produktivita práce z přidané hodnoty u hodnoceného oboru v letech 2005 a 2010 měla rostoucí trend. V roce 2010 však meziročně klesla o 1,1% což souvisí s růstem počtu pracovníků v tomto roce.

Hrubý operační přebytek uvedený v tabulce 8 vykazuje hodnoty bez výraznějších výkyvů. V hodnoceném roce se hrubý operační přebytek meziročně snížil o 0,5%.

Tabulka 7 - Produktivita práce z účetní přidané hodnoty v b.c. v letech 2005 – 2010

(Kč/zam.)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.8	613 790	684 067	735 487	776 711	810 093	800 821
meziroční index	x	111,4	107,5	105,6	104,3	98,9

Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

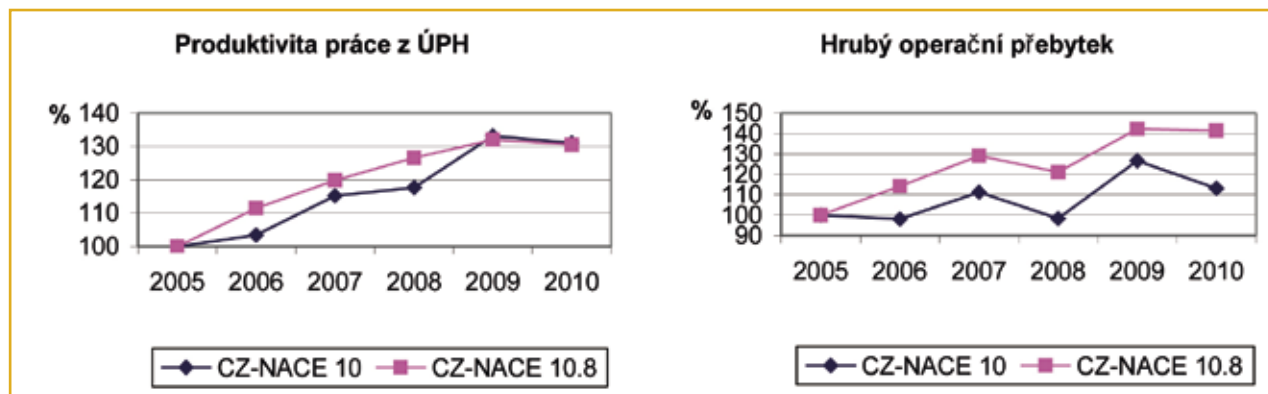
Tabulka 8 - Hrubý operační přebytek v b.c. v letech 2005 – 2010

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.8	4 895 341	5 590 601	6 322 274	5 921 391	6 961 141	6 927 274
meziroční index	x	114,2	113,1	93,7	117,6	99,5

Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

Graf 3 ilustruje porovnání vývoje produktivity práce z účetní přidané hodnoty a hrubého operačního přebytku hodnoceného oboru s odvětvím CZ-NACE 10 v letech 2005-2010. U hrubého operačního přebytku je pozitivní, že po snížení v roce 2008 došlo u hodnoceného oboru ke zlepšení tohoto ukazatele.

Graf 3 – Vybrané ukazatele konkurenceschopnosti 2005 – 2010

Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

Pozn: údaje v běžných cenách

3.4 Výkonová spotřeba

Výkonová spotřeba (tabulka 9) má od roku 2007 rostoucí trend v roce 2010 vykázala meziroční nárůst o 9,3 %.

Tabulka 9 – Výkonová spotřeba v b.c. letech 2005 – 2010

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.8	32 032 105	29 480 869	31 810 825	35 688 008	36 226 503	40 149 201
meziroční index	x	92,0	107,9	112,2	101,5	110,8

Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

4. Zahraniční obchod

Zahraniční obchod s výrobky CPA 10.8, jak je zřejmé z tabulky 10 vykazuje jak v roce 2009, tak v roce 2010 záporné obchodní saldo. V roce 2010 došlo k mírnému zlepšení o 85,9 mil. Kč. Výrazně kladnou obchodní bilanci má ČR v cukrovinkách (1 287 mil. Kč).

Tabulka 10 – Zahraniční obchod s výrobky CPA 10.8 v b.c. v letech 2009 - 2010

Kód – CPA 3 místa	rok 2009			rok 2010		
	Dovoz v mil.Kč	Vývoz v mil. Kč	Saldo v mil. Kč	Dovoz v mil.Kč	Vývoz v mil. Kč	Saldo v mil. Kč
10.8	24 631,1	21 464,0	-3 167,1	24 637,9	21 556,7	-3 081,2

Pramen: ČSÚ; údaje k 18.4.2011

5. Shrnutí a perspektivy odvětví

CZ – NACE 10.8 skládající se z rozmanitých výrobních tříd zaujímal v hodnoceném roce v rámci CZ-NACE 10 druhé místo v podílu na tržbách za prodej vlastních výrobků. Vykazuje veskrze pozitivní trendy u většiny rozhodujících ukazatelů.

Šancí pro obor je pronikat na nové trhy, být aktivní v inovacích a přizpůsobovat své produkty požadavkům zákazníků v poslední řadě také nadále zvyšovat efektivitu výroby.

Výroba krmiv CZ-NACE 10.9

I. Charakteristika oboru

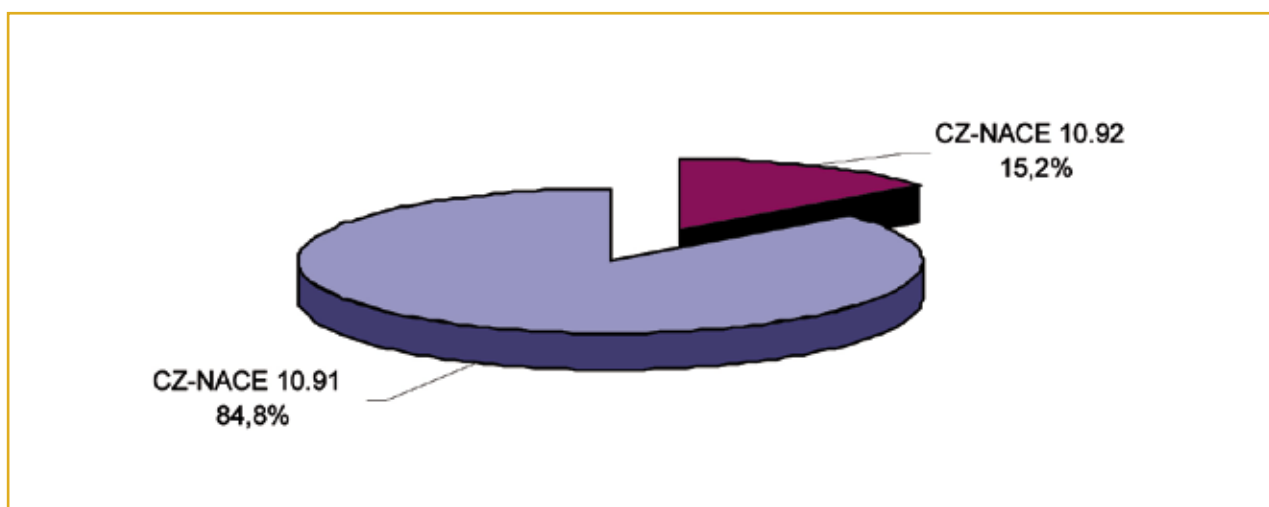
Obor **CZ-NACE 10.9 - Výroba krmiv** zahrnuje následující výrobní skupiny:

10.91 – Výroba průmyslových krmiv pro hospodářská zvířata,

10.92 – Výroba průmyslových krmiv pro zvířata v zájmovém chovu.

Podíl výše uvedených výrob v oboru CZ-NACE 10.9 na tržbách za prodej VV a S v roce 2010 je uveden v grafu I.

Graf I - Podíly oborů CZ-NACE 10 na tržbách za prodej vlastních výrobků a služeb v roce 2010

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet (odhad) ÚZEI

Pozn: údaje v běžných cenách

Celkový objem výroby průmyslových krmných směsí (KS) v ČR v roce 2010 podle statistického šetření byl 2,8 mil. tun. Meziročně došlo k poklesu celkové výroby o 2,9 %. Snížení výroby KS bylo zaznamenáno u výroby těchto směsí pro domácí zvířata, což vyplývá z vývoje stavů těchto zvířat, zatímco u výroby pro zvířata v zájmovém chovu byl zaznamenán nárůst produkce (tabulka I).

Tabulka I - Výroba krmných směsí v ČR v letech 2007 – 2010 (tis. t)

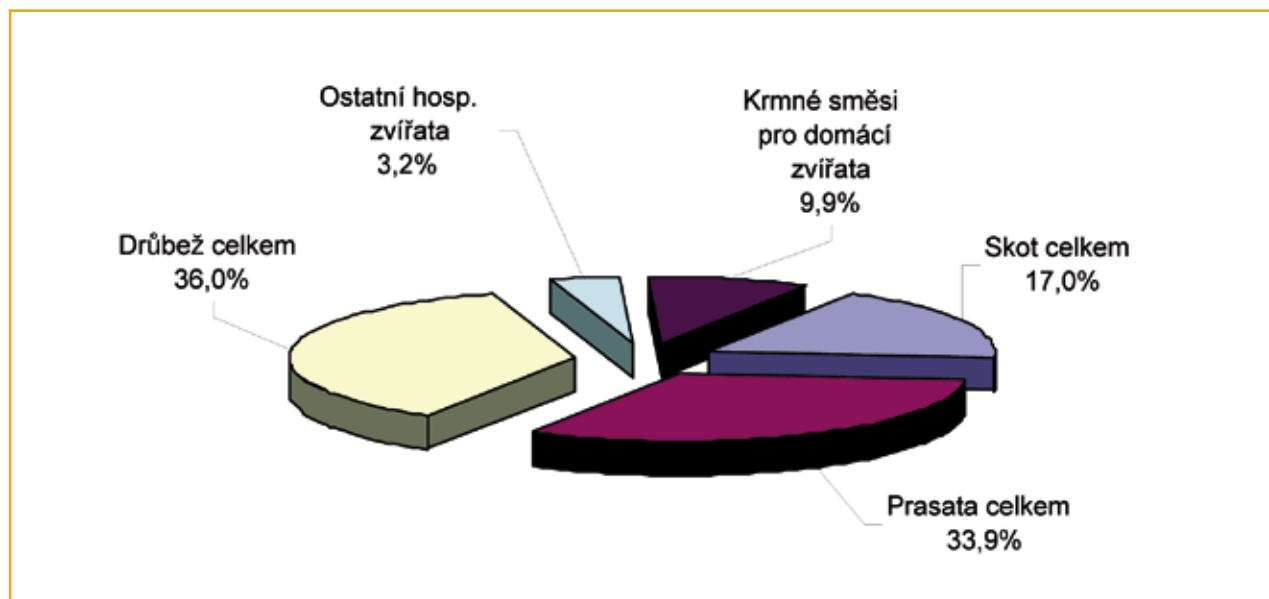
Druhy zvířat	2007	2008	2009	2010
Skot celkem	548	536	503	469
Prasata celkem	1 268	1 093	929	935
Drůbež celkem	1 074	1 074	1 039	993
Ostatní zvířata	112	96	106	89
Krmné směsi pro domácí zvířata	175	180	264	271
Celkem	3 177	2 979	2 841	2 757

Pramen: MZe – statistické zjišťování – roční výkazy o výrobě průmyslových krmiv

Pozn.: Položka „Ostatní zvířata“ obsahuje ryby, koně, králíky, ovce, kozy, lesní zvěř a zvířata v ZOO

V následujícím grafu 2 je uveden podíl výroby krmných směsí podle druhu hospodářských a ostatních zvířat na celkové výrobě v roce 2010.

Graf 2 – Struktura výroby krmných směsí v ČR v roce 2010

Pramen: MZe – statistické zjišťování MZe – vlastní výpočty

K hlavním výrobcům průmyslových krmiv v ČR patří Zemědělské služby Dynín a.s., Lukrom Zlín a.s., De Heus a.s., ZZN Strakonice a.s. a dceřiné společnosti Arofert Holdingu - Navos Kroměříž a.s., ZZN Pelhřimov a.s., ZZN Polabí a.s., Obila Kutná Hora a.s., Cerea Pardubice a.s.

Ve světě poptávka po krmivech roste. Tato tendence je spojena s dynamickým hospodářským růstem v Číně, Brazílii a Indii. Vliv na poptávku po KS má také cenový vývoj. Mění se také struktura surovin pro jejich výrobu, kdy klesá podíl obilovin a naopak zájem roste po olejnatých šrotech.

V EU-27 produkce KS dosáhla v roce 2010 úrovně 149 mil. tun, tj. o 0,5% víc v porovnání s rokem 2009. Zvyšuje se objem KS pro drůbež, kterých bylo v hospodářském roce 2010 vyrobeno již více, než pro prasata.

2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků

Výroba krmiv obor CZ-NACE 10.9 se v rámci odvětví Výroby potravinářských výrobků CZ-NACE 10 v roce 2010 podílela na tržbách za prodej VV a S v b. c. 11,9% a na účetní přidané hodnotě též 11,9%. V porovnání s rokem 2009 nastalo zlepšení pozice hodnoceného oboru. Z hlediska počtu zaměstnanců, podíl v oborové struktuře klesl na 5,8%, při výraznějším meziročním tempu snížení zaměstnanosti v oboru v porovnání s odvětvím CZ-NACE 10..

3. Hlavní ekonomické ukazatele

3.1 Cenový vývoj

Po výrazném vzestupu indexu cen výrobců průmyslových krmiv v roce 2008 nastal v následujících letech 2009 a 2010 cenový pokles, který je spojeno se snížením cen krmiv pro většinu druhů zvířat (prasata, drůbež aj.). Vývoj cenových indexů výrobců průmyslových krmiv ukazuje tabulka 2.

Tabulka 2 - Index cen průmyslových výrobců v letech 2008 - 2010

Název	Kód	průměr od počátku roku		
		2008	2009	2010
Průmyslová krmiva	CPA 10.9	119,8	82,8	98,1

Pramen: ČSÚ

Pozn: stejné období předchozího roku = 100

3.2 Základní produkční charakteristiky

Počet podniků ve sledovaných letech u hodnoceného oboru měl vzrůstající trend (s výjimkou roku 2007) včetně roku 2010, což souvisí s určitou diverzifikací jejich činnosti. Údaje o počtech podniků v letech 2005 – 2010 jsou uvedeny v tabulce 3.

Tabulka 3 – Počet podniků v rámci CZ-NACE 10.9 v letech 2005 – 2010

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.9	245	253	249	262	309	323

Pramen: ČSÚ - rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

V roce 2010 byl poprvé od roku 2006 vykázán u sledovaného oboru pokles tržeb za prodej VV a S v b. c. (tabulka 4), a to vlivem poklesu výroby KS.

U účetní přidané hodnoty (tabulka 5) i při určitém kolísání meziroční dynamiky, se vzestupný trend udržel po celé sledované období počínaje rokem 2007.

Vývoj zaměstnanosti při určitém kolísání vykazuje u sledovaného oboru převážně klesající trend a výraznější úbytek počtu zaměstnanců nastal při poklesu produkce KS a tržeb za prodej VV a S v hodnoceném roce 2010 (tabulka 6).

Tabulka 4 – Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb v b.c. v letech 2005 – 2010

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.9	18 414 576	17 947 711	21 500 305	23 666 802	26 217 024	25 313 653
meziroční index	x	97,5	119,8	110,1	110,8	96,6

Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

Tabulka 5 – Účetní přidaná hodnota v b.c. v letech 2005 – 2010

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.9	4 104 334	3 954 714	4 526 866	4 856 731	5 986 701	6 051 834
meziroční index	x	96,4	114,5	107,3	123,3	101,1

Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MP

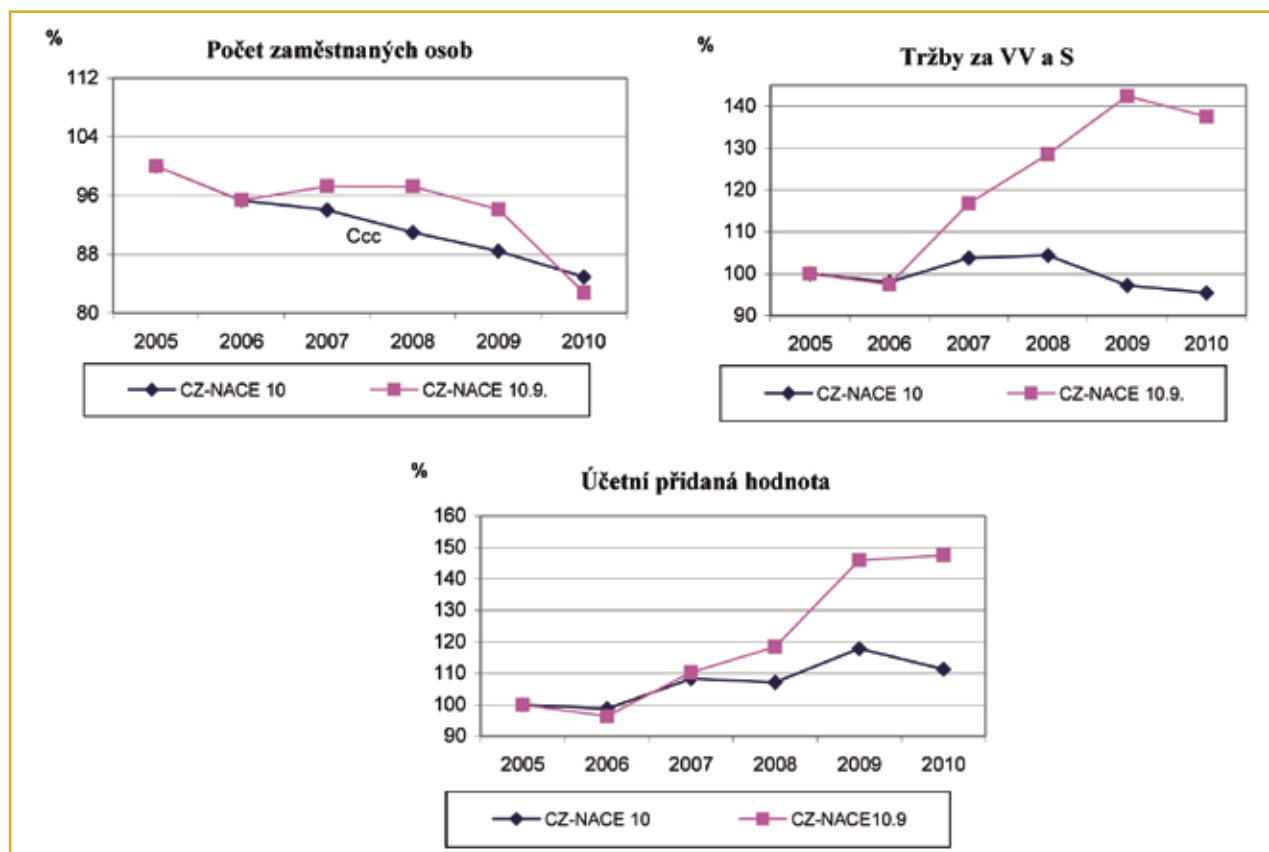
Tabulka 6 – Počet zaměstnaných osob v letech 2005 – 2010

(osob)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.9	6 488	6 188	6 311	6 308	6 106	5 371
meziroční index	x	95,4	102,0	100,0	96,8	88,0

Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

Vývoj základních produkčních charakteristik ve b. c. za období 2005-2010 u oboru výroby krmiv v porovnání s celým odvětvím CZ-NACE 10 ukazuje graf 3. U uvedených ukazatelů je v hodnoceném roce 2010 charakteristický pokles u odvětví i u posuzovaného oboru s výjimkou účetní přidané hodnoty.

Graf 3 -Vývoj základních produkčních charakteristik v letech 2005 – 2010

Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

Pozn: údaje v běžných cenách

Vývoj osobních nákladů zaznamenal v hodnocených letech vzestupný trend, který byl umožněn růstem tržeb za prodej VV a S s výjimkou roku 2006 a 2010, kdy také tempo růstu osobních nákladů bylo nižší, než v ostatních letech, jak je uvedeno v tabulce 7.

Tabulka 7 – Osobní náklady v b.c. v letech 2005 – 2010

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.9	2 018 858	2 053 169	2 234 117	2 498 455	2 767 940	2 863 870
meziroční index	x	101,7	108,8	121,7	110,8	103,5

Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

3.3 Produktivita práce z ÚPH a hrubý operační přebytek

Produktivita práce z přidané hodnoty u hodnoceného oboru v letech 2005-2010 měla výrazný vzestupný trend. V roce 2009 došlo k nejvyšší meziroční dynamice růstu produktivity práce (tabulka 8), při poklesu zaměstnanců a vysokém růstu účetní přidané hodnoty. V roce 2010 odhad hodnoty tohoto ukazatele představuje dosažení nejvyšší hodnoty v odvětví CZ-NACE 10.

Na tvorbu disponibilních zdrojů oboru v letech 2005-2010 ukazuje vývoj objemu hrubého operačního přebytku (tabulka 9). Meziroční pokles hodnoty tohoto indikátoru byl zaznamenán (s výjimkou roku 2006) podle odhadu až v roce 2010, z čehož vyplývá, že oboru ubylo finančních zdrojů.

Tabulka 8 - Produktivita práce z účetní přidané hodnoty v b.c. v letech 2005 – 2010

(Kč/zam.)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.9	632 627	639 092	717 350	769 905	980 409	1 126 833
meziroční index	x	1010	112,2	107,3	127,3	114,9

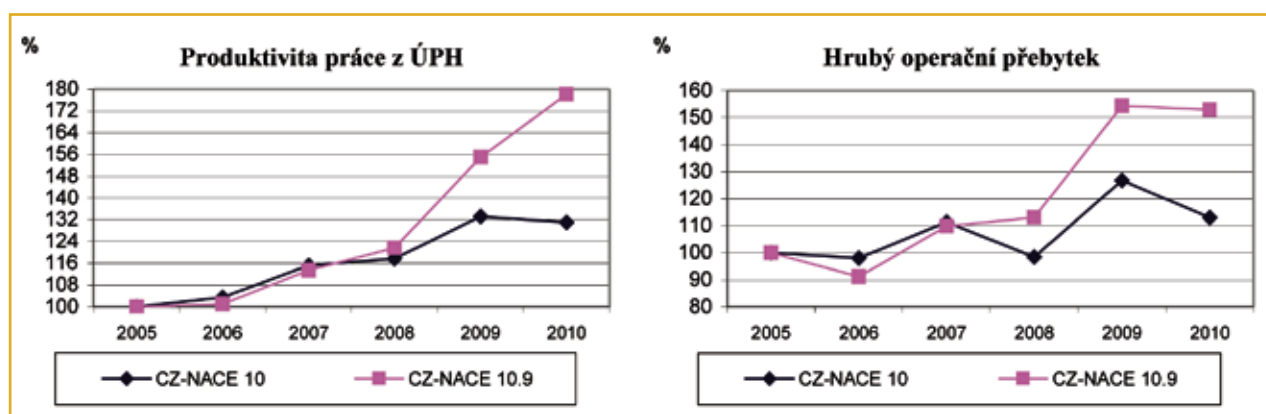
Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

Tabulka 9 - Hrubý operační přebytek v b.c. v letech 2005 – 2010

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.9	2 085 476	1 901 545	2 292 749	2 358 276	3 218 761	3 187 964
meziroční index	x	91,2	120,6	102,9	136,5	99,0

Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

Vývoj vybraných ukazatelů konkurenceschopnosti v letech 2005-2010 hodnoceného oboru v porovnání s vývojem za odvětví CZ-NACE 10 ilustruje graf 4. Ukazuje, že obor oproti odvětví dosahuje při určitém kolísání progresivnější trend.

Graf 4 – Vybrané ukazatele konkurenceschopnosti 2005 – 2010

Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

Pozn: údaje v běžných cenách

V souvislosti s růstem tržeb za prodej VV a S docházelo i ke zvyšování objemu výkonové spotřeby oboru od roku 2007 (tabulka 10). V hodnoceném roce 2010 při poklesu zmíněného ukazatele tržeb se obdobně také snížila výkonová spotřeba oboru.

1.3.4 Výkonová spotřeba

Tabulka 10 – Výkonová spotřeba v b.c. letech 2005 – 2010

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE 10.9	16 282 679	15 957 984	19 594 835	21 967 262	23 138 564	22 369 096
meziroční index	x	98,0	122,8	112,1	105,3	96,7

Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

4. Zahraniční obchod

Z tabulky II je zřejmé, že zahraniční obchod s průmyslovými krmivými v letech 2009 a 2010 vykazoval záporné obchodní saldo. V hodnoceném roce 2010 byl zaznamenán pozitivní trend a toto nepříznivé obchodní saldo se snížilo o 467,9 mil. Kč, což vyplývá především z výrazného meziročního růstu exportu.

Tabulka II – Zahraniční obchod s výrobky CPA 10.1 v b.c. v letech 2009 - 2010

Kód – CPA 3 místa	rok 2009			rok 2010		
	Dovoz v mil.Kč	Vývoz v mil. Kč	Saldo v mil. Kč	Dovoz v mil.Kč	Vývoz v mil. Kč	Saldo v mil. Kč
10.9	4 062,2	2 736,3	-1 325,9	4 403,9	3 545,9	-858,0

Pramen: ČSÚ; údaje k 18.4.2011

5. Shrnutí a perspektivy odvětví

Při poklesu výroby KS v hodnoceném roce 2010 se ve zmíněném roce snížily u oboru Výroby krmiv i tržby za prodej VV a S. Přesto, s ohledem na nepříznivý vývoj v celém odvětví výroby potravinářských výrobků, se pozice posuzovaného oboru poněkud posílila. Mírně i když v nižší dynamice než v předchozích letech se v roce 2010 zvýšila účetní přidaná hodnota v b. c. a počet zaměstnaných osob doznal dalšího úbytku, což umožnilo výrazný vzestup produktivity práce. Pozitivní je, že v hodnoceném roce klesla i výkonová spotřeba. Negativní z hlediska disponibilních zdrojů je pokles hrubého operačního přebytku.

Z hlediska dalšího vývoje oboru lze očekávat další strukturální změny ve výrobě KS, a to jak z hlediska krmných surovin pro jejich výrobu, tak z hlediska jejich uvádění do oběhu a zájmu odběratelů. Perspektiva oboru je spojena zejména s orientací na export KS, neboť se trvale zvyšuje celosvětová poptávka. Mimo globální poptávky lze hledat pro uplatnění KS i vybraná teritoria v rámci zemí EU.

III. CZ-NACE II - VÝROBA NÁPOJŮ

I. Charakteristika výroby

V systému CZ-NACE skupina **II - Výroba nápojů** zahrnuje následující výrobní třídy:

- II.01** – Destilace, rektifikace a míchání lihovin,
- II.02** – Výroba vína z vinných hroznů,
- II.03** – Výroba jablečného vína a jiných ovocných vín,
- II.04** – Výroba ostatních nedestilovaných kvašených nápojů,
- II.05** – Výroba piva,
- II.06** – Výroba sladu,
- II.07** – Výroba nealkoholických nápojů; stáčení minerálních a ostatních vod do lahví.

Z nich významné jsou zejména:

Pivovarnictví

Produkce piva v ČR v roce 2010 činila podle údajů ČSÚ objem 17 mil. hl. Složitá situace u piva, jehož výstav v posledních letech klesá, v roce 2009 činil 18 mil. hl a v roce 2008 to bylo 19 mil. hl, vyplývá zejména z důvodu růstu dovozu levných značek piv do ČR (převážně z Polska) a také z turismu, který při obtížné ekonomické situaci je spíše utlumen a dále rozvoje motorismu a v neposlední řadě z výše spotřební daně, která negativně působí na cenu. Poměrně vyspělý motorismus a hrozba sankcí podporuje spíše výrobu nealkoholického piva, která roste. Na vzestupu je i distribuce piva v PET lahvích, a to v souvislosti se změnami životního stylu. Pokles byl zaznamenán u výčepních piv a podíl sudového piva klesl podle ČSPS v roce 2010 na 45% z celkového prodeje a časté se stává točení piva z tanků. Pozitivní je, že roste sortiment prémiových piv a různá speciální piva se těší poměrně značné oblibě. V ČR v roce 2010 bylo činných 46 průmyslových pivovarů a 110 mini a restauračních pivovarů. K největším producentům piva patřily zejména Plzeňský prazdroj, a. s., dále následovaly Pivovary Staropramen, a. s., Heineken Česká republika, a. s., a Budějovický Budvar, n. p.

Světová produkce piva podle předběžných údajů dosáhla v roce 2010 objemu 1 811 mil. hl. a ČR se podílí zhruba 3,7% na výrobě piva v Evropě a 1,1% na výrobě piva ve světě. Obyvatelé Evropy jsou největšími konzumenty piva, dále je to Asie a Amerika. Spotřeba piva v ČR je pro hodnocený rok 2010 odhadována na 144 litrů/obyv./rok (odborný odhad MZe), což zřejmě představuje první místo na světě před Irskem, které podle ČSÚ za rok 2009 ztrácelo zhruba 20 litrů (v té době mělo ČR spotřebu 150,7 litrů/obyv./rok). Světově špičková spotřeba piva vyplývá z kvality tuzemského piva, což je spojeno jak s technologickým procesem, tak kvalitou surovin pro jeho výrobu (chmel, slad aj.). České pivo je chráněným zeměpisným označením EU, jehož účelem je zachovat dobré jméno a kvalitu piva vyráběného na území ČR.

Sladařství

Sladu (nepraženého) bylo v roce 2010 podle údajů ČSÚ vyrobeno 469 tis. tun, což je o 3,9% méně než v roce 2009. Růst exportu této suroviny v roce 2010 již nepokračoval.

Největším producentem sladu v ČR jsou Sladovny Soufflet ČR a. s., které se svými pěti závody významně podílejí na tuzemské produkci. Dále mezi největší sladovny podílející se na výrobě sladu v ČR patřily i v roce 2010 pivovarské sladovny s 26% z celkové produkce, např. Plzeňského Prazdroje, a. s. K významným odběratelům sladu z ČR patří Polsko, dále Rumunsko a Německo.

Vinařství

Podle Registru ÚKZÚZ činila v roce 2010 rozloha vinic v ČR, tj. produkční potenciál 19,6 tis. ha, z toho bylo 17,3 tis. ha osázených. Vinohradnictví a vinařství je provozováno v ČR i v podmínkách regulovaného hospodářství. V systému integrované produkce hroznů a vína bylo v roce 2010 hospodařeno zhruba na 11 tis. ha (program EAFRD). V systému ekologického hospodaření bylo ve zmíněném roce zařazeno 649 ha. Objem sklizně v roce 2010 činil zhruba 46 tis. tun hroznů. Ve vinařském roce 2009/2010 bylo vyrobeno cca 564 tis. hl vína. Z uvedeného objemu bylo vyrobeno přibližně 367 tis. hl vína bílého a cca 197 tis. hl vína červeného. V EU se sklizeň hroznů v posledních letech snižuje (odhad 2010-11 činí 161,5 mil. hl, což je meziročně méně o téměř 5%). V EU se v důsledku krize snižuje i spotřeba vína. Spotřeba vína v ČR se dle odhadu MZe pohybuje okolo 20 litrů/obyv./rok.

Mezi největší domácí výrobce vína v roce 2010 patřila skupina Bohemia Sekt, a. s., Moravské vinařské závody, Bzenec, s. r. o., PATRIA Kobylí, a. s., Templářské sklepy Čejkovice, Vinařské družstvo VINIUM, a. s., Velké Pavlovice, VINSELEKT Michlovský a. s., ZNOVÍN ZNOJMO, a. s., Vinné sklepy Valtice, a. s., České vinařské závody, a. s. a další společnosti.

Výroba lihovin

Výroba lihovin, jejíž produkce v ČR v roce 2010 činila 600 tis. hl (hrubý odhad), což v porovnání s rokem 2009 představuje snížení o cca 14% byla především ovlivněna zvýšením sazby spotřební daně. Např. výroba likérů a jiných lihovin (s vyloučením destilátů z hroznového vína, whisky, rumu, ginu aj.) podle údajů ČSÚ klesla z 16 649 278 l alc. 100% v roce 2009 meziročně na 9 334 614 l alc. 100% (index 2010/2009 činil 56,1), což v hodnotovém vyjádření představuje zmíněný index dokonce na úrovni 53,5. Změnila se i skladba výroby, kdy se v roce 2010 meziročně zvýšila produkce vodky, která z objemu lihovin zaujímá významný podíl (více jak 20%), a to objemově i hodnotově a naopak se snížila produkce ginu a jalovcové s tím, že hodnotový pokles byl ještě výraznější. Celkově platí, že zákazníci preferují z finančních důvodů stále častěji levnější druhy a značky lihovin. Významné pozice ve výrobě lihovin a destilátů zaujímal v hodnoceném roce v ČR firmy STOCK Plzeň, a. s., Likérka GRANETTE, a. s., Rudolf Jelínek, a. s., Jan Becher - Karlovarská Becherovka, a. s., a Palírna u Zeleného stromu - Starorežná Prostějov, a. s. aj.

Výroba minerálních vod a nealkoholických nápojů

V roce 2010 bylo vyrobeno podle ČSÚ 439 365 tis. l minerálních vod a sodovek bez přídavku cukru nebo jiných sladidel (meziročně více o 36,5%), 360 659 tis. l vody, bez přídavku cukru nebo jiných sladidel (meziročně méně o 23,9%), 1 211 724 tis. l vody včetně minerálních vod a sodovek s přídavkem cukru nebo jiných sladidel (meziročně výše o 3,9%). Odhad spotřeby nealkoholických nápojů uvádí tabulka I.

Největší podíl na trhu minerálních vod v roce 2010 měla společnost Karlovarské minerální vody, a. s. a za ní následuje trojice dalších výrobců, a to Poděbradka, a. s., Karlovarská Korunní, s. r. o., ONDRÁŠOVKA, a. s. a Hanácká kyselka, s. r. o. Dále k největším firmám ve výrobě nealkoholických nápojů patří Coca-Cola HBC ČR, s. r. o., Kofola a. s. a Pepsico CZ s. r. o. Na výrobě nealkoholických nápojů (zejména limonád) se podílejí i některé pivovary, např. pivovar Černá Hora, a. s.

Tabulka I – Odhad spotřeby nealkoholických nápojů v ČR v mil. litrech

Název	spotřeba 2002	spotřeba 2003	spotřeba 2004	spotřeba 2005	spotřeba 2006	spotřeba 2007	spotřeba 2008	spotřeba 2009	spotřeba 2010
nealko. nápoje celkem	2 767,5	2874,8	2 854,1	2 853,5	2 864,0	2 819,8	2 804,7	2 680,0	2605,6
sycené nápoje	1 290,3	1 336,7	1 300,9	1 289,0	1 319,1	1 298,9	1 283,7	1 253,6	1218,8
balené vody	860,7	888,2	887,7	911,6	894,4	885,7	842,2	764,5	699,7
sirupy	266,4	258,9	252,4	223,6	213,3	212,4	233,1	251,6	277,4
ovocné nápoje	124,1	163,1	156,2	126,2	102,9	95,2	124,7	111,6	121,3
ledové čaje	20,5	33,4	43,1	72,2	80,7	90,7	102,6	90,9	88,8
šťávy (džusy)	76,2	72,0	78,1	83,7	83,0	73,5	69,3	69,9	70,4
voda v barelech	32,2	43,6	54,0	57,5	70,6	64,4	61,9	58,7	53,2
nektary	38,5	47,9	50,1	56,2	64,5	57,8	43,3	37,3	34,4
energetické nápoje	4,6	5,2	6,7	8,9	11,0	16,9	19,6	18,3	20,6
nápoje v prášku	51,6	22,1	21,6	21,0	20,4	19,7	19,3	19,4	17,0
ledové kávy	1,1	2,2	2,1	2,3	2,5	2,7	2,9	2,3	2,2
sportovní nápoje	1,3	1,5	1,2	1,3	1,5	1,9	2,0	1,9	1,8

Pramen: Svaz výrobců nealkoholických nápojů

2. Pozice výroby v rámci CZ-NACE 10 a CZ-NACE 11 celkem

Skupina oborů Výroby nápojů CZ-NACE 11 zaujímá vedle CZ-NACE 10 v této klasifikaci samostatnou pozici. Podíl této skupiny oborů v rámci celého potravinářství, tedy CZ-NACE 10 a CZ-NACE 11 dosáhl v roce 2010 u tržeb za prodej vlastních V a S v b. c. výše 20,5%, tj. meziročně méně o 2,1 p. b. Klesl i podíl ÚPH v rámci zmíněných CZ-NACE, který dosáhl v roce 2010 výše jen 2,7%, zatímco v roce 2009 byl tento podíl vyšší o 2,7 p. b. Podíl agregace těchto oborů na počtu zaměstnanců obou odvětví se meziročně nezměnil a činil v obou letech 13,9%. Meziročně se významnost CZ-NACE 11 oslabila.

3. Hlavní ekonomické ukazatele

3.1 Cenový vývoj

Jak uvádí tabulka 2 index cen průmyslových výrobců nápojů vykazuje v posledních letech v podstatě sestupný trend. Po výrazném nárůstu cen v roce 2008 a mírnějším v roce 2009, nastal v hodnoceném roce meziroční pokles spojený s celkovou obtížnou ekonomickou v situací a tím poptávkou po nápojích spíše v nižších cenových hladinách. Určitou výjimkou jsou sirupy, ovocné nápoje a džusy a také energetické nápoje, u nichž spotřeba vzrostla.

Tabulka 2 - Index cen průmyslových výrobců v letech 2008 - 2010

Název	Kód	průměr od počátku roku		
		2008	2009	2010
Nápoje	CPA II	105,6	101,1	98,5

Pramen: ČSÚ

Pozn: stejné období předchozího roku = 100

3.2 Základní produkční charakteristiky

Z tabulky 1 vyplývá, že počet firem ve výrobě nápojů dlouhodobě narůstá s výjimkou roku 2006, a to i v roce 2010. Tento nárůst se týká spíše menších, v podstatě často rodinných firem, s uplatněním především na regionálních trzích.

Tabulka 3 – Počet podniků v rámci CZ-NACE II v letech 2005 – 2010

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE II	1 006	986	1 001	1 027	1 143	1 231

Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

Tržby za prodej VV a S (tabulka 4) zaznamenaly od roku 2008, kdy se projevil již příznaky ekonomické krize sestupný trend, který postupně gradoval. Obdobný vývoj nastal u indikátoru ÚPH (tabulka 4), avšak s určitým zpožděním. Zaměstnanost v odvětví CZ-NACE II (tabulka 6) se s výjimkou roku 2007, kdy vrcholila konjunktura, trvale snižovala a výrazně pak v posledních dvou letech.

Tabulka 4 – Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb v b.c. v letech 2005 – 2010

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE II	55 502 786	56 820 079	64 370 866	63 375 432	60 839 961	54 949 629
meziroční index	x	102,4	113,3	98,5	96,0	90,3

Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

Tabulka 5 – Účetní přidaná hodnota v b.c. v letech 2005 – 2010

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE II	19 509 818	20 260 497	21 217 745	21 294 002	21 143 934	19 181 460
meziroční index	x	103,8	104,7	100,4	99,3	90,7

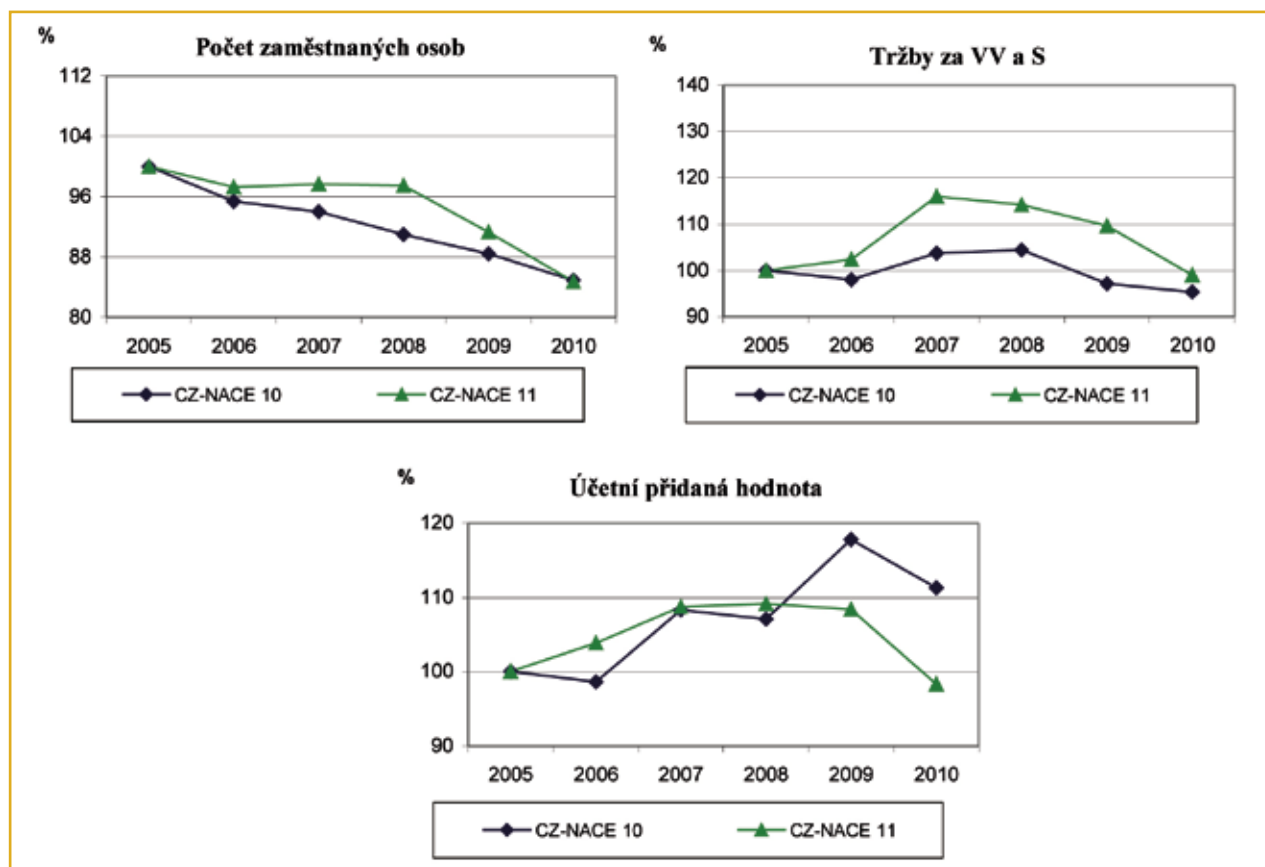
Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

Tabulka 6 – Počet zaměstnaných osob v letech 2005 – 2010

(osob)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE II	16 872	16 414	16 480	16 449	15 404	14 298
meziroční index	x	97,3	100,4	99,8	93,6	92,8

Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

Vývoj základních produkčních charakteristik skupiny CZ-NACE II v letech 2005-2010, v porovnání s odvětvím výroby potravinářských výrobků CZ-NACE 10 v b. c., je zachycen v grafu I. Vzhledem k tomu, že skupina oborů výroby nápojů má převážně obdobný trend jako výroba potravinářských výrobků, nejsou vývojové tendence uváděných charakteristik výrazně diferencované.

Graf I -Vývoj základních produkčních charakteristik v letech 2005 – 2010

Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO
Pozn.: údaje v běžných cenách

Z tabulky 7 vyplývá, že osobní náklady, po růstu v letech 2006 až 2008 v roce 2009 v podstatě stagnovaly a až v roce 2010, s dalším poklesem zaměstnanosti, se podle odhadu, znatelně snížily.

Tabulka 7 – Osobní náklady v b.c. v letech 2005 – 2010

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE II	6 307 332	6 501 522	7 020 072	7 339 441	7 324 371	6 984 594
meziroční index	x	103,1	108,0	104,5	99,8	95,4

Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

3.3 Produktivita práce z ÚPH a hrubý operační přebytek

Produktivita práce z ÚPH, jako jeden z indikátorů konkurenceschopnosti (tabulka 8), vykazuje při kolísání meziročních přírůstků do roku 2009, a to zejména pod vlivem snižující se zaměstnanosti za CZ-NACE II, vzestupný trend. V hodnoceném roce 2010 je již odhadován u tohoto indikátoru pokles, a to jako dopad výrazného snížení ÚPH.

Vývoj hrubého operačního přebytku (zachycený v tabulce 9), po skončení období konjunktury vrcholící v roce 2007, vykazoval v dalších letech sestupný trend, což pro další období nevytváří příznivé podmínky pro rozvoj podnikatelských aktivit v rámci CZ-NACE II.

Tabulka 8 - Produktivita práce z účetní přidané hodnoty v b.c. v letech 2005 – 2010

(Kč/zam.)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE II	1 156 310	1 234 331	1 287 503	1 294 560	1 372 592	1 341 538
meziroční index	x	106,7	104,3	100,5	106,0	97,7

Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

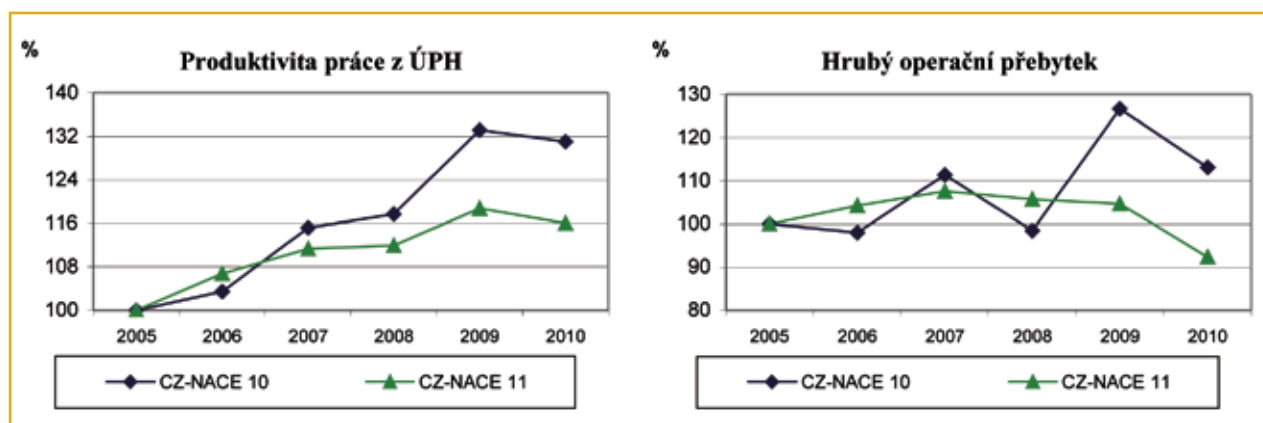
Tabulka 9 - Hrubý operační přebytek v b.c. v letech 2005 – 2010

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE II	13 202 486	13 758 975	14 197 673	13 954 560	13 819 564	12 196 866
meziroční index	x	104,2	103,2	98,3	99,0	88,3

Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

Vývoj vybraných ukazatelů konkurenceschopnosti v letech 2005-2010 za CZ-NACE II v porovnání s trendem za CZ-NACE 10 ilustruje graf 2. Největší diference mezi těmito skupinami výroby nastala až v roce 2009.

Graf 2 Vybrané ukazatele konkurenceschopnosti 2005 - 2010

Pramen: předběžné údaje ČSÚ; rok 2010 - vlastní odhad MPO

Pozn: údaje v běžných cenách

3.4 Výkonová spotřeba

Vývoj výkonové spotřeby za CZ-NACE II, zahrnující spotřebované materiály, energie a služby, uvedený v tabulce 10, měl po skončení vrcholu konjunktury v roce 2007, v dalších letech zřetelně sestupný trend.

Tabulka 10 – Výkonová spotřeba v b.c. letech 2005 – 2010

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CZ-NACE II	37 618 466	38 652 015	45 955 799	45 299 356	42 213 348	37 993 368
meziroční index	x	102,7	118,9	98,6	93,2	90,0

Pramen: ČSÚ – rok 2009 předběžné údaje; rok 2010 - vlastní odhad MPO

4. Zahraniční obchod

Zahraniční obchod za hodnocenou skupinu výrobků, tj. nápojů, vykazuje trvale kladné obchodní saldo a stejně tak je tomu i v letech uvedených v tabulce II (2009 a 2010). V hodnoceném roce 2010 se však toto saldo výrazně zredukovalo, a to zejména poklesem vývozu. K nejvýznamnějším exportním komoditám patří v rámci skupiny nápojů především pivo.

Vývoz piva z ČR zaznamenal pokles již v roce 2009, což bylo spojeno mimo jiné i s ekonomickou recesí. V předchozích letech export této komodity naopak každoročně rostl. V roce 2010 byl pokles vývozu piva meziročně nižší o 6,2%. Podle údajů ČSÚ vývoz piva v roce 2010 činil 3 295 tis. hl, při dovozu 823 tis. hl.

U vína převládá dovoz do ČR. V hodnoceném roce 2010 se import vín zvýšil na 1 387 tis. hl, tj. oproti roku 2009 o 2%. Vývoz vína z ČR se v roce 2010 meziročně zvýšil na 232 tis. hl. Záporné saldo zahraničního obchodu s vínem se v hodnotovém vyjádření blíží 3 mld. Kč. Rozhodující objem dovezeného vína do ČR je dodáván z členských zemí EU. Pokud jde o jednotlivé země, pak nejvíce vína do ČR směřuje z Itálie a dále z Maďarska, Španělska a Slovenska. Dále je to Francie, Chile a sousední země Německo a Rakousko a další státy.

Tabulka 11 – Zahraniční obchod s výrobky CPA II v b.c. v letech 2009 - 2010

Kód – CPA 3 místa	rok 2009			rok 2010		
	Dovoz v mil.Kč	Vývoz v mil. Kč	Saldo v mil. Kč	Dovoz v mil.Kč	Vývoz v mil. Kč	Saldo v mil. Kč
II	9 405,0	11 920,1	2 515,1	9 466,3	11 118,3	1 652,0

Pramen: ČSÚ; údaje k 18.4.2011

5. Shrnutí a perspektivy odvětví

Pro výrobu nápojů byl vrcholem konjunktury z hlediska produkčních charakteristik rok 2007 a v dalších letech se již projevovaly dopady hospodářské krize. Obdobně tomu bylo i u indikátorů konkurenceschopnosti. Vývoj hrubého operačního přebytku zatím nevytváří předpoklady pro rozvoj posuzovaného seskupení výroby.

Perspektiva se jeví spíše u menších firem tohoto seskupení, dodávajících na regionální trhy. U větších společností bude jejich rozvoj spojen především s překonáním dopadů hospodářské krize jak v ČR, tak především v zemích EU.

Z hlediska hlavních výrob hodnoceného seskupení bude celková ekonomická situace ovlivňovat zejména poptávku a tím i produkci piva, která patrně bude pokračovat v rozšiřování sortimentu o speciality a u exportu v hledání vhodných teritorií, a to zejména, kde roste spotřeba (Asie). Obdobně oživení exportu by bylo žádoucí i u sladu. V ČR lze očekávat další nárůst poptávky po nealkoholických pivech, zejména těch kvalitních.

U vína se též jeví perspektiva nárůstu exportu a také domácí spotřeby i když v EU klesá. Domácí spotřeba vína na oby./rok se ze 16,2l v roce 2001 postupně dostala zatím na 20l v roce 2010 podle odhadu MZe.

U lihovin bude z hlediska jejich perspektivy důležité, zda se trh s těmito produkty bude více přiklánět ke kvalitě než k ceně, což bylo příznačné pro současný trh.

U nealkoholických nápojů bude poptávka, a tím i produkce i nadále do značné míry ovlivňována působením marketingových aktivit především výrobců a perspektiva růstu bude též spojena s těmi nápoji, které budou vhodné z hlediska zdravého životního stylu (ovocné nápoje aj.).

Poznámky:

Poznámky:

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

Vydalo Ministerstvo zemědělství České republiky
Těšnov 17, 117 05 Praha 1
internet: www.eagri.cz, e-mail: info@mze.cz

ISBN 978-80-7434-010-9